

University of *Ljubljana*
Faculty of *Medicine*

**ŠTUDIJSKA POROČILA ERASMUS+ ŠTUDENTOV MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V
LJUBLJANI** (poročila so v obliki, kot so jih predložili študenti)

za študijsko leto 2016/2017

Ljubljana, oktober 2017

KAZALO

VMESNA POROČILA	4
1. AVSTRIJA – Medicinska univerza v Gradcu (Urša Nagode)	4
2. ČEŠKA – KARLOVA UNIVERZA V PRAGI (Janez Jan Arko)	5
3. NEMČIJA – HEINRICH-HEINE UNIVERSITÄT DÜSSELDORF (Jakob Kovač).....	6
4. NEMČIJA – FRIEDRICH-ALEXANDER UNIVERZA ERLANGEN-NÜRNBERG (Miha Koren).....	8
5. NORVEŠKA – ARCTIC UNIVERSITY IN TROMSO (Andraž Nendl)	9
6. NORVEŠKA – ARKTIČNA UNIVERZA V TROMSU (Ana Pavlič)	10
7. POLJSKA – MEDICINSKA UNIVERZA V GDANSKU (Špela Ozimek).....	10
8. PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Anja Voljavec)	13
9. PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Niki Lukšič Druškovič).....	14
10. PORTUGALSKA – UNIVERZA V PORTU (Danaja Metul)	15
11. ŠPANIJA – UNIVERZA LAS PALMAS GRAN CANARIA (Tonja Mertelj).....	16
KONČNA POROČILA	17
1. AVSTRIJA – BOLNIŠNICA V CELOVCU (Katarina Lešnik) / PRAKSA.....	17
2. AVSTRIJA – KLINIKA ST. PÖLTEN (Domen Planinc) / PRAKSA	19
3. AVSTRIJA – BOLNIŠNICA SANKT VEIT AN DER GLAN (Ajda Križnar) / PRAKSA	20
4. ČEŠKA – KARLOVA UNIVERZA V PRAGI (Zala Smole)	21
5. FRANCIJA – UNIVERZA V LYONU (Ariana Mrčela).....	23
6. FRANCIJA – UNIVERZA SOPHIA ANTIPOLIS NICA (Klara Grad)	24
7. FRANCIJA – UNIVERZA SOPHIA ANTIPOLIS NICA (Tomaž Sindičič).....	26
8. FRANCIJA – UNIVERZA PARIS DESCARTES V PARIZU (Nika Vrabič)	29
9. FRANCIJA – UNIVERZA PARIS DESCARTES V PARIZU (Urška Intihar).....	31
10. ITALIJA – UNIVERZA V FIRENCAH (Neli Bačar)	32
11. MADŽARSKA – BOLNIŠNICA SEMMELWEIS (Neža Tornič) / PRAKSA.....	34
12. NEMČIJA – RWTH AACHEN (Stella Stevoska)	35
13. NEMČIJA – CHARITÉ BERLIN (Nina Zupančič).....	38
14. NEMČIJA – HEINRICH-HEINE UNIVERZA V DÜSSELDORFU (Jakob Kovač) 39	
15. NEMČIJA - HEINRICH-HEINE UNIVERZA V DÜSSELDORFU (Klara Mihelič) 41	
16. NEMČIJA – ALBERT-LUDWIG UNIVERZA V FREIBURGU (Katarina Javornik) 44	
18. NIZOZEMSKA – MEDICINSKI CENTER GROENINGEN (Matic Kaiser) / PRAKSA	45

19.	NORVEŠKA – UNIVERZA V BERGNU (Anja Bolha).....	47
20.	NORVEŠKA – UNIVERZA V BERGNU (Jelena Prijić)	48
21.	NORVEŠKA – ARKTIČNA UNIVERZA V TROMSU (Ana Pavlič)	50
22.	POLJSKA – MEDICINSKA UNIVERZA V GDANSKU (Špela Ozimek).....	54
23.	PORTUGALSKA – UNIVERZA V COIMBRI (Blaž Plaznik Šporin).....	55
24.	PORTUGALSKA – UNIVERZA V COIMBRI (Nina Kajdič) / PRAKSA	57
25.	PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Niki Lukšič Druškovič)	58
26.	ŠPANJA – UNIVERZA LAS PALMAS GRAN CANARIA (Tonja Mertelj).....	59
27.	ŠPANJA – HOSPITAL VITHAS SAN JOSE (Veronika Zore / PRAKSA	63
28.	TURČIJA – ANKARA (Daša Muženič) / PRAKSA	64

VMESNA POROČILA

1. AVSTRIJA – Medicinska univerza v Gradcu (Urša Nagode)

21.11. sem uradno začela s "klinisches praktisches Jahr" (KPJ) na revmatološkem oddelku v Landeskrankenhaus Graz (LKH Graz). Na ta dan smo se ob 10.00 dobili vsi študentje KPJ in PJ (Praktisches Jahr) na uvodnem sestanku, kjer so nam razdelili ključne garderobnih omaric, Legic card (»debitna kartica«, na katero naložiš denar na avtomatu v menzi in potem z njo plačuješ kosilo- juha, solata, glavna jed in sladica(sadje/jogurt) te kot KPJ pride 3€ in lahko greš kadarkoli, če si pa študent pa pred 13 plačaš 6, po 13. uri pa 3 €), hlače in haljo. Po tem uvodnem sestanku so nas odpeljali po oddelkih, kjer so nas predstavili. Potem so nam z zamikom prinesli tudi papirčke z imenom kar na oddelek, tako da so res poskrbeli za nas. Prvi teden sva z Anžetom iz MB fakultete večinoma samo opazovala, včasih odgovarjala na kakšna zelo podrobna vprašanja iz interne prof. Hermanna, spoznavala delovanje tima, se poskušala dogovoriti, da bi nas naučili odvzem krvi, se učila nemških medicinskih fraz in tako sva malo tipala po oddelku. Z drugim tednom so nama že malo več dovolili, opravila sva kakšen odvzem krvi, špricnila kakšen Lasix, potem še kakšna druga zdravila ipd, začela sem tudi pisati dekurse (epikrise po naše) in podaljševati »Kurven« po naše temperaturne liste. Tretji teden - ko sem se bolj udobno počutila s štajersko nemščino in nemškimi medicinskimi izrazi/frazami, sem že začela s sprejemi in pisanjem anamneze, statusov; tudi 2 sobi sem imela za dekusirat, poskusila sem vstaviti kanilo,... V glavnem z vsakim dnem mi bolj zaupajo, dajo kakšno dodatno nalogo, hkrati pa imam vedno občutek varnosti. Na tem oddelku lahko rečem, da sistem varnostne mreže resnično deluje. Delam pod okriljem "Assistenzärztin" – specializantke, pomagam tudi pripravnicam, če je kaj takega kar jaz že znam suvereno narediti, če pa imam še kakšno drugo vprašanje, sta pa vedno na voljo "Oberarzta" oz. nadzorna zdravnik prof. Weber in prof. Herman. Zadnji je kot neka enciklopedija interne z razlago, ampak se ne izogneš vprašanjem, tako da pride prav, če že imaš neke osnove. Je pa fino, ker se tako res naučiš in napreduješ.

KPJ vs PJ oz Famulatur

Kot KPJ ne moreš opravljati Družinske medicine, lahko pa Pediatrijo (mislim pa, da prof. ne prizna vsega, tako da se morate sami pozanimat), Interno in Kirurgijo. Seveda nikjer na KPJ nimaš izpita, tako da to opraviš doma. Lahko pa tu opraviš izbirne predmete (*Wahlfach*). Ovrednoteni so različno, ne tako kot pri nas ko so vsi 3 ali 6 ECTS. Pred začetkom prakse imaš lahko intenzivni tečaj medicinske nemščine - sama se za to nisem odločila, bom pa februarja opravljala podoben tečaj v popoldanskem času, in to kot izbirni predmet. KPJ je za razliko od Famulatur (ko delaš samo vaje, si sam izbiraš koliko časa boš kje) plačan - dobiš neko nadomestilo za prevoz na delo, hrano, dohodek moraš obvezno prijaviti na Davčni. (Prav tako moraš prijaviti odprtje računa v tujini od 2016) Pri KPJ ne moreš opravljati samo 8 tednov kirurgije in 8 tednov interne, ampak moraš opravljati celoten blok – 16 tednov vsakega. Mislim da si pri navadni izmenjavi - ko delaš famulatur - lahko malo bolj fleksibilen s časovnimi zahtevami. Pri KPJ moraš biti na oddelku od 8-16h, pri Famulatur ponavadi niso tako striktni. Pri KPJ imaš pravico(ni nujno da jo izkoristiš) do opravljanja nočnega dežurstva pod nadzorom zdravnika, pri Famulatur pa ne. Na famulatur lahko delaš tudi druge predmete - družinska.

To je kar lahko povem do sedaj kako to funkcionira na praksi. Moja pot tu pa se je začela že septembra na uvodnem sestanku in kar nekaj birokracije. Četudi pridete sredi semestra toplo priporočam, da se udeležite uvodnega sestanka - pravzaprav je obvezen, tam pa dobite vse potrebne informacije. Ko najdete sobo/stanovanje, se morate z izpolnjenim in od najemodajalca podpisanim »Meldezettel« prijaviti na uradu – eden je direkt pod bolnišnico, eno nadstropje nad policijo na Stiftingtalstraße 3, da živite v Avstriji. Če pa ostaneš dlje kot 3 mesece, pa se moraš znotraj teh 3 mesecev prijaviti še na Paulustorgasse 4 (kjer je vedno gneča in je odprt le do cca 12., tako da računaj na 1-2 h). Ko greš domov, se moraš prav tako odjaviti osebno tam kot si se prej prijavil. Če kar koli od tega ne narediš, oz narediš prepozno, dobiš kazen. Za prvo prijavo potrebuješ le *Meldezettel* in osebni dokument, za drugo pa potrebuješ: *Meldezettel*, osebni dokument, e-card (to je njihova zdravstvena kartica, ki ima *Socialversicherungsnummer* gor - dobiš jo avtomatsko 2 tedna po začetku prakse po pošti), *Studiumsbestätigung* (sprintaš dol z medonline) in potrdilo o štipendiji – da si preskrbljen. Meni ni bilo treba kazati bančnega izpiska pa nič, čeprav so ga eni morali. Vstop za Medonline dobiš pri koordinatorki na uvodnem sestanku., prav tako *Meldezettel* ali pa tudi na uradu ga lahko dobiš. Potem naročiš preko medonline MedUnicard – na medonline naložiš fotografijo in potem ti jo oni, ko prideš na urad tam kjer je koordinatorka sprintajo.

Transport:

Na voljo imaš javni transport – tramvaj in avtobusi- ali kolo. Kolo je zelo praktično, in če ga pripelješ s seboj brezplačno - pazi na linije tramvaja in kupi veliko, neuničljivo verigo, pa hkrati računaj, da obstaja velika verjetnost, da ti ga bodo ukradli ali pa ukradli en del njega. Študentska karta za študente za 4 mesece pride 115 €, lahko pa kupiš tudi 12 mesečno karto za cca 241 €.

Stanovanje/Soba:

Jaz živim v študentskem domu, ki sem ga dobila čisto naključno in po sreči, ker je ravno takrat ena punca iskala nekoga, ki bi vzel njeno sobo namesto nje. Iskati sem začela že v začetku septembra, torej 2 meseca in pol prej - kar se je izkazalo za prehitro, saj so vsi iskali takoj ali pa od oktobra naprej. En mesec kasneje so vsi iskali za od novembra in decembra dalje. Se pa pomoje splača malo prej začeti in obvezno it pogledat, saj v dosti stanovanjih kadijo in včasih tega ne napišejo. Predlagam FB skupine kot so *Wohnungsbörse Graz*, *Wohnungen in Graz - ohne Makler ..*, ipd. Obvezno išči ohne Makler - to so tisti, ki ti vzamejo eno ali dve najemnini zato, da ti najdejo stanovanje, pa tega ne dobiš nazaj. Cena sob se giblje v povprečju od 250-350 € na mesec s stroški.

Kot zanimivost: vožnja s kolesi v parkih je prepovedana in kazniva z denarno kaznijo. Višino sem pozabila, ampak obstaja in ni samo mit. Tako da priporočam, da se v parkih sprehodite ob kolesu.

2. ČEŠKA – KARLOVA UNIVERZA V PRAGI (Janez Jan Arko)

V Prago sem prispel 4.9.2016, saj sem se želel udeležiti intenzivnega tečaja češkega jezika. Ko zdaj pogledam nazaj, lahko rečem, da je bila to zelo dobra odločitev, saj nam je kot govorcem slovanskega jezika češčina dokaj blizu, na tečaju pa se naučiš osnovnega besedišča ter solidnega tvorjenja stavkov, s katerimi si lahko čez leto lahko zelo pomagaš

(Čehi namreč pogosto ne govorijo drugega kot češko). Poleg tega pa na tečaju spoznaš veliko ostalih študentov, in številna poznanstva ostanejo za celo leto.

Pouk se mi je začel začetek oktobra z urologijo, sledila je ginekologija, nato kardiologija in stomatologija. Po opravljenih nekaj tednih pouka lahko rečem, da je sistem dela in pouka podoben slovenskemu. Na vajah je treba pokazati zanimanje, drugače se velikokrat zgodi, da se obnašajo, kot da te ni (odvisno kje).Izpiti so 90% ustni, vendar vedno zelo lepa izkušnja, zdravniki ne komplicirajo. Je zanimivo, ker s kolegi tekmuješ za vsak termin ustnega izpita, saj so mesta za določen dan omejena, prijave pa se odprejo na internetu.

Praga kot mesto je sijajno, vsak dan je boljši od prejšnjega. Ker govorimo o milijonskem mestu, se vsak dan, čeprav je nedelja ali ponedeljek, nekaj dogaja. Stvari za obiskat, delat ne bo zmanjkalo. Erasmus študentov je veliko, dogodkov za njih še več, organizirani so obiski bližnjih mest ter ogledi Prage, skratka ni da ni. Poleg tega je lokacija Prage odlična za dosego veliko evropskih mest, čeprav sem se do zdaj jaz osredotočil na češka mesta in pokrajino.

Če te še kaj zanima, mi lahko pišeš na jan.arko13@gmail.com.

3. NEMČIJA – HEINRICH-HEINE UNIVERSITÄT DÜSSELDORF (Jakob Kovač)

Jakob Kovač, 6. letnik, trajanje izmenjave: 1 semester, vaje iz interne medicine in kirurgije
Napotek pred branjem: ZA VPIS NA MEDICINSKO FAKULTETO NA HHU POTREBUJEŠ CERTIFIKAT B1 IZ NEMŠKEGA JEZIKA!

<http://www.medizin.hhu.de/studium-und-lehre/studium-international/erasmus/erasmus-incomings/erasmus-studium.html>

Nemalo dni pred prijavo na izmenjavo sem premleval, kaj storiti ravno zaradi zgoraj omenjenega problema – na internetni strani fakultete namreč jasno piše, da je za vpis zahtevan uradni certifikat, ki ga sam nisem imel. Po pripovedovanjih prejšnjih udeležencev se naj bi dalo ta pravila zaobiti, prav tako pa naj bi bile grožnje samo vsakoletna ponavljajoča se svarila za naslednje generacije, zato sem se sam vseeno odločil poskusiti srečo, saj sem informacije dobil iz prve roke kolega, ki je dal te stvari skozi prejšnje leto. Kot mi je bilo sedaj razloženo s strani tukajšnjega tajništva, sem bil sprejet izjemoma in skozi šivankino uho zaradi bolj kot ne subjektivnega dobrega vtisa, ki sem ga naredil z maili in poslanim potrdilom o udeležbi dvodnevne poletne medicinske šole v avstrijskem St. Veitu, drugo leto pa to »RES« ne bo več mogoče. Torej, za začetek še svarilo iz moje strani - v ponudbi je še obilo drugih fakultet, ki ne komplicirajo s tem, tako da velja premisliti o tem, če potrdila nimate. Komentar: Gre sicer za objektivno razumljivo zahtevo, ki pa je v resnici banalna - med debato o tej temi v nemškem jeziku z mojo koordinatorko sem z drugim ušesom poslušal, kako sta se za sosednjo mizo dve italijanski medicinki dogovarjali z drugo tajnico v zelo omejeni angleščini - nisem si mogel kaj, da ne bi pri svoji tajnici preveril: Da, obe sta imeli zahtevani nemški certifikat!

Konkretnije: Prijava je sicer dokaj enostavna, potrebno je samo slediti mailom in ne zamujati rokov. Sam sem dobil mesto v študentskem domu brez problema, prijavil sem se

prvi možni dan, ko smo dobili mail na to temo. Kolikor sem govoril z drugimi Erasmus študenti, so dobili mesto v domu vsi, ki so se prijavili - ostali pa obžalovali, ker se niso. Cena študentskega doma je 320 eur na mesec, stanovanje vsaj 400. Velja izpostaviti zanimivo dejstvo, da je Nemčija kot gostujoča država kljub navedenim cenam s strani Erasmus stipendijskega sklada uvrščena v drugi finančni razred ob bok npr. Sloveniji sami in ne v prvi kot Avstrija, kjer so cene študentskih domov primerljive ali nižje! V primerjavi z ostalimi destinacijami se v Düsseldorfu izmenjava začne relativno pozno. V primeru, da izberete dvotedenski uvajalni »Sprachkurs«, ki ga res priporočam, saj je ključen pri spletnju prvih vezi s sotrpini iz cele Evrope kot tudi nepogrešljiv pri ogrevanju nemškega jezika, boste z življenjem v Nemčiji pričeli z začetkom oktobra, s študijskimi dejavnostmi pa vsakem primeru šele sredi oktobra!

Iz stroke: Ob izgovorjavi besede »Nemčija« v naših glavah zadonijo asociacije na red, disciplino, jasnost. Na kratko bi povzel, da je moja dosedanja izkušnja drugačna. Na določenih področjih nas presejajo, večinoma imajo iste težave, kje pa celo cepljajo za nami. Že samo dogovarjanje za termine vaj se je izkazalo za dokaj čudno zadevo. Moja koordinatorka, ki je komunicirala s tajnico z interne medicine, mi je sporočila, da je slednja označila opravljanje vaj v decembru za nemogoče, ker je ta čas preveč zdravnikov na dopustu. Po dozdajšnjih izkušnjah lahko zatrdim, da bi bil to samo še en razlog več, da bi opravljal vaje ravno takrat, saj je študentska delovna sila tu zelo zaželeno in tudi izkoriščena! Trenutno opravljam vaje na kardiologiji, kjer sem sila zadovoljen. Delo ni preveč intelektualno (oz. odvisno od samoiniciative!), saj sem v osnovi bolj kot ne stroj za jemanje krvi in vstavljanje kanalov, kar pa mi je osebno zelo dragocena izkušnja. Prav tako opravljam sprejemne preglede pacientov in snemanja EKG-jev po sobah oddelka. Ob 7:30 pričnem z delovnikom tako, da grem v seminarsko sobo z ostalimi kardiologi tudi z drugih srčnožilnih oddelkov na jutranji sestanek – poročanje o sprejemih in odpustih s posameznih oddelkov. Nato sledi že omenjeno delo do 16h. Vmes si lahko vzamem pavzo za kosilo - zelo priročna je univerzitetna menza v bližini, kjer se dobi glavno jed že od 1 evra naprej. Kot zanimivost naj omenim še dejstvo, da na oddelku nimam mentorja, imam preprosto bolj kot ne status sodelavca, status PJ-lerja (*Praktisches-Jahr*-študenta). Na oddelku opravlja to delo poleg mene še en nemški študent, PJ-ler, ki je (bil) moja glavna pomoč pri uvajanju v svet nemške medicine. Sicer pa, da potolažim slovenske kolege: prvi dan vaj me na oddelku ni pričakoval nihče, gledali so me bolj kot ne samo debelo v smislu »kaj pa ti počneš tu« ... glavna stavba univerzitetne klinike precej spominja na naš UKC, prav tako na oddelku ni nikakršnih garderob, svoje stvari preprosto pustim v zdravniški sobi. In še poslastica: na oddelku ni nobenega WiFi-ja ali eduroama (ki je sicer prisoten v vseh ostalih prostorih HHU), v Ljubljani imamo kar se tega tiče pravi luksuz!

Prosti čas: Nord-Rhein Westfalen je sicer pokrajinsko gledano sila nezanimiva regija, pohvaliti se imajo samo z veličastnim Renom, nato pa jim ostanejo večinoma le industrijska mesta, ki pa so kljub temu kar zanimiva. Vabljen je podatek, da vsak študent z vpisnino na fakulteto za en semester pridobi karto za javni promet v celotni regiji in bližnjih mest tu res ne manjka, kot tudi ne vrhunskih nogometnih klubov za športne navdušence. Regija je sicer tudi odlična odskočna deska za izlete na Nizozemsko, Belgijo. V okviru univerze se lahko večinoma brezplačno obiskuje tudi obilico športnih dejavnosti/krožkov. <http://hochschulsport-düsseldorf.de/>

Toliko lahko povem po enem mesecu (eni četrtni) izmenjave - na kratko: sem zelo zadovoljen!

4. NEMČIJA – FRIEDRICH-ALEXANDER UUNIVERZA ERLANGEN-NÜRNBERG (Miha Koren)

Miha Koren, 6. letnik, trajanje izmenjave 1 semester, vaje iz interne medicine in kirurgije

V študijskem letu 2016/17 v zimskem semestru opravljam ERASMUS izmenjavo na fakulteti FAU Erlangen-Nurnberg. Najprej bi poudaril, da izmenjava poteka v Erlangnu in ne v Nürnbergu, kot bi kdo utegnil misliti. Erlangen je za nemške razmere majhno mesto s 110 000 prebivalci na SZ Bavarske približno 2h stran od Münchna in 30 minut stran od 5x večjega mesta Nürnberg. Erlangen ima velik študentski kampus, tako da se mestece med letom poveča za dobrih 30 000 študentov. Je srce Siemens.

Pred izmenjavo: Naj povem, da je FAU za tuje študente zelo dobro organizirana, saj pošljejo vsa navodila in vse roke pravočasno, težav s certifikati ni, saj zahtevajo samo A2 - nič, kar pa za delo s pacienti seveda ne zadošča. Praktično je le, ker ni potrebno pošiljati nobenih uradnih certifikatov (zato sem se med drugim tudi odločil). Splača se prijaviti v študentski dom prek obrazca, ki ti ga seveda pošljejo s FAU. Cene so različne: od cca 160 - 250 eur in več, odvisno od želja. Sam plačujem 240 in imam svojo sobo s kopalnico, kuhinja je skupinska za 12 oseb. Dom sicer ni povsem enostavno dobiti, ga pa je dobila večina erasmus znancev.

Ko se začne prijava na predmete preko MEDICINSKE FAKULTETE FAU, se stvari začnejo komplicirati. Mogoče je tako zakomplicirano samo v primeru zadnjega 6. letnika, ampak druge izkušnje seveda nimam. No, je seveda vse rešljivo, samo potrebno je ogromno mejlov in dodatne birokracije. Moral sem se zmeniti za vse vaje sam in večina tajnic, zdravnikov, profesorjev je bilo zelo slabo odzivnih. Nekateri sploh niso odgovorili oziroma je trajalo dolgo časa. Če kdo potrebuje, se naj obrne name direktno in mu pošljem seznam odzivnih z mejli.

Zelo priporočam prijavo na nemški tečaj pred semestrom. Spoznaš veliko ljudi in še hitro padeš v nemški sistem. Če se prijaviš na tečaj, se fax začne že 1 mesec pred semestrom; v mojem primeru sem prišel v Erlangen že 2. septembra, 5.9. smo začeli z "orientation cursom", kjer smo s pomočjo osebja FAU uredili vso potrebno dokumentacijo (vpis, prijava prebivališča, bančni račun, zavarovanje, itd.). Nato se nemški tečaj začne okrog 15. septembra in traja 2,5 tedna. Če se ne prijaviš na tečaj, se prične orientation course v prvem tednu oktobra in je načeloma obvezen. Uraden pričetek faxes je nekje v 3. tednu oktobra.

Med izmenjavo: sam sem pravkar zaključil z interno, in šele pričnjam s kirurgijo, zato lahko povem le en del izkušnje. Na kirurgiji se je načeloma precej lažje zmeniti za vaje, na interni pa precej komplicirajo. Na gastro,pulmo & endo (Medizin 1) zahtevajo certifikate za B2 ali C1 in brez njih ne gre. Na kardio (Medizin 2) lahko pride praktično vsak, za druge oddelke ne vem. Na vajah interne si od 7.45-16.30. Zjutraj jemlješ kri in nastavljaš kanile kakšno uro ali dve (če si sam na oddelku brez PJ), nato pa delaš sprejeme. Če želiš, greš lahko v kardio-UZ ambulanto (TEE, TTE),EKG in kateter (kateterizacija, TAVI-zaklopke) itd. Dobra stvar bolnišnice je, da imaš vsak dan cca 10€ na identifikacijski kartici, kar lahko porabis v menzi za kosilo. Potrebno se je le dobro zmeniti s tajnicami oziroma imeti srečo. Načeloma dobiš vse obleke kot PJ (6. letnik) v bolnišnici (dobijo se v kleti *Kopfkllinikum*), je pa vse spet birokratsko zakomplicirano. Sam sem dobil plašč takoj, hlače

in zgornji del uniforme pa šele po 5 tednih, ko sem se polil s krvjo in sem imel svoje hlače povsem krvave.

Toliko za sedaj z moje strani, če rabite več info, pišite: miha.koren1992@gmail.com.

5. NORVEŠKA – ARCTIC UNIVERSITY IN TROMSO (Andraž Nendl)

V Tromsø sem prispel 1. 2. 2017. Letel sem z Norwegian iz Münchna preko Osla. Uradni začetek s spoznavnim tednom za tuje študente je v začetku januarja, vendar takrat zaradi obveznosti doma še nisem mogel začeti z izmenjavo. Že pred prihodom sem bil v stiku s kontaktnimi osebami na univerzi, ki so mi olajšale začetne formalnosti. Pred pričetkom izmenjave sem se dobil s predstavnico mednarodne pisarne, ki mi je razkazala bolnišnico in mi priskrbela bolnišnično izkaznico. Z delom sem začel 6. 2. na nefrološkem oddelku v UNN, kjer bom ostal osem tednov, preden se prestavim na gastroenterološki oddelek za nadaljnjih osem tednov. Delo v bolnišnici je v veliki meri odvisno od tebe in tega, kar si želiš početi, stalnega mentorja nimam. Na oddelku se z delom začena ob osmih zjutraj, ko imajo krajše polurno predavanje na kakšno nefrološko temo. Po tem je krajši predvizitni sestanek, kjer se gre na hitro čez paciente, nato pa še daljši sestanek s sestrami, kjer se gre čez vsakega pacienta podrobneje. Vizita se začne nekje med 10. in 11. uro, ko gre vsak zdravnik do svojih nekaj pacientov in si za vsakega vzame kakšnih 15 minut. Popoldne je še en krajši sestanek s sestrami, kjer se pregleda, kaj je novega s pacienti, kasneje pa je večinoma na vrsti pisanje raznih odpustnic ipd. Poleg tega grem okoli dvakrat tedensko tudi na polikliniko, kjer imajo zdravniki naročenih okoli 10 pacientov na dan za razne kontrole. Ena od možnosti je tudi, da se pridružiš zdravnikom na IPP. Domov odhajam okoli 15. ure. Poleg vsakodnevnih jutranjih predavanj so dva do trikrat tedensko tudi dodatna predavanja za specializante ali pripravnike, ki se jim lahko pridružiš. Zelo uporabno je seveda znanje norveščine, saj se lahko potem npr. sam pogovarjaš s pacienti in vnašaš informacije v njihove kartoteke, in ne le opazuješ.

Sobo sem dobil v enem od študentskih domov, kar je tudi najlažji in najpogostejši način, kako kot študent na izmenjavi dobiti namestitev v Tromsu. Vse potrebne informacije dobiš s strani univerze že več mesecev pred prihodom. Vse sobe v študentskih domovih so enoposteljne, v mojem domu ima vsaka soba tudi svojo kopalnico, kuhinjo si pa delim z okoli 20 drugimi študenti. Moj študentski dom leži čisto zraven kampusa, tako da imam do bolnišnice slabih deset minut peš.

Študentom so na voljo razne obštudijske dejavnosti. Neposredno ob študentskem domu je zelo popularen študentski športni center, kjer imajo skupine, ki se ukvarjajo z različnimi športi, od košarke in nogometa do dvoranskega hokeja in aerobike. Na voljo je tudi fitness in plezalna stena ter razne oblike organizirane vadbe. Vsak teden dobimo od ene od svetovalk na univerzi mail z različnimi dogodki, ki se dogajajo v mestu v prihajajočem tednu, kot so razne zabave, odprtja razstav, tečaji pletenja ipd. Ena popularnejših zadev je seveda tek na smučeh, vzdolž otoka poteka osvetljena tekaška proga, ki je ob lepem vremenu polna tekačev vseh starosti. Tik ob mestu je tudi manjše smučišče.

6. NORVEŠKA – ARKTIČNA UNIVERZA V TROMSU (Ana Pavlič)

V jesenskem semestru študijskega leta 2016/17 opravljam Erasmus izmenjavo na Univerzi v Tromsu (UIT). Opravila bom 8 tednov vaj iz interne medicine in 8 tednov vaj iz kirurgije.

Trenutno opravljam vaje iz interne medicine v bolnišnici v mestu Harstad, kjer je sedež enega izmed 4 kampusov v sklopu UIT. Mesto je od Tromsa oddaljeno 3 ure, zato sem za obdobje dveh mesecev zaprosila za študentsko stanovanje, ki je za študente medicine in mlade zdravnike na praksi v neposredni bližini bolnišnice. Registracija na fakulteto je potekala brez problemov v enem dopoldnevu, dobila sem študentsko kartico, s katero lahko dostopam do knjižnice, moja registracija pri policiji je bila veljavna še od lanskega leta iz izmenjave v Trondheimu.

V bolnišnici so me zelo lepo sprejeli, čeprav sem bila prve 3 tedne edina Erasmus študentka na praksi. Od prejšnjega tedna se mi je pridružila še ena punca iz Nemčije. Delo poteka v norveščini. Kot studentka imam dostop do njihovega internega računalniškega sistema, laboratorija, slikovnega laboratorija in radioloških posegov in operacijskih dvoran. Delo je zelo raznoliko. Interna medicina je razdeljena na oddelke, ki pa so zelo povezani in med seboj sodelujejo. Na jutranjem sestanku (ob 8.00) so pristotni vsi zdravniki, specializanti in zdravniki na rotaciji vseh oddelkov (skupno približno 17 ljudi), kjer obnovijo razlog sprejema/potek obravnave/pričakovan potek vseh na novo sprejetih pacientov po posameznih oddelkih. Všeč mi je tudi, da se zanimajo za področja svojih kolegov. Standardno imajo 3x na teden kratka predavanja, kjer se obveščajo o novostih oz. zanimivih člankih iz katerega koli področja interne medicine. Do 12. ure sem prisotna na viziti na enem izmed oddelkov, kasneje pa prostovoljno izbiram česa se želim udeležiti oz. kaj me tisti dan najbolj zanima. Všeč mi je, da sem 2 tedna vaj opravila že v Kliničnem centru, tako da izbiram predvsem posege, ki jih v Ljubljani nisem uspela videti v tako kratkem času. Beležim tudi vse posege, pri katerih sem bila prisotna, npr. gastroskopije, kolonoskopije, elektrokonverzije, kontrole pacemakerjev, EEG, stresni EKG, punkcije in biopsije kostnega mozga, CT preiskave, UZ preiskave srca in perifernih ven,... Približno dva dni na teden sem v sprejemni ambulanti, kjer pregledam in na novo sprejemam paciente (anamneza, status ter morebitne dodatne preiskave - jemanje arterijske krvi za PAAK, bris nazofarinksa). Všeč mi je, da samostojno vzamem kri, jo analiziram v laboratoriju, pregledam pod mikroskopom. Podobno je z analizo urina, ki ga vsak študent sam oceni pod mikroskopom in opravi teste z lističi. Na tak način je sprejet vsak pacient. Kasneje najdbe poročam svojemu nadzornemu in skupaj se odločimo za nadaljni plan dela. Delovni dan je načeloma do 15.30, vendar pogosto prostovoljno ostanem dlje.

Trenutno sem nad izmenjavo zelo najdušena. Mislim, da bom od dela v tej bolnišnici odnesla veliko.

7. POLJSKA – MEDICINSKA UNIVERZA V GDANSKU (Špela Ozimek)

Pozno v septembru sem se usedla na avion za Varšavo, tam pa na vlak za Gdansk. Precej neresnično se mi je zdelo, da grem za skoraj pet mesecev na Poljsko študirat medicino. V Varšavi sem se prvič pogovarjala po poljsko z gospo, s katero sva skupaj sedeli na klopci

na železniški postaji. Pogovor je bil kratek in vsebinsko skromen, tako kot moje znanje poljščine. Na Poljskem, vsaj v mestih, večina ljudi, mlajših od recimo 30, govori vsaj malo angleško, čeprav so pri tem pogosto sramežljivi. Med starejšimi je znanje angleščine redko obstoječe, več pa jih govori nemško.

Prvi teden sem preživela v hostlu z namenom iskanja sobe in udeležbe orientacijskega tedna. Sob v študentskih domovih za medicince na izmenjavi letos ni, ker domove prenavljajo, drugo leto pa utegnejo biti odlična izbira za nastanitev. Po zelo srečnem naključju sem našla stanovanje med kuhanjem čaja en večer v hostlu, ki sem ga ponudila tudi svoji bodoči sostanovalki. Stanovanje se nahaja v centru, na robu starega mesta, dve minuti stran od postaje za tramvaj, ki potrebuje 10 minut do postaje Uniwersytet Medyczny. Odvisno od tega, kje v »kliničnem centru« imam pouk, potrebujem od postaje še 5 do 10 minut hoje. Za iskanje stanovanj priporočam spletno stran gumtree.pl, veliko študentov pa je stanovanje našlo tudi na facebooku v kakšni od mnogih skupin, kjer ljudje oglašujejo svoja stanovanja, čeprav se pri tem da izgubiti veliko energije, ker ljudje pogosto ne odgovarjajo na sporočila. Cene se gibljejo od 100 evrov na mesec za študentski dom, kjer so običajno v eni sobi trije študenti, do skoraj 300 evrov na mesec za enoposteljno sobo v novem, lepem stanovanju na »elitnih« lokacijah, kot je na primer glavna turistična ulica Długa. Jaz plačujem 800 zlotov na mesec (približno 185 evrov), stroškov pa je ponavadi 100 zlotov (25 evrov). Imam svojo sobo z zasteklenim balkonom, živim pa z Nemko in Italijanko, ki sta prav tako na izmenjavi.

Večina študentov si poskuša najti stanovanje v bližini Medicinske Univerze, priljubljene ulice so Focha, od koder se do faksa sprehodijo čez gozdič; in npr. Sniadeckich in Elizy Orzeskowej, kjer so včasih v velikih vilah menda živeli ugledni zdravniki, danes pa so vile razdrobljene na več stanovanj. Veliko jih najde stanovanje tudi v predelu Wrzeszcz (izgovorjeno Vžešč), ki je poln študentov, in v centru mesta (Śródmieście). Nekaj študentov, ki so na izmenjavi, živi tudi v predelu Przymorze (pri morju), tako da se do faksa vozijo s tramvajem kakšne pol ure.

Javni prevoz v Gdanskju je občudovanja vreden – tramvaji, vlaki in avtobusi so hitri, pogosti, in poceni. Študenti s poljsko izkaznico (ki jo dobimo tudi Erasmusi), imamo možnost kupiti mesečno, 30-dnevno ali semestrsko vozovnico. Za semestrsko vozovnico (od začetka oktobra do konca januarja) sem plačala približno 170 zlotov (40 evrov). Sicer stane ena vožnja s tramvajem za študente s poljsko ali mednarodno izkaznico (splaća se imeti ISIC, ker se na poljsko izkaznico čaka nekaj tednov) 1,7 zlota (0,5 evra), z vlakom pa tudi nekaj podobnega, odvisno od razdalje, ki jo nameravaš prepotovati. Vlak pelje iz Gdanska tudi v Sopot ali Gdynio, ki sta mesteci severno od Gdanska, in med katerimi pravzaprav ni jasnih meja. V Trojmiastu, kot ta skupek imenujejo, ali po slovensko Tromestju, živi več kot milijon prebivalcev.

Medicinska Univerza v Gdanskju (MUG) je sestavljena iz več fakultet, ena od njih je Medicinska. Ta je sestavljena iz poljskega in angleškega odseka, ki je za redne študente plačljiv. Erasmus+ študenti spadamo pod angleški odsek, ki ga pogosto imenujemo kar švedski odsek. Vsaj 90% študentov je namreč s Švedske, kjer imajo glede na interes zelo malo razpisanih mest za medicince. MUG ima tako sklenjeno pogodbo z agencijo, preko katere se študenti s Švedske lahko prijavijo na fakulteto tukaj v Gdanskju. Ostali študenti angleške divizije, ki sem jih do sedaj spoznala, prihajajo iz Združenih držav Amerike,

Kanade, Savdske Arabije, Indije, Norveške, Rusije, Trinidada in Tobaga, nekaj pa je tudi Poljakov, ki se jim z rezultatom mature ni uspelo vpisati na poljski odsek, ki nima šolnine. Prvi teden sem se udeležila Orientacijskega tedna za nove študente, ki naj bi bil namenjen tudi »Erasmusom«, ampak je program sestavljen predvsem za bruce angleškega odseka. Udeležila sem se nekaj predavanj, npr. o organizaciji fakultete, knjižnici, zdravstveni oskrbi študentov, in kratkega tečaja poljskega jezika, ki je bil zelo uporaben predvsem zaradi učenja izgovorjave besed. Za študente angleškega odseka je tečaj obvezen in traja dve leti, tako da začnejo s številkami, barvami, predstavljanjem sebe in podobno, in zelo počasi napredujejo proti medicinskemu besedišču. Zato priporočam, da se osnov medicinskega besedišča naučite sami. Neznanje jezika sicer ne predstavlja velike težave, saj večina zdravnikov - učiteljev ne pričakuje, da kdo z angleškega odseka zna poljsko, tako da vedno prevajajo naša vprašanja pacientom in njihove odgovore. Vseeno je veliko prijetneje, če študenti lahko vsaj nekaj besed spregovorimo neposredno s pacienti.

Na Poljskem študentskih bonov nimajo, tako da preizkušam veliko novih receptov, včasih pa grem jest tudi v Bioway, vegetarijansko restavracijo z že pripravljeno hrano, kamor me je na moj prvi večer v Gdanku peljala tudi tutorica. Razkazala mi je tudi stari del mesta in bolnišnični kompleks, in na zemljevidu pokazala, katerim predelom mesta naj se ponoči izogibam, če bom sama – tam tako ali tako ne bi imela česa iskati.

Vrhunec orientacijskega tedna smo doživeli v petek zvečer, ko smo bili »Erasmusi« z vseh treh univerz v Gdanku (Medicinska, Politehnika, Univerza v Gdanku) povabljeni na Mednarodni večer v veliko leseno kočo. Organizirali so nam poljski večer, kjer smo uživali ob tradicionalni hrani in občudovali mlade plesalce folklorne skupine, med tem ko so nas s sten koč gledali nagačeni merjasci. Ob velikem kresu in poljskem pivu z malinovim sirupom smo tako imeli možnost, da spoznamo praktično vse študente na izmenjavi, ki so bili tisti trenutek v mestu. Seveda je bilo to nekoliko težje izvedljivo, saj nas je bilo okrog 700, sem pa spoznala nekaj res prijetnih ljudi iz Avstrije, Nemčije in Italije.

Prvi teden na faksu sem imela Kardiokirurgijo, in že v ponedeljek sem lahko opazovala prvo operacijo v Gdanku. Res odličen začetek izmenjave. V moji skupini študentov se, presenetljivo nihče ni zanimal za kirurgijo, kar je precej drugače kot običajno v Ljubljani. Pouk je potekal - tako kot kasneje tudi pri drugih predmetih - v skupinah po približno 20 študentov, in je bil sestavljen iz seminarjev, ki so kot predavanja, ampak bolj praktično naravnana in vključujejo aktivno sodelovanje študentov; in vaj, na katerih lahko mentorja prosite, da vam pokaže tisto, kar vas res zanima. En dan sem tako na primer dobila priložnost povaditi šivanje umetne aortne anastomoze. V petek me je presenetil že prvi prost dan, saj so razglasili Dekanjin dan, zato sem tisti dan izkoristila za opazovanje še ene operacije – anastomoziranje RIMA in LIMA na LAD.

Naslednja dva tedna sem imela Kardiologijo 1 in 2, kjer smo imeli tudi zelo dobre vaje, opazovala sem izvajanje ultrazvočnih preiskav, obremenitvene teste, kardioverzijo, postopke interventne kardiologije in delo na oddelku, razvozlavali smo EKG-posnetke in razglabljali o diferencialnih diagnozah pacientov, ki smo jih pregledali. Vaje so vsak dan sledile seminarjem, na katerih se je predavateljem običajno precej mudilo razlagati, saj so bile teme kar obširne. Pogosto so zato preskakovali strani, češ, to si preberite doma. Najbolj hecno se mi je zdelo, da enemu tednu pouka sledi izpit (po naše bolj kolokvij) v petek takoj po zadnjih seminarjih, ki seveda vključuje tudi snov teh zadnjih seminarjev – tako da časa za počivanje v tednu Kardiologije (1 ali 2) ni.

Četrty teden pouka je nekoliko negativno presenetil. Predavatelji Nevrokirurgije si niso vzeli veliko časa za študente, tako da smo jih čakali tudi po dve uri, da so prišli odpredavat eno uro. Smo se pa odlično razumeli s kolegi iz tiste skupine, tako da smo šli po petkovem izpitu proslavit na kosilo v staro mesto. Povedali so mi, da je tako ravnanje s študenti tukaj precej običajno in da so se na to že navadili. Skupine menjam praktično vsak teden, ker si vsak študent pred izmenjavo urnik sestavi povsem individualno, na izbiro pa so vsi predmeti iz 4., 5. in 6. letnika. Zaradi tega sem spoznala res veliko študentov, ki so skoraj brez izjeme zelo prijazni in dajo študentom na izmenjavi občutek, da so del tukajšnje Medicinske Univerze.

Poročilo prvega meseca zato zaključujem z zadovoljstvom in optimizmom.

8. PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Anja Voljavec)

V Lizbono sem prispela že v nedeljo, 11. septembra, teden pred začetkom faksa. S sobo sem imela veliko srečo, da sem preko svoje kontaktne osebe spoznala nekoga, ki je iskal sostanovalca. Tako sem šla z letališča kar v svoje stanovanje. Moj zgodnji prihod mi je tudi omogočil, da sem se privadila na spremembo pred začetkom študijskih obveznosti.

V torek, 13. septembra, sem se šla vpisat na faks v Mednarodno pisarno. Naletela sem na velik šok, ko so mi povedali, da je moj urnik čisto drugačen od tistega, za katerega smo se dogovorili. Rekli so, da oni odgovarjajo za to, da mi omogočijo opravljanje predmetov, ki sem jih izbrala, ne pa tudi katere bom opravljala hkrati in v katerem semestru. Vendar pa ob prihodu nisem vedela, ali bom ostala vse leto ali le en semester, ravno zato ker se predmeti z našimi ne ujemajo dovolj, tako da sem želela začeti s tistimi, ki se z našim učnim načrtom ujemajo bolje. Drugi šok je bil, da naj ne bi mogla hkrati opravljati Pediatrije I in II, kar je bilo tudi dogovorjeno. Po kakšnih dveh urah telefonskih klicev in vpeljevanja različnih sodelavcev so mi omogočili želeni urnik in dovolili opravljanje obeh Pediatrij.

Prvi teden smo imeli izbirne predmete, dovolili so mi kot dodatni udeleženci opravljati Tropsko medicino. Na začetku je bilo z jezikom težko, posebej če so predavatelji govorili hitro in nerazločno. Pomagalo mi je, kadar so imeli PPT in če sem že poznala temo, kar se je dostikrat zgodilo, saj sem že opravila Infekcijske bolezni in izmenjavo v Bolnišnici za tropsko medicino. Izpit na koncu je bil bolj formalnost.

Drugi teden so se začeli redni predmeti, večinoma v obliki predavanj. Hitro in brez večjih težav sem se navadila na študijski ritem. Nekoliko me je motilo, da so se Portugalci izkazali za dokaj zadržane ljudi, pričakovala bi nekaj več zanimanja za tuje študente in morda pripravljenosti pomagati z jezikom. Izkazalo se je, da bolj ko sem napredovala v jeziku, bolj so se tudi oni odprli in ponudili pomoč, če je tako nanaslo. Sčasoma smo se navadili drug na drugega in počasi sem dobila občutek sprejetosti.

V prvih tednih sem želela začeti tudi z dodatnimi kliničnimi vajami, ki naj bi jih opravila kar nekaj. Vendar urejanje stvari preko tukajšnje Mednarodne pisarne zelo dolgo traja. Po nekaj tednih sem dobila mail, da mi ne bodo omogočili vaj, ker predmeti, pri katerih jih potrebujem, vaje že vsebujejo. Seveda so se ob moji prijavi podpisali na Learning

agreement, v katerem so bile navedene dodatne vaje. Ob mojem povpraševanju so dodali, da mi v primeru, da si vaje uredim neposredno pri zdravnikih, zanje ne bodo dodelili kreditnih točk. Naš študij je že tako zahteven in ne razumem, zakaj zapletajo še tisto, kar bi lahko bilo preprosto.

Ob napornem študiju mi ne ostane dosti časa za raziskovanje mesta in turistične aktivnosti. Vseeno pa sem se z Lizbono že dodobra spoprijateljila. Vreme je prijetno, arhitektura je zelo lepa in po količini zelenih površin in parkov spominja na Ljubljano. Izmenjava je bila dobra odločitev in uživam v izzivih, ki jih je prinesla, v Lizbono pa se bom gotovo še vračala.

9. PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Niki Lukšič Druškovič)

Konec septembra sem pričela s svojo 10-mesečno izmenjavo v Lizboni. Na Portugalsko sem prispela sredi avgusta, tako da sem ob začetku semestra že bila privajena na portugalski način življenja, bolj ali manj pa tudi na jezik. Prvi dnevi v Lizboni so bili zaznamovani z iskanjem sobe – ponudba je sicer velika, vendar je v tem času tudi ogromno študentov, ki potrebujejo sobe, zato zna biti iskanje kar stresno. Potrebno je stalno spremljanje internetnih strani ter v primeru, da se pojavi kaj novega, takoj prijati telefon v roke in poklicati. Pri tem je praktično obvezno vsaj osnovno znanje portugalsčine, saj najemodajalci večinoma niso večji angleščine. Brez znanja jezika preostane praktično samo iskanje sob s pomočjo Erasmus organizacije, ki pa v tem času nima ravno veliko sob na zalogi, poleg tega pa so najemnine teh sob praviloma višje, kot če se dogovoriš neposredno z lastnikom stanovanja. Veliko študentov si je sobo našlo tudi preko strani *Uniplaces*, ki deluje po celi Evropi, vendar pa sem sama slišala že veliko negativnih izkušenj, zato sem se sobo odločila poiskati sama. Na srečo sem jo našla že drugi dan, na lokaciji, ki je 10 min hoje oddaljena od medicinske fakultete. Po vselitvi sem v teh prvih dneh uredila tudi mesečno karto za javni prevoz ter opravila check-in na fakulteti. V mednarodni pisarni so izjemno prijazni, vendar vse poteka dokaj počasi (kar je sicer značilno za vse pisarne na Portugalskem :)), izvedela pa sem tudi, da so mi popolnoma spremenili želeni urnik – pomešali so mi namreč predmete iz prvega in drugega semestra. Kasneje sem ugotovila, da se je tudi večina drugih Erasmus študentov soočila s takšnim "presenečenjem". Ker bi bila menjava predmetov precej zakomplicirana, sem se odločila dobljeni urnik sprejeti, čeprav bom zaradi tega morala prilagoditi nekatere dodatne vaje v Sloveniji, oziroma se dogovoriti, da jih opravljam tukaj, a upam, da se bo na koncu vse dobro izteklo.

Temu uvodnemu tednu v Lizboni je sledil prvi teden na fakulteti. V tem tednu so organizirani samo izbirni predmeti, tako da sem na fakulteti preživela približno po tri ure dnevno, v sklopu izbirnega predmeta pa sem imela tudi prve klinične vaje v bolnici. Izbirni predmet, ki sem ga opravljala sicer ni bil tisti, ki sem ga želela – izkazalo se je, da me na izbranega niso prijavitili, tako da me je koordinatorka na koncu dala na izbirni predmet, kjer so še bila prosta mesta - vendar so bila predavanja in vaje zelo zanimiva, profesor in sošolci pa izredno prijazni, tako da sem se že takoj na začetku na fakulteti počutila odlično. Ta teden mi je tudi pomagal pri spoznavanju bolnišnice in okolice. V tednu, ki je sledil, sem začela z rednimi predmeti. Večinoma imam vsak dan par ur predavanj in seminarjev, 2-3x tedensko pa tudi klinične vaje. Predavanja so organizirana podobno kot pri nas, v

kopirnici na fakulteti pa je mogoče dobiti zapiske predavanj prejšnjih let, ki so včasih v veliko pomoč pri spremljanju predavateljev, saj nekateri predavajo izredno hitro, tako da je razumevanje kdaj težko celo za Portugalce, kaj šele za tujce. Vaje potekajo v skupinah od 6 do 10 študentov, razumevanje pa je tam lažje, saj so skupine manjše, profesorji pa so vedno na voljo za vprašanja in dodatno razlago. Sporazumevanje s pacienti zna biti včasih težavno, vendar so vaje organizirane tako, da je v vsaki skupini samo en Erasmus študent, tako da se s pacientom tuji študentje nikoli ne pogovarjamo sami.

Prvi dnevi predavanj in vaj so bili kar naporni, predvsem zaradi konstantnega truda razumevanja jezika in iskanja predavalnic (tukajšnja bolnišnica je namreč kot ogromen labirint), vendar pa sem vsak dan razumela več in sedaj po 3 tednih mi je veliko lažje. Ta teden se mi je tudi pričel tečaj portugalščine, tako da vem, da bo razumevanje jezika kmalu še boljše. Pomaga tudi dejstvo, da si stanovanje delim s Portugalci, s katerimi govorim samo portugalsko, enako s sošolci, tako z domačini kot tudi z drugimi Erasmus sošolci, angleščine se poslužujemo le redko.

S pričetkom izmenjave sem zelo zadovoljna, četudi so bili prvi dnevi malo bolj kaotični, Lizbono sedaj že doživljam kot svoj drugi dom. Čeprav je dnevni ritem tu počasnejši od slovenskega, dnevi minevajo izredno hitro. Uživam v toplem vremenu, dobri hrani (na Portugalskem se hitro zgodi, da ti kakšen kos oblačila nenadoma postane malce tesen), spoznavanju portugalskih navad, tujih in domačih študentov, jezika, kot seveda tudi v svojih prvih kliničnih predmetih. Zelo sem vesela, da sem se odločila za letoletno izmenjavo, ker že sedaj vem, da bo februar tukaj prehitro in da bi izredno ne rada odšla domov že takrat... :)

10. PORTUGALSKA - UNIVERZA V PORTU (Danaja Metul)

Svojo Erasmus mobilnost opravljam že drugi mesec na fakulteti ICBAS Univerze v Portu na Portugalskem.

V mesecih pred mobilnostjo z urejanjem podrobnosti študija in vpisom nisem imela večjih težav. Večino predmetov bom lahko opravila v Portu, s tem da bom določene ure vaj morala pridobiti še doma, ker imajo na Portugalskem predmeti večinoma manjše število ur in tudi kreditnih točk. Izpite bom prav tako opravljala v Portu. Dogovorila sem se, da mi pri predmetu Medicina 1, ki vključuje predmete naše interne medicine (Dihala, Obtočila, Sečila), zaradi jezikovne bariere ni treba opravljati praktičnega izpita na pacientu. Ker je v Portu število kreditnih točk manjše, UP pa zahteva opravljenih 50 ECTS za uspešno mobilnost, je bilo težavno nabrati teh 50 točk. Želela sem izbrati 2 izbirna predmeta, a lahko na tej univerzi izberem samo enega, tako bom v 2. semestru opravljala 1 izbirni predmet in enega rednega, ki ga bom uveljavljala kot izbirnega.

V Portu smo si morali urnik sestaviti sami, kar se je sprva zdelo težavno, a ko smo ugotovili sistem, je pravzaprav zelo ugodno, ker si lahko urnik oblikuješ po svoje. Prva dva tedna smo imeli predavanja, sedaj pa opravljamo praktični del v bolnišnici. Pravzaprav je praktičnega dela bolj malo, večinoma so seminarji. Delo je kljub temu večinoma zelo dobro organizirano, saj vsak profesor pripravi program tem, ki jih moramo obdelati, tako da poteka vse zelo sistematično in didaktično. Minus je pomanjkanje dela s pacienti.

Razočarana pa sem nad enim predmetom, to je ginekologija, ki sem se ga zelo veselila, tu pa se cel predmet vrti okrog priprave seminarja.

Lokalna mednarodna pisarna je vedno pripravljena pomagati, zato se s kakršnimi koli problemi ali željami po spremembah LA lahko obrnem na njih. Zelo v pomoč so bili tudi z urnikom.

Skupno tako sporočam, da vse poteka precej dobro in da nimam nobenih večjih težav.

11. ŠPANIJA – UNIVERZA LAS PALMAS GRAN CANARIA (Tonja Mertelj)

Na Erasmus+ izmenjavo sem se odpravila v Las Palmas Gran Canaria, na Universidad de Las Palmas GC in opravljam predmete 5.letnika.

Organizacija in priprava na izmenjavo je sprva potekala brez težav. Podpise nosilcev predmetov ni bilo težko dobiti, saj so si predmetniki zelo podobni. Tako nisem imela težav s priznanjem predavanj, seminarjev in prakse pri sodni medicini in maksilofacialni kirurgiji. Žal pa mi ne bodo priznali izpita pri teh dveh predmetih. Vse ostale predmete so mi v celoti priznali.

Komunikacija je sprva potekala dobro. Imajo dobro ekipo na sami univerzi, ki mi je redno pošiljala informacije o stanovanjih, *welcome weeku* in drugih podobnih stvareh. Žal je komunikacija z Medicinsko fakulteto potekala slabše. Prva zahteva koordinatorja je bila, da z njim komunicira le mednarodna pisarna, tako da sem vsak mail najprej morala poslati v mednarodno in nato so ga morali oni prof. Doresteju (koordinator). Gospod ima določena pravila, ki se jih je treba držati. Spisala sem Learning agreement (LA), ki ga je 3-krat zavrnil, češ da ne morem kar nekaj pisat brez urnikov, ki pa seveda še niso bili objavljeni. Jaz sem mislila, da me brez LA ne bodo uradno sprejeli na izmenjavo, zato smo si izmenjali še kar nekaj mailov. Doreste ne smatra LA kot pogoj za sprejem na izmenjavo, tako da naj vas ne skrbi. Ko so urniki prišli, sem sestavila LA, ki se je delno ujemal z urnikom, vendar se je pri nekaterih predmetih vseeno prekrival. Na ta mail mi ni več odgovoril. Po dveh tednih, ko sem že bila v Las Palmas in se je faks začel, sem se dobila z njim na sestanku in skupaj sva sestavila LA, ki je ustrezal njegovim standardem (pouk je že potekal). Zato delam malo manj predmetov, kot sem želela. Pri sestavljanju LA morate paziti, da se ure različnih predmetov ne prekrivajo in pri tem gledati urnike 3., 4. in 5. letnika (predmetnik se po letih močno razlikuje od našega) + upoštevati skupine A in B. Podrobna navodila vam bo poslal on.

Na izmenjavo sem prišla 2-3 tedne pred začetkom faksa, saj sem se udeležila še tečaja španščine in *welcome weeka*. Tečaj je organizirala univerza in mi je bil zelo všeč. Tudi spoznavni teden je bil super, tako da bi vam priporočala oboje. Znanje španščine je nujno. S faksom sem zelo zadovoljna. Ni mi pa všeč urnik. Vaje potekajo od 8h (to pomeni ob cca.9h, če prideš ob 8h lahko kofetkaš z zdravniki, ki pridejo zgodaj) in do 11h-12h odvisno od letnika (če so ti vaje všeč in bi rad delal več, lahko brez težav ostaneš dlje). Predavanja se začnejo ob 12:30 ali ob 13:30 odvisno od letnika. Vsako predavanje traja 1h in ni odmorov vmes. Vse seveda poteka v španščini. Nad vajami sem navdušena. Imam

jih veliko več kot kolegi v Sloveniji. Prav tako je kvaliteta drugačna. Tukaj zdravniki radi učijo in si vzamejo čas. Ne počutiš se v napoto in z veseljem ti pustijo, da tudi kaj sam narediš. Bolnišnice so nove in dobro opremljene.

Zaenkrat sem z izmenjavo zelo zadovoljna. Za kakršna koli vprašanja sem vam na voljo na tonja.mertelj@gmail.com.

KONČNA POROČILA

1. AVSTRIJA – BOLNIŠNICA V CELOVCU (Katarina Lešnik) / PRAKSA

Na praktično usposabljanje Erasmus + sem se odpravila po diplomiranju, posledično brez statusa študenta. Dejstvo pravzaprav ni spremenilo ničesar, vsaj sama nisem občutila, da bi bila zaradi tega deležna drugačne obravnave. Prakso sem opravljala v Bolnišnici v Celovcu, kjer sem dva meseca, po svoji želji, preživela na oddelku za Ginekologijo in porodništvo.

Kliniko v Celovcu sem izbrala iz več razlogov. Številni kolegi so po opravljeni praksi v Celovski bolnišnici prišli domov z dobrimi izkušnjami, kar me je seveda najprej pritegnilo. Še posebej praktično se mi je zdelo dejstvo, da je na vsakem oddelku vsaj en slovenski zdravnik ali zdravnica. Prakso sem opravljala v juniju in juliju, zato se mi je zdelo odlično, da bolnišnica leži v bližini čudovitega Vrbskega jezera, kjer sem se po delu pogosto kopala. Celovec je urejeno, majhno mesto, tu srečaš Slovence na vsakem koraku, kar mi je prav tako zelo prijalo. Torej odločitev ni bila težka, prav tako je dogovor z odgovornimi v bolnišnici stekel kot po maslu.

Za dogovarjanje v zvezi z opravljanjem prakse (*Famulatur*), voluntiranjem in opravljanjem *Basisausbildung*-a je pravi naslov zelo prijazna tajnica gospa Gabriele Wider (gabriele.wider@kabeg.at). Vso potrebno dokumentacijo sva izmenjali preko spletne pošte. Sicer je za opravljanje prakse potrebno dokazilo o znanju nemškega jezika, ki pa ga nisem imela, pa so me kljub temu sprejeli. Zagotovo pa priporočam, da se za prakso v Celovcu naučite nemško, sicer od prakse ne boste prav veliko odnesli. Prvi dan prakse sem pri gospe Gabriele Wider prevzela kartico za vsakodnevni brezplačni obrok v bolnišnični menzi, dala mi je navodila za prevzem uniforme in navodilo, da se moram zglasiti v prostorih tajništva, kjer mi je tajnica oddelka zaupala ime dodeljenega mentorja in ključne vrat na oddelku. Vsekakor si bolj prijazne dobrodošlice nisem mogla predstavljati.

Nekoliko več težav sem imela pri iskanju bivališča. Namreč šolanje v Celovcu traja ponekod vse do konca junija, tako da ni bilo prav veliko razpoložljivih mest. Cene nastanitve se gibljejo od 350€ za sobo v dijaškem domu do 450€ za enoposteljno sobo v privat stanovanju. Vsekakor se splača pokukati v facebook skupino Slovenci v Celovcu, kjer marsikdo oddaja sobo ali pa ti ponudi pomoč pri iskanju le te. Na koncu se je prav ta manever tudi meni obrestoval, sobo mi je oddala prijazna družina iz Celovca.

Cilj prakse na oddelku za ginekologijo in porodništvo je bil spoznati delo in se čim več naučiti. Po koncu prakse lahko povem, da sem z izplenom več kot zadovoljna. Pa začnimo na začetku. Prvi dan sem po prevzemu oblačil v centralni pralnici poiskala garderobo, kjer sem se preoblekla v zdravniška oblačila in nato podala na lov za mentorjem. Kmalu sem ga našla v prostorih porodnišnice. Bil je Slovenec, kako čudovito. Moje navdušenje je kmalu poniknilo z besedami, ki so šle nekako takole: »V juniju sem odsoten 3 tedne in 3 tedne sem odsoten tudi v juliju.«. Pa sem si mislila, če sem preživela vaje tekom študija, potem bom pa tudi to. In tako je tudi bilo. Kmalu sem se povezala z ostalimi študenti (*Klinisch Praktisches Jahr Studenten* ali KPJ) in mladimi zdravniki (*Turnusarzt*), pokazali so mi, kako je oddelek organiziran, kje so prostori za nas, kje je jutranji raport, operacijska dvorana, prostori dnevne kirurgije, jedilnica in najpomembnejše: kavni aparat. Jutranji raporti niso bili prezgodnji, ob 7.30 smo se zbrali vsi z oddelka, zdravniki so jedrnato strnili poročanje in si razdelili obveznosti, mi pa smo pridno poslušali. Po raportu smo se zbrali v sobici za študente in mlade zdravnike, kjer so si razdelili obveznosti in telefone, včasih so bile želje bolj včasih manj upoštevane, vsekakor je bilo lepo. Dneve sem preživela kor asistentka pri operacijah, v porodnišnici sem spremljala vaginalne porode, v operacijski sobi v sklopu bolnišnice sem asistirala pri carskih rezih, spremljala sem delo v urgentni ginekološki ambulanti, v urodinamski ambulanti, v splošni ginekološki ambulanti, v ambulanti za bolezni dojk, bila sem tudi v ambulanti za nosečnice, v ambulanti za rizične nosečnosti, ob petkih pa v prostorih dnevne kirurgije. Na Oddelku za ginekologijo in porodništvo sem spremljala delo na oddelku od sprejema do odpusta. Vsekakor ena izmed najlepših izkušenj je bila nega novorojenčkov pred odpustom v domačo oskrbo. Tekom dveh mesecev sem izpopolnila večšine jemanja venske krvi, vstavljanja venske poti, nastavljanja infuzije, odstranjevanje porta, namestitvev urinskega katetra in drugih bazičnih znanj. Za vse to je bilo ključno dobro znanje jezika. Kar se tiče odnosov med sodelavci na oddelku lahko rečem le, da bi mi bilo v veselje delati v takem kolektivu. V primerjavi z delom v Sloveniji imajo po mojem mnenju zdravniki v Celovski bolnišnici več časa za paciente, posledično so tudi pacienti po večini odhajali zadovoljni. Tukaj sem imela priložnost učenja umetnosti komunikacije, še posebej veliko sem se naučila v ambulanti, kjer je zdravnik moral sporočiti slabo novico. V času moje prakse se je na oddelku zvrstilo kar nekaj študentov in mladih zdravnikov, nekateri so bili s prakso bolj, nekateri manj zadovoljni. Sama bi povzela izkušnjo z besedam: »Kar daš, to dobiš.«.

Po koncu dela na oddelku sem z družino, pri kateri sem stanovala odkrivala lepote avstrijske Koroške. Kar dvakrat sem se povzpela na stolp *Pyramidenkogel* od koder je čudovit razgled na pokrajino, pogled pa seže vse do Slovenije in njenega ponosa Triglava. Lep razgled in še boljša hrana pa nagradi pohodnika, ki se povzpne na *Magdalensberg*. Priporočam da naročite *Kärntner Kasnudeln* in domači sok. Velja si ogledati tudi malo mestno jedro in simbol Celovca, tako imenovani *Lindwurm*, ki v marsičem spominja na Ljubljanskega zmaja. Ljubitelji kolesarjenja se lahko s kolesom podajo na 3 do 4 urno vožnjo okrog Vrbskega jezera. Vsekakor priporočam sprehod po objezerskih mestecih Poreče, Otok in Vrba. Kopanje ob jezeru je možno na več urejenih kopališčih, nekaj pa je tudi neurejenih divjih dostopov do jezera, kjer ni potrebno plačati vstopnine.

Še nekaj napotkov za vse, ki razmišljate o praksi v Celovcu. Vreme čez poletje je precej spremenljivo, od prijetnih 18 stopinj zjutraj do 35 popoldan in vmes še kaka ploha, za katero sploh ne veš, če dan preživiš v operacijski. Zato nikar pospraviti kopalk, če zjutraj dežuje, morda bo že opoldan prijetnih 30 stopinj Celzija.

Mestno radarstvo je prav tako ažurno kot v Ljubljani, tako da avtomobile parkirajte na pravilno označenem mestu, globa za nepravilno parkiranje je 20€. Ponekod v križiščih so nameščene kamere tako da se spleta ustaviti, ko utripa oranžna.

Ljudje, ki sem jih v Celovcu spoznala, cenijo prijaznost in vljudnost, oprostijo marsi katero slabo izgovorjeno nemško besedo, pomanjkanja prejšnjih navedenih vrlin pa zlepa ne.

2. AVSTRIJA – KLINIKA ST. PÖLTEN (Domen Planinc) / PRAKSA

Prakso sem opravljal na področju družinske medicine. 5 tednov sem opravljal vaje na Dunaju in 4 tedne v kraju v bližini St. Pöltna. Prakso sem opravljal namesto opravljanja vaj pri predmetu Primarno zdravstveno varstvo in sem s katedro dogovorjen za neposredno opravljanje izpita brez dodatnih obveznosti.

Za izmenjavo sem se dogovoril preko razpisa za izmenjave na naši fakulteti pod oznako NPHC (Network of Primary Health Care). Za dogovarjanje sem skrbel sam skupaj s pomočjo dr. Danice Rotar Pavlič. Par tednov pred izmenjavo so mi poslali razpored opravljanja vaj in sicer so me razporedili trem različnim mentorjem. Dr. Erichu Doblingerju za 3 tedne, dr. Erichu Robetinu za dva tedna in dr. Anton Groihoferju za 4 tedne. Na Dunaj sem prišel dan pred opravljanjem prakse, saj sem se za vse formalnosti zmenil že preko daljave. Stanovanje sem rezerviral preko airbnb-ja, sporazume o opravljanju z univerzo sem podpisal in poslal že vnaprej, obenem sem poravnal zavarovanje za nezgode tekom vaj. Obenem sem s prakso v ponedeljek začel šele ob 14h, tako da sem imel v enem popoldnevu več kot dovolj časa za ureditev vsega. V pisarno glavne medicinske fakultete sem prišel zjutraj, prejel potrdilo o šolanju, izkaznico in uporabniško ime z geslom internega uporabljanja spletnega mesta. Nato sem se napotil na katedro za družinsko medicino, kjer sem bil že dogovorjen za sestanek z glavno tajnico, ki mi je razjasnila potek vaj in vse potrebne informacije, ki bi jih rabil.

Moje zadolžitve v času izmenjave so bile spremljanje in opazovanje zdravnika pri njegovi obravnavi pacientov, z naknadnim pogovorom po obravnavi samega posameznika. Obenem so me uporabili tudi za izvajanje statusa s kasnejšim poročanjem in zadnji zdravnik tudi za odvzemanje predoperativne anamneze. Obenem je specifika pri germanskem zdravniškem sistemu zadolžitev za odvzem krvi izključno od zdravnika, zato sem imel priložnost opraviti okoli 200 odvzemov. Zadolžen sem bil tudi za merjenje pritiska, EKG-ja, dajanje Im. injekcij, sc. injekcij, cepljenje, previjanje ran, odstranjevanje šivov in podobno.

Dr. Doblinger je poleg opravljanja prakse tudi specialist za paliativno medicine, tako da sva poleg več vizit terminalno bolnih ljudi imela tudi več debate o etiki paliativne medicine, nakar me je naknadno 'povabil' tudi na njegovo predavanje v bolnici AKH Wien. Dr. Robetin se poleg opravljanja prakse ukvarja tudi z medicino dela in izdajanjem zdravniške licence za vozniški izpit. Tu so me pošteno uporabili, saj sem več ali manj sistematske preglede izvajal sam. Dr. Groihofer se ukvarja tudi z akupunkturo. Specifika njegove prakse je, da imajo v ločeni sobi še elektrode in ultrazvok za fizikalno zdravljenje. Obenem se sam občasno poslužuje tudi uporabe akupunkture.

Zdravniki so bili izredno prijazni in potrpežljivi, da sem pridobil osnovne medicinske veščine, ki so pri vsakdanjem delu precej praktične. Pri vseh treh ambulantah so me sprejeli kot del kolektiva in me povabili na tedenska zdravniška izobraževanja (45min predavanj v gostilni, nakar sledi 3-5 hodov financiranih s strani farmacevtske industrije), na kosila v njihovih domovih in zaradi veliko skupnega preživljanja časa tudi v bolj socialne aktivnosti.

Izkušnja je bila dobra in delavna. Sledil sem zdravnikom praktično ves čas in se definitivno veliko naučil. Opravil sem 9 tednov vaj, kar je precej več kot bi jih znotraj predmeta Primarno zdravstveno varstvo opravljal pri nas. Bi pa potencialnemu kandidatu predlagal, da v kolikor bi se odločil za podobno izkušnjo, naj že vnaprej pogleda datum izpita pri nas in se prilagodi, ker se naknadno z medicinsko univerzo na Dunaju ne da dogovoriti, da bi za dan izpita manjkal pri opravljanju vaj.

Z bolj socialnega vidika je Dunaj lepa destinacija, kjer se dogaja mnogo zanimivih stvari. Imajo efektiven in poceni javni prevoz, dober zrak zaradi kopice zelenih površin, vendar je na žalost ekstremno visoka raven kajenja in sem bil ponovno seznanjen z ločenimi prostori v lokalih za kadilce in nekadilce, kar je pri nas že nekaj časa prepovedano. St. Pölten je kot mesto manjši brez kakšnih večjih znamenitosti, tako da sem čas preživel bolj v naravi in učenju.

3. AVSTRIJA – BOLNIŠNICA SANKT VEIT AN DER GLAN (Ajda Križnar) / PRAKSA

V času absolventskega leta sem želela pridobiti izkušnjo dela v tujini, zato sem se prijavila na Erasmus+ prakso. Zaradi znanja nemščine, ki sem ga želela v tem času izboljšati in utrditi, sem se odločila za Avstrijo. Po daljšem iskanju bolnišnice sem se po nasvetu prijateljice, ki je v tej bolnišnici prakso opravljala v lanskem letu, odločila za Bolnišnico usmiljenih bratov, ki deluje na Koroškem v Šentvidu ob Glini (Krankenhaus der Barmherzigen Brüder, Sankt Veit an der Glan).

Najprej sem glede opravljanja prakse kontaktirala predstojnika kirurgije, ki me je z navdušenjem sprejel in hkrati povabil, naj del prakse opravljam še na kakšnem drugem oddelku. Tako sem tam opravila 4 mesece prakse in v tem času spoznala delo na kirurgiji, ginekologiji s porodništvom in anesteziologiji s poudarkom na paliativni medicini.

Tri tedne pred pričetkom prakse sem se še osebno predstavila predstojniku kirurgije, ki je bil nad mojim interesom za prostovoljno opravljanje prakse zares presenečen in pri tajnici uredila še nekaj dokumentov. Izvedela sem, da moram priti v bolnišnico že v petek pred pričetkom prakse (v ponedeljek sem pričela z delom). Takrat sem dobila ključe, čip, uniformo in svojo sobo, tajnica pa mi je na hitro predstavila bolnišnico in organizacijo dela v njej. Poleg bolnišnice stoji stavba za osebje, v kateri so sobe za dežurne, garderobe, jaz in še nekateri študenti pa smo tam lahko prebivali v času izmenjave, kar je bilo precej ceneje kot najem sobe pri kakem zasebniku. Stavba je z bolnišnico povezana s hodnikom, tako da tudi skrbi glede transporta po majhnem mestecu odpadejo.

Na oddelku sem pričela z delom jutraj, najprej sem se udeležila jutranjega raporta, kjer smo pregledali delo prejšnjega dne, na novo sprejete bolnike, predviden potek dela in razpored predvidenih operacij za tekoči dan. Koroški dialekt se precej razlikuje od nemščine, ki sem je bila vajena pri pouku v gimnaziji, kar je bilo na začetku precej stresno, v nekaj tednih pa sem razumela že skoraj vse.

Na kirurgiji sem bila večinoma razpisana za asistiranje pri raznih operacijah – od splošne in abdominalne, torakalne, plastične in estetske kirurgije, do ortopedske in otorinolaringološke kirurgije. Videla sem zares veliko posegov in različnih operacij, med delom pa so mi zdravniki in sestre inštrumentarke razlagali in z veseljem odgovorili na moja vprašanja. Na oddelku sem bila tako kot zdravniki pripravnikinja zadolžena za jemanje krvi in nastavljanje venskih kanalov, odstranjevanje drenov in šivov itd. Vsak poseg sem nato zabeležila na bolnikovo temperaturno listo na računalniku, kjer lahko najdeš tudi vse druge podatke o bolniku: izvide preteklih ambulantnih in bolnišničnih zdravljenj, slikovne diagnostike, izvide naročenih laboratorijskih preiskav ter predpisano terapijo. Moj mentor na kirurškem oddelku je bil slovenski kirurg, kar mi je zelo olajšalo dogovarjanje na oddelku. Tako kot vsi zaposleni sem bila tudi jaz vključena na interna izobraževanja, kar me je zares presenetilo in mi dalo občutek, da so me sprejeli medse kot popolnoma enakovrednega člana.

Na ginekološkem oddelku sem bila tudi velikokrat razpisana za asistenco pri operacijah, carskih rezih, v dopoldanskem času sem lahko spremljala delo v različnih ambulantah in porodnih sobah ter se preizkusila v pregledu nosečnice z ultrazvokom. Vsi zaposleni so bili zelo prijazni in se trudili, da sem kar največ časa dobro izkoristila za pridobivanje praktičnega znanja.

Na oddelku za anesteziologijo sem večinoma sodelovala pri pripravi bolnika pred operacijo in pri ambulantnih pregledih, na oddelku za paliativno medicino pa pri vsakodnevnih pregledih bolnikov na oddelkih, praktičnih posegih, načrtovanju oskrbe in pri hišnih obiskih bolnikov, za katere skrbi bolnišnična paliativna ekipa.

Vesela sem, da sem se odločila za prakso v tujini in jo opravljala prav v bolnišnici v Šentvidu ob Glini, saj sem dobila čudovito izkušnjo, kako lahko poteka delo v dobro organizirani ustanovi, v kateri je poudarek predvsem na medsebojnem spoštovanju bolnikov in zaposlenih. Pridobila sem izkušnje, ki mi bodo zagotovo koristile pri delu v prihodnosti.

Hvala, da ste mi omogočili praktično usposabljanje v okviru programa Erasmus+.

4. ČEŠKA – KARLOVA UNIVERZA V PRAGI (Zala Smole)

Kot pravijo, je vseh lepih stvari enkrat konec, in tako se je, na žalost, zaključilo tudi moje Erasmus obdobje v Pragi, ki pa bo nedvomno ostalo v najlepšem spominu za vse življenje. Prvi mesec izmenjave sem že opisala v mojem prvem poročilu, tako da se glede hrane, prevoza itd. ne bom ponavljala. Dodala pa bom izkušnjo z iskanjem stanovanja in predmetov, ki sem jih opravljala od februarja do odhoda.

Po prvem mesecu v študentskem domu (na katerega sva se, kljub prvemu vtisu, da to nikakor ne bo mogoče, s sostanovalko Veroniko zelo navezali) sva se odločili, da se vendarle preseliva v stanovanje, predvsem zaradi razdalje, ki je potrebna za doseganje centra mesta in predavanj/vaj. Prvi poskus selitve za naju ni bil najbolj uspešen, saj sva naleteli na oderuške najemodajalce, po vrhu vsega pa sva dobili še stenice, zaradi česar sva se morali nujno seliti in porabiti precej denarja za čiščenje oblek. V vsej tej zagati nama je pomagalo veliko najinih Erasmus kolegov, ki so spremenili celotno tragedijo v zabaven teden in nama pomagali pri vsem. Posebno bi rada pohvalila tudi slovensko ambasado, na katero sva se obrnili, ki nama je prav tako takoj priskočila na pomoč v največji možni meri. Najino naslednje stanovanje pa je bilo »zadetek v polno«. Nastanjeno v centru mesta, poleg naju pa je živelo notri še šest ljudi, s katerimi smo se odlično ujeli, tako da je bilo življenje tam ena sama zabava in ga bom zelo pogrešala.

Kar se tiče predmetov pa sva po nevrologiji, ki je potekala januarja, opravljali ORL, pnevmologijo, dermatologijo in venerologijo, prebavila, oftalmologijo, hematologijo in infekcijske bolezni ter češčino kot izbirni predmet. Vsi predmeti, razen tujega jezika, potekajo na podoben način kot na domači fakulteti, torej v obliki »*block courses*«, najprej en predmet in po koncu tega izpit, nato drug predmet in po koncu tega izpit itd. Sistem prijave na izpit je res odličen, saj poteka tako, da je za vsak izpit razpisanih veliko rokov, na katere se po želji prijavi vsak posebej in se jih do zapolnitve da tudi predstavljati. Na tak način lahko izpite zares prilagodiš glede na svoj čas oz. jih veliko lažje uskladiš med sabo. Glede težavnosti izpitov bi rekla, da je ta podobna težavnosti na domači fakulteti – tisti, ki doma slovijo kot zelo težki, so zahtevali veliko učenja tudi v Pragi, medtem ko so tisti, ki so tudi doma malo lažji, tudi v Pragi manj zahtevni oz. manj obsežni.

Predavanja so bila v angleškem jeziku, včasih kakšna predstavitev napisana v češčini in predavana v angleščini, tako da se je večinoma dalo učiti iz predstavitev in ostalega priporočenega gradiva, ki je prav tako v angleščini, tako da se glede tega ni česar bati. Predavanja so bila po mojem mnenju v večini dobra, seveda sem in tja kakšna izjema, ampak v celoti sem bila z njimi zadovoljna. Kar se tiče vaj pa je to predvsem odvisno od mentorja in posameznega predmeta. Pri predmetu prebavila so imeli nekaj logističnih zapletov na oddelku, tako da so bile vaje večinoma diskusija s profesorjem, med tem ko so bile vaje na infekcijski kliniki zelo dobro organizirane in smo videli veliko različnih pacientov, veliko jih je bilo tudi angleško govorečih, tako da smo brez težav opravili status in anamnezo oz. pregled. Dobra praktična izkušnja je bil operacijski dan v sklopu predmeta ORL, kjer sem lahko pri eni izmed operacij asistirala. Izbirni predmet češčina je zanimiv, naučite se nekaj osnovnih izrazov, ki vam pomagajo v vsakdanjem življenju, saj na Češkem angleščina ni zelo popularna in se je velikokrat treba kar znajti z nekaj češčine in pantomimo. Predvsem pa je predmet super za spoznavanje kolegov, s katerimi niste skupaj pri ostalih predmetih, zato ga zelo priporočam.

Kar se tiče življenja v Pragi, postane s toplejšimi meseci samo še boljše. Veliko število festivalov za vse okuse, glasbenih, food festivalov, skratka, vse kar vam srce poželi. Najboljše od vsega pa so večerna druženja na obrežju reke Vltave, kjer lahko celo igrate odbojko na eni od ladij, ki so zasidrane ob obrežju, drugače pa to območje slovi kot »zbirno mesto« študentov in je vedno zelo zabavno. Enako velja tudi za park Riegrovy sady, ki slovi po množičnem ogledu sončnega zahoda, ki je nedvomno eden lepših prizorov v Pragi. Absolutni zmagovalec pa je park Letna, iz kjer dobite pogled na celotno Prago, poleg tega pa tam nikoli ne manjka študentov in prav tako ne glasbenih in filmskih festivalov.

Dobra naložba v Pragi je ISIC kartica, ki si jo lahko izdelate v prostorih fakultete, saj jo v Pragi marsikje lahko unovčite za razne študentske popuste. Občutno se to pozna pri kartah za kino ali opero, kjer vam prinese 50% popusta, in pa v določenih restavracijah, kjer si lahko z njo zagotovite študentski meni po ugodnejši ceni.

Nekaj o Pragi se da razbrati iz mojega poročila, seveda pa tisto najboljše lahko doživite samo, če se odločite in greste tja sami. Moja Erasmus izkušnja je bila nedvomno najboljših šest mesecev do sedaj in bi jo, če bi lahko, ponovila še tisočkrat. Tako da vsem tistim, ki razmišljate o izmenjavi, sporočam, da se čimprej prijavite in se obogatite z nešteto nepozabnimi trenutki in novimi mednarodnimi prijateljstvi.

5. FRANCIJA – UNIVERZA V LYONU (Ariana Mrčela)

S svojo Erasmus+ študijsko izmenjavo sem pričela 12/01/2017. V Lyon sem prispela par dni pred uradnim začetkom vaj (16/01/2017), da bi lahko v miru uredila administrativne obveznosti. Izkazalo se je, da obveznosti ni veliko, en obisk mednarodne pisarne je zadostoval. V mesecih pred izmenjavo sem bila obveščena o potrebnih dokumentih, ki jih moram prinesiti s seboj za vpis na fakulteto *Faculte de Medicine Lyon Est* in o lokaciji ter uradnih urah mednarodne pisarne. Oseba, pri kateri sem vse uredila je koordinatorica mednarodnih izmenjav, zelo prijazna gospa, ki je vsem Erasmus študentom v veliko pomoč. Je pravi naslov za kakršne koli težave ali vprašanja glede izmenjave. Moram pa dodati da je bila komunikacija med mednarodno pisarno in bolnišnicami/oddelki, kjer potekajo vaje včasih slaba in študenti smo dobili napačne ali nepopolne informacije.

ŠTUDIJ

Jaz sem v sklopu svoje študijske izmenjave opravljala vaje iz kirurgije (6 tednov), vaje iz pediatrije (6 tednov) ter tečaj francoskega jezika (6 tednov) kot izbirni predmet. V prvem delu izmenjave sem v bolnici HEH (*Hopital Edouard Herriot*) na urgenci opravljala kirurški del vaj. Prvi dan sem se zglasila v tajništvu, kjer sem ugotovila, da nihče ni bil obveščen o mojem prihodu. Zato je bila tajnica bolj skopa z informacijami praktičnega značaja- kdaj naj bi prihajala na vaje, kaj so moje zadolžitve ipd. Malo mi je razkazala urgenco, kasneje pa sem se pridružila francoski skupini študentov, ki so prisostvovali vodenemu ogledu oddelka s strani enega izmed zdravnikov. Sledila je delavnica kirurškega šivanja, kjer so ponovili osnove, če šival še nikoli nisi, se tam nisi imel časa naučiti. Režim njihovih vaj je sledeč; opravljajo 24h dežurstva na urgenci, skupno jih morajo opraviti 20, na vajah so samostojni, prvi pregledajo pacienta, napišejo kratko anamnezo in status ter poročajo enemu od prisotnih zdravnikov ali specializantov. Od njih se pričakuje tudi šivanje ran, ter transport bolnikov do RTG. Režim za Erasmus študente pa je manj definiran, na koncu smo dorekli, da sem na oddelku vsak dan 7h, kdaj pridem in oddidem je bilo prepuščeno meni. Sama sem anamnezo zaradi jezikovne bariere težko jemala, lahko pa sem sama naredila status. V praksi to pomeni, da sem stalno sledila enemu od študentov na vajah. Kot zelo pozitivno izkušnjo sem doživela dejstvo, da sem lahko sama šivala rane. Kot negativno pa bi izpostavila dejstvo, da so se zdravniki/specializanti/študentje vsak dan menjavali, kar pomeni, da sem se vsak dan morala znova predstavljati in z vsako ekipo poskusila vzpostaviti odnos, kar je po parih tednih kar naporno. Praktični nasveti: kupite si ključavnico, da boste lahko zaklepali svoje stvari v omarico. Študentje so načeloma v civilu in nosijo haljo. Lahko se zmenite, da vam

jo posodijo tam, lahko prinesete svojo. Vsak dan je čas za kosilo, lahko si ga prinesete sabo ali jeste v menzi (popust za študente, povprečna cena obroka 4 eure).

Drugi del izmenjave je bil po mnogočem boljši od prvega. Vaje pediatrije sem opravljala na oddelku za neonatologijo v bolnici *Femme Mere Enfant*. Prvi dan sem se oglasila v tajništvu, kjer je tajnica vedela za moj prihod, razkazala mi je oddelek in dala uniformo (kot za v kirurški blok). Predstavila me je enemu izmed zdravnikov, ki me je predal eni izmed specializantk. Dnevi so se začeli ob 8.30 in končali glede na obseg dela med 17.00 in 19.00. Od mene so zahtevali isto kot od francoskih študentov, morala sem se naučiti pregleda novorojenčka, pisala sem anamneze in statuse, naročala preiskave opravljala telefonske klice. Od bolj zanimivih dejavnosti sem lahko cepila otroke ter delala UZ glave. V prvih treh tednih sem se spoznala in delala z vsemi zdravniki in specializantkami na oddelku, naslednje tri tedne pa so se specializantke zamenjale, kar je na koncu zame imelo ugodne posledice, saj so ob začetku 'semestra' na novem oddelku organizirana predavanja s strani zdravnikov oddelka za specializante. Predavanja sem lahko poslušala tudi jaz, bila so zelo zanimiva in klinično obarvana. Praktičen nasvet: potrebujete ključavnico, halje in svojega stetoskopa pa na oddelku ne potrenujete.

Ves čas izmenjave sem obiskovala tudi pouk francoščine, kjer sem spoznala druge Erasmus študente, saj jih na vajah na žalost nisem imela priložnosti srečati. Pouk francoščine priporočam, tudi če ga ne mislite uveljavljati v obliki izbirnega predmeta, saj je super način za spoznavanje novih ljudi.

ŽIVLJENJE

Že pred začetkom šolskega leta, nekje sredi poletja sem bila kontaktirana s strani dveh študentk, ki sta na Facebook-u osnovali skupino za Erasmus študente, ki bodo v prihajajočem šolskem letu opravljali Erasmus+ izmenjavo na tej medicinski fakulteti. Obe študentki sta bili zelo angažirani kar se tiče pomoči pri urejanju bivanja, prevoza, drugih praktikalij in pa organiziranja druženj za Erasmus študente. S pomočjo ene izmed študentk, sem našla tudi svojo sobo v stanovanju francoskega študenta medicine.

Lyon je zelo lepo mesto, ravno prav veliko, z odlično transportno mrežo (tramvaji, avtobusi, podzemna železnica, Velov – kolesa), krasnimi parki in muzeji, ter čudovitimi sprehajališči ob reki Rhoni in Saoni. Veliko je kulturnega dogajanja, koncertov, vsak dan se da početi kaj zanimivega. Mesto toplo priporočam!

6. FRANCIJA – UNIVERZA SOPHIA ANTIPOLIS NICA (Klara Grad)

Svoj semester izmenjave Erasmus sem preživljala v Nici, kjer sem od septembra 2016 do februarja 2017 obiskovala *Faculté de Médecine na Université Nice Sophia Antipolis*.

PRIHOD IN NASTANITEV

V Nico sva se s kolegom z MF Tomažem odpravila z letalom, z letalsko družbo Easyjet iz Benetk; leti so redni in cenovno precej ugodni, sicer pa je ena izmed možnosti za prevoz tudi avtobus družbe Flixbus, ki prav tako vozi iz Benetk in je še precej cenejši.

Nica je zelo lepo in ne preveliko mesto, kjer se je lahko znajti, preprosta je tudi uporaba javnega prometa, ki ga sestavlja razvejana mreža avtobusnih in ena tramvajaska proga. Za

prva dva meseca sem se nastanila pri zasebniku v garsonjeri v četrti Cimiez, kasneje pa sem se iz logističnih razlogov raje preselila v stanovanje v četrti Pasteur z dvema dekletoma, ki sem ju spoznala med izmenjavo. Povprečne najemnine sobe v stanovanju se gibljejo nekje med 400 in 500 evri na mesec, soba v študentskem domu je seveda cenejša, vendar se je treba za mesto v rezidenci prijaviti že v začetku februarja, saj so vsa zelo hitro zasedena. Študentskih domov je več, na lokacijo pa se ne da vplivati, zato se lahko zgodi, da študent dobi sobo v rezidenci, ki je precej oddaljena od njegove fakultete. Stanovanja načeloma ni težko najti prek različnih temu namenjenih spletnih strani, vendar je to precej lažje storiti na licu mesta.

ŠTUDIJ

Režim študija se v Franciji precej razlikuje od našega; v prvi vrsti imajo veliko manj teoretičnih predavanj in veliko več kliničnega dela. Slednje poteka v obliki stažev vsako dopoldne na izbranem oddelku, kjer posamezen študent ostane dva meseca. Kot Erasmus študenta sva se s Tomažem na fakulteti dogovorila, da bova opravljala vsak staž le en mesec, saj sva tako lahko opravljala vaje na več različnih oddelkih, in sicer na kardiologiji, pulmologiji, oftalmologiji in ORL. Praktično delo se razlikuje od oddelka do oddelka, navadno pa zajema anamnezo in status (samostojno ali v paru s francoskim študentom), spremljanje pacientov, EKG, veliko pa je tudi opazovanja vizit ter dela v ambulanti ali operacij v operacijskem bloku, kjer se je možno dogovoriti tudi za asistiranje. Francoski študentje so se morali precej ukvarjati tudi z administracijo (pisanje statusa, anamneze in odpustnic, telefoniranje, fotokopiranje, urejanje dokumentacije itd.), vsak mesec so imeli tudi obvezna dežurstva, kar pa za tuje študente ni veljalo. Na vseh oddelkih so za študente vsak teden (na ORL celo vsak dan) zdravniki organizirali pouk v seminarski obliki, kjer smo se navadno ukvarjali z različnimi kliničnimi primeri pacientov. Ob koncu staža smo vsi prejeli opisno in številčno oceno, na pulmologiji je bilo treba za zaključek predstaviti tudi klinični primer določenega bolnika in teoretične osnove dotične patologije.

V splošnem je kvaliteta stažev zelo odvisna od mentorja, saj so se ponekod zares potrudili, si vzeli čas za študente in nas naučili tako teorije kot tudi praktičnih veščin, drugje pa smo bili bolj prepuščeni sami sebi. V vsakem primeru je bilo potrebno veliko samoiniciativnosti in motivacije s strani študentov, če smo hoteli od staža kaj odnesti. Tako na fakulteti kot v bolnišnici je vsa komunikacija potekala v francoščini. Izpiti za prvi semester so potekali v drugem tednu januarja vsi naenkrat v dveh dneh, česar iz Slovenije nismo vajeni. Izpit za posamezen predmet je sestavljen iz 20 – 30 vprašanj po vzorcu *multiple choice*, vsa vprašanja so zelo klinično naravnana, saj večino teoretičnega izpita zavzema klinični primer. Reševanje poteka na tabličnih računalnikih.

MESTO IN DRUŽABNI PROGRAM

Nica je čudovito obmorsko mesto s posebno mikroklimo, ki tudi pozimi vzdržuje zelo prijetne temperature. Je največje mesto in administrativno središče v francoski regiji *Alpes-Maritimes- Côte d'Azur*, ki zajema Azurno obalo z mesti, kot so Menton, Cannes in Antibes ter del francoskih Alp z narodnim parkom Mercantour. Regija je zelo lepa in obsega polno lepih krajev, vrednih obiska; od čudovite narave v nacionalnih parkih, kjer je možno iti v hribe, smučati, plezati, kolesariti z gorskimi kolesi ali pa se sprehajati ob obali oziroma kopati na raznovrstnih plažah, do ljubkih gorskih vasic in šarmantnih obmorskih mest s pridihom mondenosti. Nica ima zelo lepo staro mestno jedro, ki je tudi središče družabnega življenja, saj je najti vse od študentskih pubov, jazz barov in restavracij do različnih klubov in lokalov z živo glasbo. Veliko je tudi kulturnega dogajanja,

raznih koncertov, predstav in razstav v muzejih. Za varnost je po napadu julija 2016 dobro poskrbljeno, v mestu se tudi ponoči nikoli nisem počutila ogroženo. Družabni program za tuje študente je v večini organizirala organizacija ESN (*Erasmus social network*), vseboval je druženja, izlete, športne dogodke ... Tako smo spoznali veliko ljudi od vsepovsod. Univerza ponuja pester športni program, ki vsebuje tudi različne izlete v okolico in organizirane vadbe, za letno udeležbo je potrebno plačati 36 evrov.

STROŠKI

Azurna obala je takoj za Parizom najdražja regija v Franciji, kar je ob prihodu pač treba pričakovati. Kot sem že napisala, se povprečne cene najema sobe v stanovanju gibljejo nekje med 400 in 500 evri na mesec. Tudi hrana v trgovinah je večinoma nekoliko dražja, vendar obstajajo tudi cenejši supermarketi, kot je npr. Lidl. Cene v lokalih so precej višje, kot smo jih vajeni v Sloveniji. Tuji študenti lahko v Franciji dobijo denarno pomoč CAF v višini okoli 80 evrov na mesec. Študentska mesečna vozovnica za javni promet stane 20,50 evrov, avtobusna vozovnica v večino okoliških krajev stane 1,50 evra (Monako, Grasse, Saint Paul de Vence, Antibes, Cannes ...). Sicer za vožnjo po Nici priporočam kolo, saj je mesto ravno prav veliko, da se z njim povsod pride, problem pa je, ker je urejenih zelo malo kolesarskih stez, zato utegne biti kolesarjenje včasih nevarno.

VTISI

Izmenjava mi je bila zelo všeč, saj je bila polna novih izkušenj, poznanstev, izletov in novih znanj. Na fakulteti mi je bilo zelo všeč, da je poudarek na kliničnem in ne na teoretičnem delu, vendar je tu treba biti pazljiv, kateri staž izbrati – na zanimivem oddelku in ob predanem mentorju lahko študent odnese res ogromno, po drugi strani pa je nekaterim zdravnikom za študente vseeno, zato se posledično na stažu ne naučijo toliko, kot bi se lahko. Od študentov se tudi pričakuje, da teorijo v celoti predelajo sami, saj predavanj skoraj ni.

Mesto in regija ponujata res veliko možnosti, ki se jih lahko izkoristi v prostem času; od smučanja in plezanja do sprehodov po Monte Carlu, obiskov opere in muzejev. Za študentsko družabno življenje je poskrbljeno, saj je Nica univerzitetno mesto z veliko mladimi ljudmi.

Ob prihodu je treba imeti veliko potrpljenja, saj so Francozi znani po svoji obsežni birokraciji, ki mi je prekrizala pot na vsakem koraku; pri vpisu na fakulteto, pri najemu stanovanja, banki, pošti, vpisu na športne aktivnosti, pridobitvi francoske finančne pomoči, pregledu pri zobozdravniku itd. Kljub nekaterim zapletom pa je, če ne zaradi drugega, bila izkušnja preživljanja jeseni in zime v kraju s počitniškim pridihom in brez enega samega meglenega dne neprecenljiva.

7. FRANCIJA – UNIVERZA SOPHIA ANTIPOLIS NICA (Tomaž Sindičič)

PRIHOD

V nedeljo, 4. 9. 2016, sem skupaj s sošolko Klaro Grad iz Benetk priletel v Nico in tako začel s svojo izmenjavo do 4. 2. 2017. Že v ponedeljek, 5. 9. 2016 pa so se začela predavanja na Medicinski fakulteti, prav tako pa sva takrat začela z urejevanjem dokumentacije, kar je v Franciji zelo počasno. Moje izkušnje z njihovo počasno odzivnostjo so se začele že prej. Prve dokumente sem sicer prejel že nekaj dni po uradni prijavi na izmenjavo. Večina le-

teh so bla navodila za uspešen vpis na njihovo fakulteto in nekaj jih je bilo namenjenih kot pomoč pri iskanju namestitve. Ker to ni bilo dovolj, sem moral napisati kar nekaj mailov koordinatoriki Nathalie v Nico, ki pa se kdaj sploh ni odzvala oz. se je odzvala s posredovanjem napačnih in nepopolnih dokumentov. Tako mi je uspelo dobiti le učni načrt za 4., 5. in 6. letnik s predmeti in pripadajočimi kreditnimi točkami ter 2 leti star urnik (zaenkrat še veljaven). Ni pa bilo navedeno število ur vaj, predavanj in seminarjev pri določenih predmetih, kot to zahtevajo na naši fakulteti. Pomanjkljiv je bil tudi seznam vsebine predmetov, ki mi ga je poslala kasneje. Ker nihče z naše fakultete še ni bil na tej izmenjavi, nisva vedela ne kako tam potekajo vaje, ne kako potekajo seminarji. Kljub temu da sva imela pomanjkljive podatke iz Nice, sva uspela v Sloveniji vse urediti, in sva se odpravila s podpisanim *learning agreementom* v Nico.

NAMESTITEV

Ko sva prispela tja, sem bil najprej zelo presenečen nad vzdušjem, vrvežem in lepoto tega prestižnega obmorskega mesta. Potem sem poiskal svojo namestitev, ki sem si jo nekaj dni pred začetkom izmenjave našel prek portala Airbnb, kajti študentski domovi so bili takrat že zasedeni, kar sva izvedela šele, ko sva bila tam. Za sobo v študentskih domovih se je namreč treba prijaviti že pred julijem. Ceno sem prek interneta uspel zbiti na 100 EUR/teden, kar je za sobo v Nici povprečna cena. Prvih 14 dni sem tako živel pri manjši francoski družini. Imel sem svojo sobo. Kopalnico, dnevno sobo, balkon, bazen in kuhinjo smo si delili. Nato sem se preselil v dosti boljše stanovanje, k lastnici iz Dominikanske republike. Dobil sem zelo veliko sobo za isto ceno. Lastnice večino časa ni bilo doma, tako da sem imel celo stanovanje takrat zase. ☺ Drugače pa sem se z njo lepo razumel, sporazumevanje je potekalo samo v francoščini (super za napredek v jeziku), gospodinjska dela pa je opravila lastnica. ☺ Vse kar sem potreboval (posoda, brisače, rjuhe...) mi je priskrbela ona.

ŠTUDIJSKI REŽIM

Ko sva prišla tja, sva po pogovoru s koordinatoriko Nathalie in drugimi študenti Erasmus+ končno ugotovila, kako poteka pouk na fakulteti. Študent ima tam navadno zjutraj staž (praksa na oddelku, 3-4 ure dnevno), popoldne pa so predavanja (fakultativna in bolj ali manj redka). Predavanj včasih ni bilo tudi po 3 tedne. V urniku imajo namreč napisane ure, namenjene samostojnemu učenju. Staže si izbereš na začetku pri koordinatoriki in za razliko kot ponekod v Franciji niso plačani. Midva sva si izbrala staže iz predmetov, za katere sva opravljala tudi izpite: ORL, kardiologija, pulmologija in oftalmologija. Vsak staž naj bi potekal 2 meseca, vendar nama je koordinatorika šla na roko in nama omogočila razdrobitev le-teh. Potekali so v kliničnem centru Pasteur.

S staži sva začela 26. 9. 2016, in sicer na oddelku za kardiologijo, po mesecu in pol nadaljevala za en mesec na oddelku za dihala, nato še en mesec na oddelku za oftalmologijo in zadnji mesec na ORL. Časa za MAFO je bilo premalo in sva se odločila, da to opraviva v Sloveniji. Na prvem stažu (kardiologija) mi je na začetku razumevanje francoščine povzročalo kar nekaj težav, ampak sem hitro dobil podporo in pomoč sošolcev in specializanta. Tako sem imel na tem oddelku ogromno prakse s pacienti (številne EKG-je, teste hoje, učil sem se dela z UZ...), študentje pa smo opravljali tudi nekaj administracijskih del (faksiranje, pisanje anamneze, statusa, napotki za preiskave...). Vsak dan pa sem moral biti prisoten tudi na viziti. Lahko pa tudi dežuraš ob sobotah in ponoči. Na tak način sem prvič okusil na lastni koži, kaj pomeni biti zaposlen v zdravstvu. Vsak teden pa je bil seminar, ki ga je predstavil eden od zdravnikov.

Nadaljeval sem na pulmologiji. Staž je bil sestavljen iz vizite in samostojnega dela s pacienti (omogočen imaš tudi dostop do vseh preiskav, zato lahko preverjaš naučeno v praksi). Bil sem pri starejšem zdravniku, ki je začel vizito vsak dan ob 7. uri zjutraj, smo pa zato zaključili prej. Ta staž mi je bil najmanj všeč, kajti zdravnik se z nami študenti ni dovolj ukvarjal. Staž na oftalmologiji pa je bil še bolj praktičen. Zdravniki so bili mlajši, imeli so boljši odnos do mene in mi tudi na veliko razlagali. V ambulanti sem lahko za zdravnikom uporabljal aparate tudi sam in se z njimi učil delati. Lahko pa sem se udeležil tudi operacij. Zadnji staž je bil na oddelku za ORL. Sestavljen je bil iz kirurškega in ambulantnega dela. Vsak dan pa je imel eden od zdravnikov kratek seminar o izbrani temi. Delo, učinek in znanje, pridobljeni na določenem stažu, so bili zelo odvisni od nadzornega zdravnika, določenega na stažu. Sam sem imel pri tem kar veliko sreče.

Za vsak staž je treba pridobiti oceno, žig in podpis predstojnika na obrazcu iz posebne beležke, prejete na začetku pri koordinatorki. Ocenjen naj bi bil odnos, pridnost, zanimanje,... Nekateri predstojniki preverjajo na koncu staža tudi znanje. Sam te nesreče nisem imel, tako da so bile ocene lepe. Podpisane obrazce na koncu izmenjave oddaš koordinatorki, iz tega lahko pridobiš tudi kreditne točke. Na izpiti se prijaviš en mesec pred rokom. Na to te opozori in ti posreduje navodila prek maila koordinatorka. Izpiti se po navadi pišejo v dveh dneh nekje sredi januarja. Potekajo v francoščini na tabličnih računalnikih. Povezani so v sklope: 1. dan sva pisala ORL, oftalmologijo in MAFO, drugi dan pa pulmologijo in kardiologijo. Potekajo eno uro za vsak predmet in so sestavljeni iz veliko praktičnih primerov, slik, tabel, grafov (veliko bolj klinični kot pri nas), seveda vsebujejo tudi teoretična vprašanja.

STROŠKI

Moji mesečni stroški s hrano, bivanjem, oblačili, prevozom in zabavo so bili okrog 1.000 EUR. 400 EUR sem dal, kot že omenjeno, za stroške najema sobe, hrana v trgovinah v Nici je za okrog 30 % dražja kot v Sloveniji, v restavracijah pa za kar 2x. Na fakultetah in kampusih lahko najdeš tudi menze z dobro in poceni hrano, ena boljših menz pa je celo v kliničnem centru. Kljub temu da v restavracije nisem hodil in smo si večinoma kuhali doma, sem porabil za hrano okoli 350 EUR/mesec. Ker sem imel ravno zraven doma ogromen nakupovalni center s pestro izbiro raznovrstne francoske hrane, je morda tako visokim stroškom hrane botrovalo tudi to.

Prevoz v Nici je super. Osebe pod 26 let dobijo mesečno karto za 20 EUR. Izdelava karte stane 6 EUR. S to karto lahko uporabljaš avtobuse in tram znotraj Nice. Za medkrajevne vožnje v krogu 50 km iz Nice pa enosmerna karta stane samo 1,50 EUR. Za potovanja po Franciji priporočam blabla car, flixbus in ouibus. Infrastruktura za uporabo kolesa v Nici je dokaj skromna. Nekaj kolesarskih stez je, vendar je zelo odvisno, v katerem delu mesta živiš. Sam sem se jih zaradi ugodne lokacije nastanitve redno posluževal. Kolesa si nisem kupil, ker je bilo predrago. Ustvaril sem si račun pri VELO BLEU (ekvivalent BICIKLJ) za 1 leto za samo 25 EUR. Postaje so številne in so tudi pred kliničnim centrom.

JEZIK

Če se udeležiš te izmenjave, moraš poznati vsaj osnove francoščine. Ker je tamkajšnja univerza organizirala tečaj šele z oktobrom, sem ravno na začetku v septembru, ki je bil zame glede jezika najtežji, največ znanja francoščine nadgrajeval iz tečajev na spletni strani OLS in s pogovori z mojo gostiteljico, sošolci in poslušanjem razlag na stažih. Z ostalimi študenti Erasmus+ smo se na začetku pogovarjali v angleščini, potem pa vedno

bolj in bolj vključevali v naše pogovore francoščino. Koordinatorica govori tudi angleško, tako da lahko nekatere administrativne zaplete rešiš z njo v angleščini. Nekaj zdravnikov mi je podalo razlago tudi v polomljeni angleščini. Na splošno pa je znanje angleškega jezika med Francozi slabo.

PROSTI ČAS

Nica je obmorsko turistično mesto, nekoliko večje od Ljubljane, vendar je vsak večer, tudi zunaj poletne sezone, polno ljudi. Strahu pred terorizmom med ljudmi ni bilo čutiti, kljub nedavnem napadu. V centru mesta potekajo številne kulturne prireditve. Muzeji in galerije so bili zastonj, večno drugih kulturnih prireditev pa ima študentski popust (opere, gledališča...). Nočno življenje v Nici je zelo pestro. Vsak dan v nočnih urah potekajo v določenih lokalih in klubih koncerti z živo glasbo, kar mi je bilo pisano na kožo. Lokali in bari se zaprejo okoli enih, klubi pa ostajajo odprti do jutranjih ur. 30 min iz Nice pa sta Monaco in Cannes, kjer je zopet ogromno izbire. Prisoten je tudi lokalni *Erasmus student network*, ki je organiziral *welcome week*, voden ogled Nice, izlete v Pariz, odbojko na pesku, *beerpong* turnirje itd.. Vsak četrtek pa je organiziral tudi večer druženja vseh študentov Erasmus+. V Franciji imajo tudi navado prirejanj skupnih večerov ob hrani in pijači, česar smo se hitro navzeli. Za zabavo je po mojem mnenju bilo super preskrbljeno.

Univerza ima organiziran športni program, za katerega je treba opraviti zdravniški pregled in plačati 30 EUR. Potem se prijaviš na željeni šport (ogromna izbira) ali organizirane izlete, ki potekajo tedensko. Parkov in športne infrastrukture je v Nici bore malo. Tečeš lahko po ogromni promenadi ob mestni plaži in po plaži na obrobju Nice, blizu centra mesta pa je tudi manjši stadion, ki je odprt za javnost. Možnosti za planinske izlete so številne.

MNENJE

Izmenjava mi je bila več kot všeč. Od doma sem šel žalosten, domov sem prišel še bolj. Nica je mesto, z milimi zimami, kjer se lahko sprostiš, naužiješ sonca (vse skupaj je bilo osem deževnih dni), vse do novembra se lahko kopaš v čistem morju. Po drugi strani pa ti je omogočeno solidno izobraževanje, sploh če obvladaš francosko. Bilo je nekaj administrativnih težav, ki pa so se na koncu rešile. Spoznal sem številne prijatelje s celega sveta z različnimi zgodbami in kulturnimi ozadji, ki so mi razširili pogled na svet in ki me zagotovo prav kmalu obiščejo.

8. FRANCIJA – UNIVERZA PARIS DESCARTES V PARIZU (Nika Vrabič)

Letošnje študijsko leto sem obveznosti za 5. letnik programa Splošna medicina, MF, UL, opravljala na Fakulteti za medicino Univerze Paris Descartes v Parizu. Jeseni 2015 sem na Mednarodni pisarni prosila za vzpostavitev pogodbe z omenjeno fakulteto in decembra izvedela, da je bila povezava med našima fakultetama uspešno vzpostavljena.

Razgovor za mesto na željeni univerzi je bil v francoščini, zato je priporočljivo imeti osnovno predhodno znanje francoščine. Istočasno sem obiskovala tečaj medicinske francoščine pod mentorstvom Anne Cécile Lamy, ki je bil organiziran na naši fakulteti in je bil zelo dobro pripravljen (kasneje se je, zlasti v prvih mesecih izmenjave, izkazal kot zelo kortisten).

Administrativni postopek prijave na francosko univerzo zna biti nekoliko zapleten. Za izmenjavo bosta v prihodnjih letih še naprej razpisani po dve mesti, zato zelo priporočam, da se postopka lotita študenta, ki sta prijavljena na izmenjavo skupaj.

Študijsko leto je na medicinski fakulteti v Parizu razdeljeno na tri trimestre. Trimester združuje tri mesece vaj na oddelku dodeljene bolnišnice ter predavanja iz različnih predmetov, ki so združeni v t. i. Pole - Sklop (npr. Kadriologija, Pulmologija, Reanimatologija). Na izmenjavi sem lahko na koncu vsakega trimestra opravljala izbrane predmete iz katerega koli sklopa in iz katerega koli letnika.

Pri pripravi Learning agreementa študentom koristita sledeči spletni strani:

http://www.medecine.parisdescartes.fr/?page_id=22282

http://www.medecine.parisdescartes.fr/?page_id=298

Izpiti na medicinski fakulteti v Parizu so nekoliko zahtevnejši. Literatura za študij je poenotena za vse francoske medicinske fakultete (t. i. College ali KB) in sem si jo lahko izposodila v knjižnici fakultete, ki se nahaja ob kompleksu bolnišnice Cochin.

Glede nastanitve univerza ponuja enoposteljne sobe na jugu mesta v *Cité Universitaire*, dve RER postaji od centra mesta (RER B). Ostale možnosti so najem privatnega stanovanja, kar je navadno dražje ali soba v enem od privatnih študentskih domov (Foyer). Sama sem bivala v *Foyer International des Étudiantes*, za prijavo so vse informacije dostopne na spletu. Del stroškov najema stanovanja krije francoska organizacija CAF, več informacij glede sledečega sem dobila pri prihodu v Pariz.

V Pariz sem prispela v začetku septembra in ostale Erasmus študente spoznala na uvodnem desetdnevem tečaju francoščine, ki ga je organizirala gostujoča univerza. Pouk se je začel zadnji teden septembra z uvodnimi predavanji, kjer so starejši študenti in specializanti delili koristne informacije o poteku kliničnih vaj.

V času kliničnih vaj, t. i. staž, ki poteka dvanajst tednov, od ponedeljka do petka, navadno 4-5 h v dopoldanskem času, sem bila popolnoma vključena v delo v bolnišnici. Začela sem z Ginekologijo in porodništvom, nadaljevala s Kardiologijo in zaključila s Pediatrijo. Pod nadzorom specializantov in specialistov sem opravljala dnevne preglede bolnikov, pisala statuse in anamneze, predstavljala bolnike na skupinskih sestankih,... Na prvih dveh oddelkih sem opravljala tudi 24-urna dežurstva (približno šest v času dvanajsttedenskega staža, nekatera od teh med vikendi in prazniki). Študent (tradicionalno), za vsako nočno dežurstvo speče sladico, ki jo skupaj z nočno ekipo deli po skupni večerji. Dan po dežurstvu sem bila oproščena prisotnosti na stažu. Za staž in nočna dežurstva je študent plačan, zato sem morala ob prihodu odpreti račun na eni od francoskih bank. Na vsak trimester mi je pripadalo pet dni dopusta (ki sem jih, z izjemo novoletnih praznikov, združila z opravljanjem izpitov doma).

Poleg treh osrednjih stažev sem opravljala še popoldanske vaje iz preostalih sedmih predmetov in sicer v časovnem obsegu, ki ga predvideva pravilnik naše Medicinske fakultete. Za popoldanske staže se študent na izmenjavi dogovarja individualno, v dogovoru s profesorjem (kontakte najlaže dobi na popoldanskih predavanjih iz ustreznega predmeta ali na spletnih straneh bolnišnic). V popoldanskem času potekajo tudi predavanja, ki so organizirana podobno kot pri nas.

Seveda je ostal tudi prosti čas in ni boljšega mesta od Pariza za obhode po številnih slaščičarnah, obisk dobrega koncerta, raziskovanje galerij, parkov in odkrivanje majhnih knjigarn. Za dolge sprehode in izgubljanje v mestu, ki znotraj obvoznice ni zares dosti večje od Ljubljane in se ga da prav lepo prepeščiti.

Izmenjavo bi vsem zelo toplo priporočila.

9. FRANCIJA – UNIVERZA PARIS DESCARTES V PARIZU (Urška Intihar)

Kot veliko mojih kolegov, sem se tudi jaz v 5. letniku študija odpravila na Erasmus izmenjavo. Pot me je vodila na pariško fakulteto Paris Descartes.

V *Foyer International des Etudiantes*, študentski dom, v katerem sem preživela celotno študijsko leto, sem prispela v začetku septembra, približno mesec dni pred začetkom obveznosti na fakulteti. Zaradi zapletene francoske birokracije, ta mesec resnično potrebuješ. Večkrat naletiš na zaprte pisarne, čeprav naj bi uradno imele odprta vrata. Potrebno se je vpisati na faks, odpreti račun na banki, si urediti mesečno vozovnico za javni prevoz, CAF (dodatek za stanovanje) in podobno. Udeležila sem se tudi 14 dnevnega tečaja SILC, na katerim smo vadili francoščino in spoznavali francoske (ne)navade.

Z nastanitvijo v Parizu ni bilo nekih večjih problemov. Iz Univerze prejmeš ponudbo za bivanje v *Cite Universitaire Internationale*, ki je ogromen mednarodni študentski kampus, pariška verzija ljubljanske obvoznice, zraven čudovitega parka Montsouris. Sama se za to možnost nisem odločila, saj sem našla dekliški študentski dom v petem okrožju, ki me je prepričal z dobro lokacijo in čudovito teraso.

Konec septembra se po vseh orientacijskih uvodnih predavanjih, ko imaš občutek, da vsaj malo razumeš, kaj se od tebe pričakuje in nisi več tako zmeden, začnejo predavanja. Tam si nabereš malo samozavesti, ker se ti zdi da vendarle večino razumeš in boš lahko sledil. Potem pa pride prvi teden vaj, oziroma staža. Iskreno povedano, v bolnišnici na začetku nisem razumela skoraj ničesar. V trenutku sem izgubila še tisto malo samozavesti kar sem je imela. Vendar, ko si vsak dan, ves čas izpostavljen jeziku in njihovemu hitremu govorjenju, se nekako navadiš. Je težko, ampak po enem mesecu razumeš, po dveh si pa že počasi samostojen. Po treh mesecih zamenjaš oddelek in tam ponovno ugotoviš, da obstaja kup izrazov in kratic, ki jih nisi nikoli slišal. Tako se postopek učenja jezika ponovi.

Njihovo šolsko leto je organizirano tako, da vsake tri mesece zamenjaš oddelek, ki sovпада z enim od predmetov, ki je v tistem sklopu. V vsakem od teh delov imaš pravico do enotedenskih počitnic, ki si jih vzameš kadarkoli želiš. Za delo si tudi plačan. Izpiti so običajno sredi tretjega meseca sklopa. Medtem pa staž poteka normalno. Vsako dopoldne si na oddelku, približno od 9-13 ure, odvisno od bolnišnice in oddelka. Velikokrat ostaneš dlje. Na primer, jaz sem imela ginekologijo organizirano tako, da sem v času, ko sem bila razpisana za operacijsko sobo, tam ostala cel dan. Na večini oddelkov tudi dežuraš. Na kardiologiji sem imela v treh mesecih 6 dežurstev, na ginekologiji 9, na pediatriji pa nisem imela nočnih dežurstev, vendar sem delala dva vikenda v stažu (t. i. *astreint*). Na oddelku so organizirana tudi predavanja za študente. Sicer pa so tvoje naloge sprejemanje in odpuščanje pacientov z vsemi dokumenti, tiste, ki jim slediš pregledaš vsak dan, greš z

njimi na vse preiskave (na primer na kardiologiji jih spremljaš na koronarografijo, šok,...). Na ginekologiji si ali v operacijski, kjer asistiraš pri operacijah, na konzultacijah – ginekoloških in porodniških. Dežurstva pa preživljaš tako, da si zjutraj izbereš pacientko, ki je prišla rodit in jo potem skupaj z babico slediš, ter si zraven pri porodu. Vmes pa delaš na ginekološki urgenci in asistiraš pri nujnih carskih rezih.

Popoldan so na fakuleti predavanja. Dogovorjaš se tudi za popoldanske vaje na vseh ostalih oddelkih, ki jih moraš opraviti, da se ti vaje v Sloveniji za te predmete priznajo. Ponavadi z dogovarjanjem nimaš problemov. Na kakšnem predavanju uloviš zdravnika, ga prosiš za kontakt in potem se običajno z njegovo tajnico dogovoriš za termine opravljanja vaj. Tako večji del dneva preživiš v bolnišnici, in za knjigami, da se vsaj na začetku pripraviš na naslednji dan staža in potem seveda za izpite.

Izpiti so na tablicah, v obliki vprašanj izbirnega tipa. V eni izpitni poli so običajno po trije izpiti; na primer istočasno pišeš Kardiologijo, Pulmologijo in Reanimacijo. Za vsakega izmed predmetov rešuješ klinični primer in še približno 30 splošnih vprašanj. Učiš se po njihovih knjigah in rešuješ stare izpite v njihovi internetni bazi (SIDES), da ugotoviš njihov način postavljanja vprašanj. Načeloma se izpite da narediti brez večjih problemov.

Po napornem, vendar čudovitem letu, se vrneš domov, in se sprašuješ, a je res možno, da je že minilo, ko pa si še pred kratkim bil čisto nervozen in na tleh zaradi prvih dni vaj in nerazumevaja njihovih izrazov?

Za konec še nekaj besed o francoščini. Učila sem se jo 4 leta v srednji šoli in lahko rečem, da sem imela res zelo osnovno znanje. Leto pred izmenjavo sem hodila na tečaj na Francoskem inštitutu in na tečaj medicinske francoščine na naši fakulteti. Na začetku mi je jezik povzročal kar precej problemov, mogoče tudi zaradi strahu, da ne bi povedala česa napačno. Vendar z vsakodnevnim delom v bolnišnici, s kolegi s katerimi govoriš samo v francoščini, počasi padeš v cikel napredovanja, ki ga sam pri sebi mogoče najprej niti ne opaziš. Seveda pomaga tudi učenje po njihovih knjigah. Na dodaten tečaj tam nisem hodila.

V poročilu sem se osredotočila predvsem na informacije v povezavi s študijem, ki bi si jih sama želela imeti prej, saj njihova mednarodna pisarna začne ponavadi odgovarjati v začetku septembra, ko želijo da si že tam. Menim, da ni potrebno poudarjati, da je Pariz mesto z nešteto možnostmi in že samo v sklopu fakultete lahko najdeš številne aktivnosti (na primer jaz sem nekaj časa bila v odbojkerski ekipi, nekaj časa pa sem se preizkusila v sabljanju).

Če bi kdo želel še kakršno koli dodatno informacijo, me lahko kontaktira na mail: urska.intihar1@gmail.com. Srečno vsem, ki se prijavljate na izmenjavo!

10. ITALIJA – UNIVERZA V FIRENCAH (Neli Bačar)

Mojo Erasmus izmenjavo sem preživela v Firencah. Italijo sem izbrala v želji, da bi izboljšala svoje znanje italijanščine. Zakaj Firenze? Ker v Toskani še nisem bila in sem si jo želela obiskati. Naj vas pa posvarim, da Firenze veljajo za najdražje italijansko mesto, dražje kot Rim.

Univerza v Firencah ne nudi nastanitve, zato sem se tja odpravila približno en teden pred samim začetkom, z namenom poiskati si stanovanje. Sicer sem že pred odhodom spremljala različne FB skupine, vendar sem hotela stanovanje videti v živo. Tako sem prvi dan preživela v baru in klicala na številne številke, ki sem jih našla na *Subito.it*, *Easystanza*,... Splača se tudi pogledati na oglasne deske pred knjižnicami. Cene za dvoposteljno sobo so okrog 300€, samsko pa 400-550€, z vključenimi stroški. Priporočam, da si stanovanje najdete nekje v okolici centra, nikar v Rifredi ali v okolici bolnišnice, ker ponoči avtobusi ne vozijo! Najboljše je blizu Santa Croce, Santo Spirito (to sta party okoliša), okrog glavne železniške postaje (mogoče ne preblizu, ker ni najbolj varen predel), okrog Piazze Leopoldo,...

Zelo poceni se da v Firenze priti s Flixbusom iz Ljubljane, vendar je čas potovanja zelo dolg. Jaz sem odšla iz železniške postaje Cervignano-Aquilea-Gardo (približno pol ure od slovenske meje) z vlakom. Če zelo zgodaj kupiš Intercity, ga dobiš tudi za 15€. Če želiš hitrejši prevoz, pa lahko kupiš karto za *Frecciarossa* ali *Frecciargento*. Vsi mlajši od 25 let lahko potujejo ceneje s *Freccio*. Potrebno je le na internetu izpolniti podatke za *Cartofreccio under 25*. Za kar potrebuješ *Codice fiscale*, ki ga pridobiš na *Agenzia della entrata* v Firencah. Lahko ga pa tudi informativno izračunaš na internetu. *Codice fiscale* ti služi tudi za izdelavo kartice za popuste v supermarketu, npr. *Esselunga*.

Firence so varno mesto, vsaj jaz in nihče od mojih prijateljev ni imel slabe izkušnje. No, kolesa pa kar radi kradejo. Kolo si obvezno kupite, pride res prav, je pa priporočljivo imeti dve ključavnici in pogledati na Youtubu kako pravilno zakleniti kolo :P Prvi dan izmenjave sem se zglasila v Mednarodni pisarni, kjer so mi dali vse informacije v povezavi z mojo prakso. (Zahtevajo B1-B2 znanje italijanskega jezika.) Preden sem začela delati v bolnišnici sem morala opraviti izobraževanje iz medicine dela, narediti krvne test in pregled pri zdravniku. To traja kar nekaj dni, dobiš vnaprej določene datume. Na koncu izobraževanja je izpit, seveda v italijanščini, ki smo ga vsi »Erasmovci« naredili, čeprav izgleda na prvi pogled nemogoče. Tako, da nič skrbet ☺

Italijanski študentje si večinoma kuhajo sami, nekateri pa jedo tudi v menzah. Kartico za menzo si narediš v njihovi pisarni. Jaz sem si za 4,5€ večinoma vzela *primo piatto* (pašta na tisoč in en način), *secondo piatto* (mrzlo meso in prikuha) ter sadje. Še danes pa ne razumem njihovega sistema, kaj lahko vzameš za določeno ceno.

Moj cilj je bil v Firencah opraviti vaje iz Kirurgije in Interne medicine. Kasneje sem si iz lastnega interesa dodala še Ginekologijo. V kolikor imajo proste termine, si lahko tudi pozneje spremeniš *learning agreement*. Začela sem z vajami na abdominalni kirurgiji, kjer sem bila edina študentka. Profesorica mi je prvi dan predstavila specializante, s katerimi sem bila preostanek izmenjave. Všeč mi je bilo, da sem lahko sama izbirala, katero operacijo bi rada videla. Na žalost zaradi velikega števila specializantov nisem nikoli asistirala. Študentje smo lahko asistirali le v mali operacijski, kjer se je izrezovalo znamenja, lipome,... Izbirala sem lahko še med dvema ambulantom, srednjo operacijsko, kolonoskopijo,... Na tem oddelku sem bila prepuščena sama sebi, zjutraj sem ob 7:30 morala priti na vizito, potem pa sem se priključila enemu od specializantov. Čisto vseeno bi jim bilo, če ne bi prišla. Videla sem veliko operaciji, najbolj mi je ostala v spominu robotska operacija difragmalne hernije. Na interni medicini so bili veliko bolj strogi. Dan se je začel ob 8:30, ko smo študentje morali izmeriti osnovne parametre, potem smo odšli skupaj na vizito, ki je lahko trajala tudi po 2h in končali ob 13:30. Oddelek je bil zelo

majhen, večinoma so imeli po 3-6 pacientov. Zaposlena pa sta bila 2 zdravnika in 2 specializanta. Pomagali pa smo še študentje, ena do dva Erasmus in trije Italijani. Naša zadolžitev so bili še EKG-ji in plinske analize krvi. Dobra stran majhnega oddelka je bila, da nam je profesor z velikim veseljem vse razložil in nas spraševal, tako da smo se res veliko naučili. Zelo sem bila vesela, da nisem bila spet sama, saj je bilo veliko bolj zabavno. Na ginekologiji sem bila samo 2 tedna. Všeč mi je bilo, da sem si lahko sama izbrala, kaj bi rada videla. Dali so mi spisek vseh ambulant in vsak dan sproti sem se odločila, kam bi rada šla. Najbolj zanimiva mi je bila ambulanta za mladostniško ginekologijo.

SOCIALNI PROGRAM

V Firencah so kar štiri različne organizacije, ki skrbijo za zabavo vseh študentov na Erasmusu. Za vsako organizacijo posebej si moraš narediti posebno člansko kartico, ki stane približno 10€. Če se vpišete v dve organizaciji, bo več kot dovolj. Z njihovo kartico imaš cenejši vstop v diskoteke, ponekod kar brezplačen do 1:00. Skoraj vsak vikend organizirajo dnevne ali večdnevne izlete po celi Italiji. Predvsem se je fino udeleževati njihovih dejavnosti na začetku, da spoznaš ljudi, potem si že najdeš skupino prijateljev in lahko greš sam raziskovat lepote Italije.

Izmenjava je res posebna izkušnja, zato jo vsakemu toplo priporočam. Spoznaš študente iz celega sveta, navežeš stike z njimi, spoznaš njihovo kulturo in veš, da si pri njih vedno dobrodošel. Izpiliš angleščino in jezik države gostiteljice. Se osamosvojiš, se naučiš sam reševati probleme in zelo priporočljivo za fante, tudi kuhati in prati. Veliko sreče na vaši izmenjavi!

11. MADŽARSKA - BOLNIŠNICA SEMMELWEIS (Neža Tornič) / PRAKSA

V študijskem letu 2016/2017 sem opravljala dvomesečno Erasmus+ praktično usposabljanje iz področja kirurgije v Budimpešti. Budimpešta je glavno mesto Madžarske in glavno politično, industrijsko, trgovsko in prometno središče države. Leži na bregovih Donave, sestavljena je iz Budima na desni in Pešte na levi strani. Ima več kot 1,7 milijona prebivalcev.

Prakso sem opravljala v bolnišnici Semmelweis na Oddelku za transplantacijo in kirurgijo pod mentorstvom splošnega kirurga dr. Telkesa. Za prakso sem se dogovorila preko mednarodne pisarne Univerze Semmelweis, kjer sem tudi uredila vso potrebno dokumentacijo. Pred prihodom sem morala opraviti določene preiskave. Za delo v bolnišnici naj bi med drugim potrebovala RTG prsnega koša, potrdilo, da nimam kroničnih nalezljivih bolezni, izvide krvi in urina, ... Vsem, ki greste na praktično usposabljanje v Budimpešto, priporočam, da to prej preverite pri mentorju, saj po mojem prihodu nihče ni zahteval, da pokažem izvide.

Delo v bolnišnici je bilo zelo zanimivo. Vsak dan smo se na oddelku zbrali ob 7.30. Na razporedu operacij sem lahko pogledala, v katerih operacijskih dvoranah bo potekal operacijski program in pri katerih operacijah bom asistirala. Nato smo z zdravniki in sestrami opravili vizito na oddelku. Na žalost je vse skupaj potekalo v madžarščini, vendar mi je dr. Telkes predstavil najbolj zanimive primere in mi povedal, katere bolnike naj

pregledam. Po tem smo v sejni sobi nadaljevali s skupno vizito celotne klinike, kjer se je tudi dogovorilo podrobnosti urnika operacij za ta dan. Tudi ta del je potekal v madžarščini, tako da sem se morala sama pozanimati, če so bile dodane transplantacije in posledično določene operacije predstavljene ali odpovedane.

V prvem tednu sem operacije samo opazovala, saj me niso takoj uvrstili na seznam asistentov. Drugi dan sem se pridružila ekipi zdravnikov, ki so šli na odvzem jeter mrtvega dajalca v skoraj dve uri vožnje oddaljeni Miskolc. Gledala sem, kako so ekipe odvzele srce, pljuča, jetra in ledvica. Povedali so mi, da bom naslednjič morda lahko asistirala, vendar na žalost do tega ni prišlo.

V drugem tednu sem začela z asistiranjem pri operacijah. Skoraj vsak dan sem bila na seznamu za asistiranje pri dveh do treh operacijah. Tudi v tistih dneh, ko nisem bila razpisana, sem šla do operacijskih dvoran, saj se nekateri asistenti sploh niso prikazali in sem tako vseeno lahko asistirala. V prvih dneh sem držala kamero pri laparoskopskih holecistektomijah, nekateri kirurgi so mi pustili tudi zašiti operacijske rane. Asistirala sem pri različnih operacijah iz področja abdominalne in splošne kirurgije: odstranitvah tumorjev in zasevkov iz trebušne votline, aksile, dojke, resekcijah širokega črevesa, jeter, nefrektomijah, konstrukcijah in odstranitvah AV fistul, odstranitvah pooperativnih in dimeljskih hernij, tireidektomijah,... Asistirala sem tudi pri transplantaciji jeter in ledvice. Večina kirurgov mi je z veseljem odgovorila na vprašanja, sami od sebe pa mi niso ravno veliko povedali. Prav tako sem se nekajkrat obrnila na anesteziologe, ki so mi pokazali določene postopke in mi povedali kaj več o bolniku. Nekaj dni sem z madžarsko študentko delala na oddelku, kjer sem pomagala pri sprejemu pacientov. Na žalost večina bolnikov ni govorila angleško, zato je ona vzela anamnezo, jaz pa sem opravila pregled. Do mene so bili zaposleni zelo prijazni. Celo tisti, ki me sploh niso razumeli, so mi poskušali pomagati, kolikor so lahko. Vsi zdravniki so k sreči dobro govorili angleško.

Nekaj besed bom namenila še prostem času. Za Erasmus+ študente je organiziranih ogromno dejavnosti, vendar na začetku nisem našla nobenega kontakta organizatorjev. Gospa iz mednarodne pisarne mi je predlagala, naj preverim njihovo Facebook stran, ki pa ni več delovala. Prve tri tedne sem tako raziskovala Budimpešto po svoje. Potem sem spoznala madžarsko študentko, ki me je dodala v delujočo, ampak za javnost zaprto Facebook skupino Erasmus študentov Univerze Semmelweis. Tako sem se lahko pridružila študentom pri njihovih aktivnostih. Naštela bom samo nekaj najbolj zanimivih: dvodnevni izlet v mesto Eger, mednarodna večerja, kjer je vsak udeleženec pripravil nekaj hrane iz svoje države, *Invisible Exhibition*, kjer smo lahko občutili, kako 'vidijo' slepi, izleti v hribe okoli Budimpešte, *Laser Tag*, tečaj znakovnega jezika, ... Udeležila sem se tudi dogodkov, ki so jih organizirale druge univerze.

Erasmus+ praktično usposabljanje priporočam vsakomur, saj sem se ogromno naučila, spoznala veliko ljudi in marsikaj doživela. Budimpešta je prekrasno mesto, kjer se vedno nekaj dogaja in če greste tja na praktično usposabljanje, vam gotovo ne bo dolgčas.

12. NEMČIJA – RWTH AACHEN (Stella Stevoska)

PRIJAVA NA IZMENJAVO

Zakaj sem izbrala Aachen? Verjetno tako kot večina zaradi odličnega priporočila od kolegov. Poleg tega je Aachen manjše študentsko mesto, kar pomeni vsaj deloma nižje stroške nastanitve in pa odlična lokacija na tromeji, primerna za Erasmus vikend potovanja.

POGOJI ZA VPIS

NEMŠČINA je seveda pogoj, vendar ni toliko obvezna kolikor je bolj za samo izkušnjo koristna. Naj poudarim, da moj nivo znanja in razumevanja nemščine pred samo odločitvijo za izmenjavo ni bil omembe vreden. Nemščino sem imela sicer kot drugi tuji jezik na gimnaziji, vendar je to znanje v 5 letih izpuhtelo. Oktobra pred razpisom sem se prijavila na tečaj v Rožni dolini (cenovno ugoden in kvaliteten) in se tako pripravila na intervju. Po sprejetju sem se udeležila še medicinske nemščine (čeprav ne najboljši tečaj vseeno dovolj koristen in mi je kasneje prišel prav). Preden sem bila sprejeta sem morala poslati certifikate o nivoju znanja jezika, takrat sta mi še kako prav prišla certifikata iz prej omenjenih tečajev. Zahtevan nivo je bil B1 oz. A2 in obvezna udeležba tečaja v septembru, ki ga organizira RWTH. Sama sem se tečaja vseeno udeležila, čeprav zame ni bil obvezen, ker sem imela do takrat že višji nivo kot A2. Cena tečaja je 170eur, uveljavljaš ga lahko kot izbirni predmet. Poteka cel september in je odlična priložnost tako za izboljšanje znanja kot tudi spoznavanje drugih Erasmus študentov.

NASTANITEV

Aachen je študentsko mesto, kar pomeni veliko povpraševanja in premalo ponudbe!!! V kolikor razmišljaš o izmenjavi v Aachnu, se že sedaj prijavi na vse možne liste. Na RWTH strani vse lepo piše. Za WG (deljeno stanovanje) opravljajo tvoji bodoči sostanovalci intervjuje, ki jih pa veliko raje opravijo v živo kot po skypu, kar je pa rahlo neumno, saj je težko za vsak intervju odletet v Nemčijo. V juniju pa dobiš tudi kodo, s katero se prijaviš na listo za mednarodne študente. V juliju sem dobila odgovor, da mi ponujajo sobo v cenovnem rangju 230 do 400eu, naslova mi niso mogli podati, le naj najprej povem ali sprejemem ali ne. Seveda sem se nato pritožila, da ne morem sprejeti nečesa in plačati kavcije hkrati pa sploh vem ne, kaj sprejemam. Po parih mailih sem dobila bolj natančno ponudbo za Kawo1, samska soba, delila sem si kopalnico in kuhinjo. Cena: 230eu na mesec. Lokacija: ugodna za *Uniklinik*, rahlo odročna za center, vendar se da s kolesom vse zrihtat.

Sicer pa priporočam tudi strani *WG Gesucht*, Airbnb, omenila bi pa tudi Evangeličanski dom, v katerem sta bila nastanjena dva Slovenca iz Maribora – odlična lokacija, cenovno ugoden, tako da se splača prijaviti tudi na liste cerkvenih domov. Verska usmerjenost pri tem ni pogoj, dom je tudi povsem normalen študentski dom.

ŠTUDIJ

Na izmenjavi sem bila 2 semestra in sem opravljala PJ (praktično leto). Opravljala sem vaje iz kirurgije, interne medicine in pediatrije. Družinska me čaka v absolventu. Izpite sem opravljala doma. Pogoj je, da si na enem oddelku vsaj 4 tedne. Število tednov vaj, ki jih opravljaš, je odvisno od tebe. Od viška glava ne boli, pa še kako piko za specializacijo pridobiš. Kot PJ nimaš mentorja ampak si njihov uslužbenec, za jemanje krvi, vstavljanje katetrov, delanje prevez, birokratske zadeve, sprejem pacientov. Učenje je odvisno od tebe in tvojega zanimanja. Več zanimanja pokažeš, več ti pustijo, bolj samostojen si. Omeniti velja, da tudi v Nemčiji organizacija ne štima vedno, velikokrat si sprva prepuščen sam sebi in si moraš svoj položaj izborit, drugače ostaneš jemalec krvi.

KRG: 14 tednov na plastiki. Najprej nisem vedela, da lahko menjaš oddelke znotraj enega sklopa, zato sem izbrala plastiko, ki je dokaj raznolika in tako ostala tam do konca. Ni mi žal. Prvi mesec sem tako ali tako rabila, da sem se navadila strokovne nemščine, naučila jemanja krvi, vstavljanja katetrov, delanja prevez, pač stvari, ki jih večina njihovih študentov zna že kar nekaj let. Na srečo so navajeni tujcev in se zavedajo, da tvoje praktično znanje ni na nivoju nemških študentov. In tudi sama sestava kadra plastikov je bila zelo mednarodna. Delala sem od 7h do 17h, včasih malo dlje. In 1x na mesec vikend od 10h do 14h – preveze, kri. V zameno dobiš en prosti dan med tednom. Veliko sem se naučila, že prvi dan šivala, velikokrat bila prva asistenca (hvala za gripe in dopuste zdravnikov), zadnji dan pod mentorjevim nadzorstvom izvedla manjši poseg. Kot rečeno ne pričakujte popolnosti organizacije, učiš se sam, bodite delovni, pokažite zanimanje, izkoristite nered oz. pomanjkanje kadra.

INTERNA: kardio in nefrologija. Delovni čas 8h-16h, občasno kakšen vikend, vendar se lahko temu tudi izogneš. Odličen kolektiv. Meni osebno je bilo na nefrologiji bolje, delala sem sama sprejeme, tudi pisala v nemščini, kasneje še odpuste. Seveda to vse preveri eden izmed specializantov. Lahko greš zraven pogledat različne preiskave. 3x na teden imajo za PJ organizirane 1h seminarje, vendar sem to izvedela šele od kolegice PJke. V mednarodni tega niso nič omenili. Je zelo koristno.

PEDIATRIJA: organizacijsko najbolj na nivoju. Podobno kot pri interni, super seminarji za PJ študente. Enkrat na teden samostojno predstaviš enega pacienta predstojniku klinike, seveda sledijo vprašanja o tej temi. Prej se načeloma s specializantom pripraviš na ta podvig.

PROSTI ČAS

Idej ti ne bo zmanjkalo. V semestrsko karto imaš vključeno celotno NRW regijo. Iz Aachna imaš ugodne karte za Belgijo in Nizozemsko. Lahko se tudi peš odpraviš tja. Imaš organizirane izlete tudi prek *Studifahrten in Uniflucht*. Imaš skupinske popuste. Imaš odlične poti za kolesarjenje (*Vennbahnweg* do Luksemburga), lepe parke itd. Nočno življenje je omejeno večinoma na eno ulico in nekaj razpršenih klubov okoli centra (*Musikbunker* za ljubitelje techno glasbe). Božični market v Aachnu je eden najlepših. Veliko je festivalov v okolici, karneval v Kölnu, tudi Düsseldorf je blizu.

STROŠKI

Na začetku pričakuj kar velike stroške zaradi raznovrstnih kavcij. Sicer pa okoli 250eur/mesec za stanovanje, okoli 500eur za letoletno semestrsko, 170eur za tečaj, hrana v menzi *Uniklink* je rahlo dražja (do 5eur na kosilo), je pa ob lepem vremenu bolj dostopna in cenovno ugodnejša študentska menza v dvorišču bolnice (do 3.5eur). Stroški v trgovinah so približno enaki kot v Sloveniji. Pričakuj nekaj morebitnih stroškov za opremo sobe (jogi, omara, miza so že notri). Z nekaj manjšimi enodnevnimi potovanji so stroški približno 600eu/mesec. Na srečo dobiš kot PJ še nekaj malega žepnine za malico od *Uniklinik*.

MNENJE

Erasmus izmenjava je neprecenljiva in nepozabna izkušnja, ki je ne smeš zamuditi. Vse skrbi so odveč, sploh glede nemščine. Tako strokovno kot osebno se bolj osamosvojiš, spoznaš veliko ljudi, odkriješ veliko novih mest,... enostavno moraš iti in prokusiti. Pa še za vse tiste, ki oklevate 1 ali 2 semestra... 2, vedno 2. Stvari si lahko vzameš veliko bolj

enostavneje, stroški so tako ali tako še največji na začetku. Dočakaš vse letne čase in njihove čare, res do potankosti spoznaš mesto, postaneš že pravi domačin, in pa seveda izpopolniš svojo nemščino ali pa se naučiš še kakšnega novega jezika 😊.
Stevoska Stella (stella.stevoska@gmail.com)

13. NEMČIJA – CHARITÉ BERLIN (Nina Zupančič)

Od oktobra 2016 do konca februarja 2017 sem preživela semester v Berlinu. Vpisana sem bila v 5. letnik in žal pred mano nihče tega še ni poizkusil. Novi študijski model – *Modelstudiumgang* se od našega namreč precej razlikuje. Sama sem si tako skombinirala semester iz predmetov *Kopf, Schwangerschaft* in *Pädiatrie* ter dodatne klinične vaje iz Ginekologije. Za te tri predmete se mi priznajo naša Ginekologija, Pediatrija 1, Okulistika, ORL in vse razen izpita pri maksilofacialni kirurgiji. Za ginekologijo sem delala dodatne vaje, ki so mi manjkale za priznavanje predmeta.

Najtežji del izmenjave je bilo iskanje stanovanja. Fakulteta pri tem ne nudi pomoči in si moraš pomagati sam, kot veš in znaš. Obstajajo internetne strani – *WG Gesucht*, kjer se stalno išče nove podnajemnike, a je Berlin velemesto, ki ne počiva in je vsak srečen, če po nekaj mesecih iskanja najde bivališče.

Letela sem z *Rynairom* in *Easyjetom* iz Benetk. Ugodna povratna karta stane pod 100€. Izkušnja sama je bila res neponovljiva in nekaj najboljšega v življenju. Z ostalimi Erasmus študenti smo navezali močne kontakte in se že letos maja spet vidimo 😊 Berlin po mojem za Erasmus ni idealna izbira zaradi svoje velikosti. Da smo se zvečer pri nekom dobili na večerji smo vedno rabili najmanj pol ure, da smo tja prišli. Veliko mesto ima prednosti in slabosti. Berlin ne spi, nočnega življenja ima v potokih in ni klasična evropska prestolnica. Je mesto, kjer človek začuti svobodo. Občutke kar težko opišem z besedami. Ampak v teh 5 mesecih sem se naučila ogromno o kulturi, zahodnjaški miselnosti in si res razširila svojo splošno razgledanost.

Kar se tiče Univerze Charite, je ne morem prehvaliti. Charite sestavljena iz 3 velikih podružnic in slaba lastnost tega je, da veliko stresa povzroči samo iskanje učilnic. Ščasoma se navadiš na iskanje in to pač postane del vsakdana. Ponujena je vrsta športnih aktivnosti, ki so cenovno zelo ugodne. Prav tako pa tudi medicinske delavnice (npr. kot Ultrafest ali kirurško šivanje pri nas). Aktivno se lahko tudi vključite k projektom, čeprav ste Erasmus študent. Prevoz s katerim koli javnim sredstvom je vključen k stroškom vpisnine (okoli 250€ za en semester). Hrana v študentski menzi je ugodna (kosilo za cca 3-4€).

Kar se tiče jezika je organiziran tudi kratek tečaj iz medicinske nemščine. Na splošno se mi zdi, da besedišča ni tako težko širiti. Bolj pomembno je, da imate dobro slovnico in znate že tvoriti stavke, drugače je študiranje v nemščini lahko res naporno. Moram priznati, da sem bila tudi jaz precej utrujena zaradi stalne nemščine. Tudi z Erasmusi smo se pogovarjali po nemško.

Pouk je sestavljen iz več delov – neobveznih predavanj in različnih oblik seminarjev ter vaj, ki so obvezni. Sama sem hodila tudi na predavanja, da sem bila na tekočem vsaj z

besediščem. Je pa vsega skupaj veliko manj kot pri nas. Urnik je organiziran, vse teče po načrtu. Sicer je vsak dan popolnoma drugačen in ni rednega ritma (pogosto so vaje npr. šele ob 12ih). Skoraj nikoli se ne čaka profesorjev in zdravnikov, predavanja ne odpadajo naključno, kar so bistvene razlike od študija v Ljubljani. Izpiti sledijo na koncu semestra in se jih vse piše v roku enega tedna. So tipa *multiple choice* z enim pravilnim odgovorom. V primerjavi z našimi izpiti so se mi zdeli kar podobni, morda celo lažji.

Kar se tiče prakse sem videla veliko novega. Tu je res pomemben jezik. Če bi ga obvladala še bolje, bi lahko počela še veliko več. Npr. odpustitev nosečnice z zaključnim pogovorom so opravljali kar študentje. Naučila sem se jemanja krvi, vstavljanja kanalov in podobnih opravil, ki jih pri nas sicer opravljajo bolj sestre, a se mi zdi prav, da je tudi zdravnik večč nekih osnov. Z malo osnov šivanja, dovolijo študentom tudi šivati. Zdravniki imajo več časa za paciente in mislim, da je praksa v Nemčiji idealna priložnost za medicinskega študenta.

Seveda pa ni manjkalo tudi zabave. *Erasmix* skupina študentov je pridno skrbela za animacijo in organizacijo dogodkov ter izletov. Šli smo v Dresden, Lübeck, Hamburg, koncentracijsko taborišče Sachsenhausen, na večerne karaoke, v znane lokale in klube, restavracije, opero, gledališče, filharmonijo in še in še. Življenje v Berlinu ni drago. Cene v restavracijah, kinu in podobno so verjetno 20% višje kot pri nas, a je ponudba veliko večja. Kar se tiče hrane najdete tudi Aldi in Lidl, ki imata enake cene kot pri nas.

Vsakemu, ki razmišlja o Erasmus izmenjavi svetujem, naj se za to odloči, čeprav je na začetku ideja mogoče tudi malo zastrašujoča, saj ne veš v kaj se podajaš. Sama sem na voljo za kakršna koli vprašanja nadaljnjim študentom, ki si tudi želijo v Berlin. Vsekakor je Berlin odlična izbira za nekoga, ki ne želi videt le nemškega mesta, ampak si razširit obzorja v svetovnem merilu.

14. NEMČIJA – HEINRICH-HEINE UNIVERZA V DÜSSELDORFU (Jakob Kovač)

Jakob Kovač, 6. letnik, trajanje izmenjave: 1 semester, vaje iz interne medicine in kirurgije

Napotek pred branjem: ZA VPIS NA MEDICINSKO FAKULTETO NA HHU POTREBUJEŠ CERTIFIKAT B1 IZ NEMŠKEGA JEZIKA! <http://www.medizin.hhu.de/studium-und-lehre/studium-international/erasmus/erasmus-incomings/erasmus-studium.html>

Nemalo dni pred prijavo na izmenjavo sem premleval, kaj storiti ravno zaradi zgoraj omenjenega problema – na internetni strani fakultete namreč jasno piše, da je za vpis zahtevan uradni certifikat, ki ga sam nisem imel. Po pripovedovanjih prejšnjih udeležencev se naj bi dalo ta pravila zaobiti, prav tako pa naj bi bile grožnje samo vsakoletna ponavljajoča se svarila za naslednje generacije, zato sem se sam vseeno odločil poskusiti srečo, saj sem informacije dobil iz prve roke kolega, ki je dal te stvari skozi prejšnje leto. Kot mi je bilo sedaj razloženo iz strani tukajšnjega tajništva, sem bil sprejet izjemoma in skozi šivankino uho zaradi bolj kot ne subjektivnega dobrega vtisa, ki sem ga naredil z maili in poslanim potrdilom o udeležbi dvodnevne poletne medicinske šole v avstrijskem St. Veitu, drugo leto pa to »RES« ne bo več mogoče. Torej, za začetek še svarilo

iz moje strani - v ponudbi je še obilo drugih fakultet, ki ne komplicirajo s tem, tako da velja premisliti o tem, če potrdila nimate.

Komentar: Gre sicer za objektivno razumljivo zahtevo, ki pa je v resnici banalna - med debato o tej temi v nemškem jeziku z mojo koordinatorko sem z drugim ušesom poslušal, kako sta se za sosednjo mizo dve italijanski medicinki dogovarjali z drugo tajnico v zelo omejeni angleščini - nisem si mogel kaj, da ne bi pri svoji tajnici preveril: Da, obe sta imeli zahtevani nemški certifikat!

Konkretneje: Prijava je sicer dokaj enostavna, potrebno je samo slediti mailom in ne zamujati rokov. Sam sem dobil mesto v študentskem domu brez problema, prijavil sem se prvi možni dan, ko smo dobili mail na to temo. Kolikor sem govoril z drugimi Erasmus študenti, so dobili mesto v domu vsi, ki so se prijavili - ostali pa obžalovali, ker se niso. Cena študentskega doma je 320 eur na mesec, stanovanje vsaj 400 eur. Velja izpostaviti zanimivo dejstvo, da je Nemčija kot gostujoča država kljub navedenim cenam s strani Erasmus štipendijskega sklada uvrščena v drugi finančni razred ob bok npr. Sloveniji sami in ne v prvi kot Avstrija, kjer so cene študentskih domov primerljive ali nižje! V primerjavi z ostalimi destinacijami se v Düsseldorfu izmenjava začne relativno pozno. V primeru, da izberete dvotedenski uvajalni »*Sprachkurs*«, ki ga res priporočam, saj je ključen pri spletnju prvih vezi s sotrpini iz cele Evrope kot tudi nepogrešljiv pri ogrevanju nemškega jezika, boste z življenjem v Nemčiji pričeli z začetkom oktobra, s študijskimi dejavnostmi pa vsakem primeru šele sredi oktobra!

IZ STROKE

Ob izgovorjavi besede »Nemčija« v naših glavah zadonijo asociacije na red, disciplino, jasnost. Na kratko bi povzel, da je moja dosedanja izkušnja drugačna. Na določenih področjih nas presegajo, večinoma imajo iste težave, kje pa celo cepljajo za nami. Že samo dogovarjanje za termine vaj se je izkazalo za dokaj čudno zadevo. Moja koordinatorka, ki je komunicirala s tajnico z interne medicine, mi je sporočila, da je slednja označila opravljanje vaj v decembru za nemogoče, ker je ta čas preveč zdravnikov na dopustu. Po dozrajšjih izkušnjah lahko zatrdim, da bi bil to samo še en razlog več, da bi opravljal vaje ravno takrat, saj je študentska delovna sila tu zelo zaželena in tudi izkoriščena! Trenutno opravljam vaje na kardiologiji, kjer sem sila zadovoljen. Delo ni preveč intelektualno (oz. odvisno od samoiniciative!), saj sem v osnovi bolj kot ne stroj za jemanje krvi in vstavljanje kanalov, kar pa mi je osebno zelo dragocena izkušnja. Prav tako opravljam sprejemne preglede pacientov in snemanja EKG-jev po sobah oddelka. Ob 7:30 pričnem z delovnikom tako, da grem v seminarsko sobo z ostalimi kardiologi tudi z drugih srčnožilnih oddelkov na jutranji sestanek – poročanje o sprejemih in odpustih s posameznih oddelkov. Nato sledi že omenjeno delo do 16h. Vmes si lahko vzamem pavzo za kosilo - zelo priročna je univerzitetna menza v bližini, kjer se dobi glavno jed že od 1 evra naprej. Kot zanimivost naj omenim še dejstvo, da na oddelku nimam mentorja, imam preprosto bolj kot ne status sodelavca, status PJ-lerja (*Praktisches-Jahr*-študenta). Na oddelku opravlja to delo poleg mene še en nemški študent, PJ-ler, ki je (bil) moja glavna pomoč pri uvajanju v svet nemške medicine. Sicer pa da potolažim slovenske kolege: prvi dan vaj me na oddelku ni pričakoval nihče, gledali so me bolj kot ne samo debelo v smislu »kaj pa ti počneš tu« - glavna stavba univerzitetna klinike precej spominja na naš UKC, prav tako na oddelku ni nikakršnih garderob, svoje stvari preprosto pustim v zdravniški sobi. In še poslastica: na oddelku ni nobenega WiFi-ja ali eduroama (ki je sicer prisoten v vseh ostalih prostorih HHU), v Ljubljani imamo kar se tega tiče pravi luksuz!

PROSTI ČAS

NRW je sicer pokrajinsko gledano sila nezanimiva regija, pohvaliti se imajo samo z veličastnim Renom, nato pa jim ostanejo večinoma le industrijska mesta, ki pa so kljub temu kar zanimiva. Vabljev je podatek, da vsak študent z vpisnino na fakulteto za en semester pridobi karto za javni promet v celotni regiji in bližnjih mest tu res ne manjka, kot tudi ne vrhunskih nogometnih klubov za športne navdušence. Regija je sicer tudi odlična odskočna deska za izlete na Nizozemsko, Belgijo. V okviru univerze se lahko večinoma brezplačno obiskuje tudi obilico športnih dejavnosti/krožkov. <http://hochschulsport-düsseldorf.de/> Toliko lahko povem po enem mesecu (eni četrtini) izmenjave ... na kratko: sem zelo zadovoljen!

Drugi del: Moja izmenjava se je po opravljenih sedmih tednih vaj iz kardiologije nadaljevala še s kirurškim delom. V začetku decembra sem pričel s 4 tedni kroženja na travmatološkem oddelku, kjer smo začeli zelo zgodaj z jutranjo vizito že ob 6:45. Sledil je vsakodnevni sestanek in raspored dela. PJ-lerji smo bili dodeljeni kot asistenti v eno izmed operacijskih dvoran ali pa za delo na oddelku, kar je večinoma pomenilo menjavo prevez, odstranjevanje šivov in jemanje krvi. Z delom smo zaključevali zelo različno, kdaj so se kakšne operacije zavlekle tudi pozno v popoldne. Preostale 3 tedne sem vaje iz kirurgije opravljal še na oddelku za srčno kirurgijo, kjer je bilo delo predvsem oddelčno (jemanje krvi, menjava prevez, izvlek začasnih srčnih spodbujevalnikov po operacijah, odstranjevanje šivov, sprejemne preglede ...). Nekajkrat sem bil tudi pri operacijah, enkrat celo kot glavni asistent pri vstavljanju koronarnega obvoda na srcu. Vaje sem opravljal tudi v času božičnih študijskih počitnic, ko je večina so-erazmovcev odpotovala domov, zato je bilo vzdušje tisti čas dokaj depresivno - januarja so se počasi pričeli vračati nazaj, a tudi kaj kmalu vedno bolj učiti za svoje izpite, zato lahko zaključim, da je bil čas do božiča neprimerno boljši kot po njem. Tudi iz vidika tega, da sem bolj kot ne vse glavne turistične znamenitosti videl že v slabih prvih treh mesecih in počasi ostal brez idej za morebitne izlete. Na podlagi te izkušnje, menim, da je bil čas 4 mesecev ravno pravi za življenje v novo življenjsko okolje, dokaj uspešno asimilacijo, izčrpanje večine turističnih možnosti kot tudi že pogrešanje rodne Slovenije in dozorenje želje po vrnitvi domov. Izkušnja je bila neprecenljiva, spogledal sem se s tujino, postal bolj domač z nemščino, nabral veliko novih prijateljev, hkrati pa še bolj vzljubil svoj dom na južni strani Alp. Hvala vsem za to izkušnjo!

15. NEMČIJA - HEINRICH-HEINE UNIVERZA V DÜSSELDORFU (Klara Mihelič)

Erasmus+ študijsko izmenjavo sem opravljala na *Heinrich Heine Universität*, v Düsseldorfu, v Nemčiji in sicer od oktobra 2016 do februarja 2017.

PRIHOD IN NASTANITEV

V mesto sem prispela v začetku oktobra. Pouk se je uradno pričel 17. oktobra, pred tem pa je potrebno opraviti še nekaj administrativnih zadev. Vsi Erasmus študentje smo imeli termin v *International Office*, kjer je potekal vpis. Ob vpisu je potrebno plačati 270€ 'vpisnine', s katero dobiš študentsko izkaznico, ki ti omogoča brezplačno prevažanje z vlaki in avtobusi v celotni regiji NRW. Študentje medicine smo morali še k njihovem *Betriebsarztu*, ki je pregledal cepilno knjižico in teste titrov, za katere je potrebno

poskrbeti že v Sloveniji. Potem je sledilo še izobraževanje iz varnosti pri delu, katerega se je potrebno udeležiti, drugače ne smeš na klinične vaje. V roku dveh tednov od vselitve v študentski dom se je potrebno prijaviti na enem od številnih *Bürgeramtov*. Priporočam, da si za to rezervirate termin na internetu.

Prva dva tedna oktobra je na univerzi potekal tudi intenzivni tečaj nemščine, katerega zelo priporočam, saj sem tam spoznala ostale Erasmus študente, s katerimi smo se potem družili cel semester.

Stanovala sem v študentskem domu, za katerega sem se prijavila prek univerze. Nekje konec aprila smo dobili e-mail, morali smo se kar hitro prijaviti. Potem pa sem avgusta dobila ponudbo za sobo s kuhinjo in kopalnico za ceno 320€. Ponudbo sem sprejela, tako da sem morala takrat plačati najemnino za en mesec in kavcijo v višini mesečne najemnine. Študentskih domov je kar veliko, sobe so različne, nekatere imajo skupne kuhinje in kopalnice. Cene se gibljejo med 280€ - 350€. Lokacije študentskega doma si žal ne moreš izbirati. Dobiš ponudbo samo za en dom, deluje pa po principu vzemi ali pusti. Študentje, ki niso bili v študentskih domih, so oktobra kar precej časa porabili za iskanje stanovanj, ki so po večini dražja kot sobe v študentskih domih.

ŠTUDIJ

Na HHU študij poteka po sistemu *Modellstudiengang*, kar pomeni da so predmeti razdeljeni med bloke in se lahko en predmet pojavlja v več blokih. Jaz sem na izmenjavi opravljala predmete Oftalmologija, Otorinolaringologija, Ginekologija in porodništvo ter Sečila. Oftalmologija in ORL sta oba v sklopu *Kopf*; Sečila so v sklopu *Abdomen* in *Onkologie*; Ginekologija in porodništvo pa v sklopih *Abdomen*, *Onkologie* in *Lebensphasen*.

Oktobra sem začela z blokom *Onkologie*, kjer sem imela predavanja in seminarje iz Sečil in Ginekologije, v zadnjem – četrtem tednu bloka je bil izpit. Na izpit se je potrebno prijaviti prek e-maila, kjer napišeš, da si Erasmus študent in katere dele izpita bi pisal. Celoten predmet *Onkologie* zajema sicer več področji onkologije, zato je ob prijavi na izpit treba napisati, katere dele izpita bi rad pisal (v mojem primeru Sečila in Ginekologija). Nato sem nadaljevala s sklopom *Kopf*, kjer sem imela predavanja iz ORL in Oftalmologije, v tem času sem se domenila tudi za opravljanje vaj na obeh oddelkih.

V letošnjem študijskem letu smo glede opravljanja vaj Erasmus študenti oktobra naleteli na manjši problem, ki smo ga potem s pomočjo našega študentskega tutorja uspešno rešili. Šele ko smo prispeli v Düsseldorf smo namreč izvedeli, da se vaj ne moremo udeležiti skupaj z nemškimi študenti, ker so kapacitete za velikost skupin zapolnjene. To je pomenilo, da smo se za vaje morali domeniti z oddelki sami. Poslati je bilo potrebno prošnjo za opravljanje vaj, CV in kopijo študentske izkaznice na odgovarjajoči oddelek. Seveda je priporočljivo, da se to stori čim prej oktobra, da tudi ta mesta niso kasneje že zasedena.

Tako sem opravljala vaje iz Oftalmologije in ORL v novembru na *Universitäts Klinikum Düsseldorf*, v začetku decembra pa je sledil izpit iz bloka *Kopf* (ORL in Oftalmologija). Nato sem decembra nadaljevala s sklopom *Lebensphasen*. Januarja sem opravljala vaje iz Ginekologije in porodništva v *Evangelisches Krankenhaus Düsseldorf*. Konec januarja pa je sledil še sklop *Abdomen*. Izpita iz *Lebensphasen* in *Abdomen* sta bila v sredini februarja.

Kot sem že omenila se je na izpit potrebno prijaviti prek e-maila, rezultate pa si je nekaj dni po izpitu možno ogledati na *Studierendenportal*. Vprašanja na izpiti so MCQ, sprašujejo teme, ki so bile na predavanjih in seminarjih. Učila sem se iz prosojnic, Ambossa (to je internetni učni portal za medicince, ob vpisu smo dobili geslo za dostopanje), nekatera poglavja sem prebrala tudi iz knjig založbe Thieme.

MESTO IN DRUŽABNI PROGRAM

Düsseldorf je prestolnica dežele Nordrhein-Westphalia in leži ob reki Ren. Družabne dogodke za Erasmus študente organizira *Erasmus Student Network Düsseldorf*. Tako so na primer organizirali spoznavni večer, izlete po NRW, vikend izleta v Berlin in v Amsterdam, razne športne in kulturne dogodke. Vsako prvo sredo v mesecu je prost vstop v K20 in K21 – galeriji moderne umetnosti. V Düsseldorfu je novembra in februarja zelo priljubljen tudi karneval. HHU za študente ponuja brezplačne športne vadbe – vse od skupinskih in posamičnih športov do tečajev plesa. Prav tako je možno preko celega semestra obiskovati jezikovne tečaje, za nemščino jih imajo na voljo okoli 30. Jaz sem se udeležila Schreibtraininga, ponujajo pa tudi *Geschichte, Wirtschafts Deutsch... Medizinische Deutsch* za enkrat še ni na voljo, morda pa ga ponudijo v naslednjih letih. Na voljo pa je še cela paleta tečajev drugih jezikov.

STROŠKI

Za sobo sem plačevala 320€, ki pa sem jo morala oktobra še opremiti. Na žalost so sobe v študentskih domovih brez posode, krožnikov... Živila se da najceneje kupiti v Aldiju, nekoliko dražja sta Real in Rewe. Na HHU kampusu je tudi nekaj menz, kjer se da dokaj ugodno jesti. Tudi menza za zdravnike, kamor sem hodila, ko sem imela vaje, ni veliko dražja od študentske menze. Perilo je možno prati v študentskem domu (2,6€/pranje). Potovanje tja in nazaj sem izkoristila ponudbo Adrie Airways za Erasmus študente – 120€ povratna karta Ljubljana – Frankfurt in nato s Flixbusom do Düsseldorfa. Po novoletnih počitnicah pa sem nazaj v Düsseldorf potovala kar celo pot s Flixbusom, kar traja približno 16 ur, cena vozovnice pa okoli 60€.

ODHOD

Pred odhodom je potrebno vrniti kartico za knjižnico, napisati poročilo za HHU, dobiti potrdilo o odhodu in se izpisati iz univerze. Na *Bürgeramtu* je potrebno odjaviti začasno prebivališče.

VTISI

Študij medicine na HHU je kvaliteten, vendar ne pretežek. V kurikulumu so obdelane pomembne in najpogostejše patologije, ne spuščajo se v podrobnosti, predavanja in seminarji zmeraj potekajo na podlagi kliničnih primerov. Ker si kot Erasmus študent klinične vaje organiziraš individualno, si na oddelku lahko tudi edini študent. V praksi to pomeni, da se moraš angažirati, spraševati, slediti mentorju, vprašati, če lahko storiš to ali ono, če lahko asistiraš pri operaciji, če lahko narediš anamnezo in status. Zdravniki so zaposleni in sami od sebe včasih ne razlagajo veliko, če pa pokažeš zanimanje, ti z veseljem razložijo. Izmenjavo na HHU zato priporočam vsem, ki so pripravljeni vložiti nekaj svojega časa in volje za organizacijo vaj.

16. NEMČIJA – ALBERT-LUDWIG UNIVERZA V FREIBURGU (Katarina Javornik)

V Freiburgu sem opravljala celoten 4. letnik. Opravljala sem lahko vse predmete za tekoči letnik (razen gibal) in še del za 5. letnik (predmeti iz interne medicine). Pri nevrologiji sem na MF UL dodatno morala pisati krajši izpit (bazične nevroznanosti) in pri onkologiji ustno zagovarjati radioterapijo.

V Freiburg sem prispela 1. oktobra, ko sem dobila mesto v študentskem domu. Le-to je s kolesom 5 minut oddaljeno od bolnišnic, kjer poteka večina predavanj in vaj. Ponudbo za študentske domove ti posreduje SWFR (tamkajšnji študentski servis). Freiburg je malo mestece, z velikim številom študentov, zato je stanovanje v lastni režiji težje najti.

Semester se je pričel sredi oktobra. Režim študija ter vsa potrebna navodila o organizaciji posameznega predmeta so zbrana na internetnem portalu ILIAS (geslo, uporabniško ime dobiš po mailu s strani univerze). Uporabni napotki in literatura se najdejo tudi na Ofamed-u in AMBOSS-u. Vsa predavanja in vaje potekajo v nemščini. Preverjanja znanja so večinoma sestavljena le iz pisnega dela, ki ga opravljaš na koncu vsakega semestra. Pri nekaterih predmetih pa moraš dodatno na koncu *Blokpraktikuma* opravljati OSCE (ustni izpit) ali pa ocenijo protokole, ki jih moraš pisati med samimi vajami. Mentorji čimbolj spodbujajo sprotno učenje, povezovanje med predmeti in sodelovanje, tako si motiviran, da se sproti učiš. Opazila sem, da so nemški študentje bolj sproščeni ter motivirani za delo s pacienti ter se ne učijo za ocene, ampak za dejansko znanje. Poudarek je tudi na timskem delu in dobrih odnosih z vsemi zdravstvenimi delavci. Poleg študija sem znanje nadgradila z udeležbo na delavnicah v študentskem društvu *Studitz*, ki s podporo zdravnikov, študentom medicine brezplačno omogoča pridobivanje izkušenj v branju EKG izvidov, vstavljanje IV-kanalov, jemanje krvi, ultrazvočni pregled, status pacienta, šivanje, lumbalna punkcija, intubacija, ... Prav tako sem v času semestrskih počitnic opravljala *Famulatur* na oddelku za splošno in visceralno kirurgijo. Na splošno so vsi zaposleni v bolnišnici zelo prijazni ter pomagajo vsakemu študentu, ki pokaže zanimanje. V bližini Freiburga, Bad Krozingen, se nahaja velik srčni center, kjer sem lahko prisostvovala pri operacijah. Zanimivi so bili tudi večeri (2x na mesec), ko smo si študenti medicine skupaj ogledali del serije *House* ter potem debatirali o možnih diagnozah.

To majhno zeleno mesto na jugozahodu Nemčije ima povprečno najnižjo starost prebivalcev v državi, saj je Freiburg priljubljeno študentsko mestece. Znano je po številnih kolesarskih in pohodniških poteh v bližnjem Schwarzwald. Ker je na stičišču treh držav (Nemčija-Francija-Švica), je tu čutiti preplet kultur in tudi odprtost Nemcev do mednarodnih študentov. Je dobra odskočna deska za številne izlete; sama sem obiskala Basel, Titisee, Strassbourg, Colmar, Karlsruhe, Stuttgart, Zürich, Luzern, Heidelberg, Europapark, Bodensee ... Zaradi velikega števila študentov je velika tudi obštudijska ponudba: športne aktivnosti, sodelovanje v orkestru, gledališče, spoznavna srečanja, jezikovni tečaji.

Hvaležna za vse prijatelje, ki sem jih spoznala ter za vse nove izkušnje, lahko rečem, da je bila odločitev za iti na izmenjavo ena najboljših v mojem življenju.

Če imaš še kakšno vprašanje, mi lahko pišeš na: javornik.katarina@gmail.com

17. NEMČIJA – UNIVERZA V LÜBECKU (Ana Katarina Hribar)

V študijskem letu 2016/2017 sem odšla na izmenjavo v Lübeck, kjer sem opravljala predmete 5. letnika. V čudovito mesto skoraj čisto na severu Evrope sem prispela že dober mesec pred pričetkom izmenjave, saj sem želela do začetka študija izboljšati znanje nemškega jezika. Našla sem odbojkerski klub, kjer sem enkrat tedensko trenirala odbojko ter si poiskala delo v domu za ostarele, tako da je moje znanje nemščine iz dneva v dan naraščalo. Tečaj nemškega jezika pa organizira tudi univerza. Nivo se prilagaja znanju večine in sama sem imela to srečo, da smo delali na nivoju B2/C1. Na tečaj se prijavijo večinoma vsi Erasmus študenti in je tako tudi odlična priložnost za spoznavanje svojih bodočih kolegov.

Študij se začne sredi oktobra. Predavanja za vse predmete potekajo skozi celo leto, so v nemščini in zelo kvalitetno izpeljana. Pogosto smo morali predavatelje po predavanju oceniti, zato se profesorji res potrudijo in naredijo predavanja zanimiva. Vaje so organizirane po sklopih, ki trajajo od enega do treh tednov. Takrat preživiš cel dan na oddelku in pomagaš, kjer le lahko. Večinoma te zaposlijo z vstavljanjem venskih katetrov ter odvzemom krvi. Dovolijo tudi asistiranje pri operacijah. Na večini vaj si sam ali v paru, kar pomeni, da se ti mentor posveti. Večinoma so vsi zelo prijazni ter si vzamejo čas za razlago. Vsekakor priporočam vaje iz Pediatrije ter Anestezije, ker en dan preživiš v simulaturju, kjer se spopadaš za različnimi situacijami iz vsakdanjega življenja pediatrov ter anestezirov. Stresno, ampak poučno. Izpiti so večinoma pisni ter zajemajo snov iz predavanj. Vsi izpiti so na koncu semestra, kar pomeni, da se lahko zgodi, da imaš 4 izpite v enem tednu, zato priporočam sprotno učenje. V primeru, da kakega izpita ne narediš, imajo Erasmus študenti možnost ustnega izpita.

Življenje v Lübecku je cenovno podobno Ljubljani. Študentje se prehranjujejo v menzi, kjer stane kosilo približno 3 evre, cene v trgovinah ter restavracijah so podobne kot v Sloveniji. Edino kino, gledališče in podobno je nekoliko dražje kot pri nas. Na začetku vsakega semestra se plača šolnina (120 evrov), ki vključuje tudi zastonj javni prevoz znotraj mesta Lübeck. Sicer pa tudi cene vlaka za v druga mesta niso visoke (v Hamburg se pride za približno 14 evrov). Študentje veliko uporabljajo tudi *blablaacar.de*, ki je podoben našemu prevozi.org. Sama sem živela nekoliko izven mesta s partnerjem v najemniškem stanovanju, zato kaj več o študentskih domovih ne morem povedati. So bili pa ostali Erasmus študentje zadovoljni.

Samo mesto Lübeck spada zaradi svoje arhitekture na UNESCOv seznam svetovne kulturne dediščine in je res vreden ogleda. Poleg čudovitega mestnega jedra ponuja tudi okolica Lübecka veliko. Priporočam kolesarjenje po obali Baltskega morja, vožnjo s kajaki po Plönskkih jezerih, vožnjo z ladjico po reki Trave, windsurfing, kajtanje,... Veliko aktivnosti ponuja že univerza sama, nekaj pa si jih lahko organizirate sami ali skupaj z ostalimi nemškimi študenti, ki so prav veseli, če se lahko družijo z Erasmusovci.

Vsekakor je bila izmenjava čudovita izkušnja in jo priporočam vsakemu.

18. NIZOZEMSKA – MEDICINSKI CENTER GROENINGEN (Matic Kaiser) / PRAKSA

Prakso sem opravljal od konca oktobra do konca decembra 2016 v Univerzitetni bolnišnici v Groningenu. Zanj sem se odločil zaradi že pregovorno enega najboljših zdravstvenih sistemov na svetu, velikosti mesta, ki je morda za odtenek manjše od Ljubljane in ugleda, ki ga uživata tamkajšnja univerzitetna bolnišnica in univerza (*Rijksuniversiteit Groningen*, ki na Shanghajske lestvice zaseda 72. mesto na svetu v letu 2016). Pomemben faktor je bil tudi to, da Nizozemci govorijo odlično angleško (prebral sem, da so v letu 2016 prehiteli Dansko v tem aspektu in so najboljši angleško govoreči neangleški narod), kar se je tudi izkazalo za resnično. Sam sem sicer opravil en tečaj nizozemščine v Sloveniji in določene vaje, a bi za nemoteno sporazumevanje potreboval še kakšen tečaj več oz. nekaj več časa. Pri iskanju kontakta za UMCG mi je pomagal slovenski zdravnik, ki že od študija medicine živi v okolici Groningena, dr. Zoran Erjavec, ki je tudi predsednik fundacije povezave med Nizozemsko in Slovenijo. Tako sem se z njegovo pomočjo lahko obrnil direktno na vodstvo tamkajšnje urgence in se dogovoril za delo. Do sedaj na temu oddelku niso imeli tujih študentov (ki ne bi govorili tekoče nizozemsko), zato je bila izkušnja nova za obe strani. Zmenil sem se za delo na urgenci, en teden anesteziologije in en teden z reševalci na prehospitalni enoti, skratka za področja, ki me trenutno veselijo. Koordinatorica študentov za urgenco je priskrbela vse potrebne papirje/kartice/dogovarjanja z anesteziološkim oddelkom in reševalci, tako da meni na srečo ni bilo treba veliko skrbeti okoli tega.

Delo na urgenci je potekalo v treh različnih izmenah, načeloma so njihovi študentje razpisani, poteka pa 5 dni/teden. Izmene so bile od 8.00-17.00, 16.00-23.00 in 23.00-8.00. Vsako jutro ob 8.00 poteka t. i. raport oz. predaja pacientov, ki so še v obravnavi na urgenci (in so v obravnavi pri urgentnih zdravnikih – t. i. *SEH artsen*). Njihova urgencia je namreč urejena tako, da v istem prostoru delajo urgentni zdravniki (ki so del hospitalne enote), kirurgi, internisti, kardiologi, pulmologi in nevrologi. Če potrebujejo zdravnika druge specialnosti ga konzultirajo in pride pregledati pacienta na urgenco. Sodeloval sem lahko praktično pri vsem delu, vse je odvisno od interesa in volje. Tako sem lahko sledil in pomagal pri celotni obravnavi pacientov, pomagal sestram in jemal vensko in arterijsko kri/nastavljal IV kanila/itd., skratka skoraj vse, kar se dogaja na urgenci. Pri anesteziologiji sem bil dodeljen mentorju v operacijski dvorani in pomagal pri delu, ki spada pod to stroko (pri lažjih primerih sem lahko tudi intubiral). Z reševalci sem videl lahko še organizacijo dela na primarnem nivoju, kako je organizirano dežuranje s strani družinskih zdravnikov (t. i. *huisartsen*) in si s tem lahko predstavljal, kako poteka celotna pot pacienta od samega začetka do končne oskrbe v bolnišnici.

Le nekaj zanimivosti tekom prakse: študenti imajo razdeljen bachelor in masters (3 + 3 leta), zato sem srečal kar nekaj študentov na mastersu (ki je praktično povsem klinični), ki so prišli s farmacije, biologije ipd po opravljenih 3 letih (z nekaj diferencialnimi izpiti). Najtežja pacientka na urgenci je tehtala nekaj prek 170 kg (rekord pri reševalcih naj bi znašal 300 kg), najhujša zastrupitev z alkoholom je znašala 5,5 promila v krvi, sprejeli smo okoli 10 poškodovanih z nesreče vlaka, sprejeli smo pacientko, ki je pogoltnila zamašek piva in se je zataknil v požiralniku, pri anesteziološkem delu sem videl re-re-re-re-relaparotomijo po bariatrični operaciji (mlada pacientka) itn.

Osebje v bolnišnici/reševalni postaji bi ocenil kot prijazno in pripravljeno na pomoč, tudi med seboj se praktično vsi kličejo po imenu in ni neke stroge hierarhije v tem pogledu in sem bil lepo sprejet povsod, kjer sem delal.

Življenje v Groningenu bi ocenil kot zelo kakovostno, poleg tega je to mesto na Nizozemskem znano kot »mesto študentov«, saj tam študira približno 60.000 študentov in posledično ne manjka socialnega življenja. Življenski stroški so do neke mere višji kot pri nas, a se da priti skozi (živila so v trgovini podobnih cen kot pri nas – nekatere stvari so celo cenejše, nekatere malo dražje), se pa razlika pozna, če se nameniš jesti/piti zunaj, saj so cene dosti višje kot pri nas. Edina pritožba z moje strani pade na vreme in naravo, ki je po pravici povedano malo manj zanimiva kot pri nas. Vse se pač težko dobi v enem paketu.

Stanovanje sem našel prek internetne strani *Kamernet*, na voljo pa so tudi študentski domovi, če se prijaviš dovolj zgodaj. Kljub temu da je bila izkušnja nova za obe strani, smo bili oboji na koncu pozitivno presenečeni in zadovoljni.

19. NORVEŠKA - UNIVERZA V BERGNU (Anja Bolha)

Prvi semester 5. letnika –pediatrijo 1 in 2 ter ginekologijo s porodništvom - sem opravljala v Bergnu na Norveškem. Tja sem odpotovala že 9.8., ko se je začel uvodni program in aktivnosti, ki so nam jih pripravili norveški študentje.

Obveznosti na faksu so se začele 15.8., ko smo dobili tudi urnike in raspored za vaje, kamor smo bili razporejeni individualno. Po treh tednih se je začelo obdobje decentralizacije, ko je večina norveških študentov odšla na vaje v bolnišnice v druge kraje na Norveškem. Vsi Erasmus študentje in še nekaj Norvežanov pa smo vaje opravljali v Bergnu. Obdobje decentralizacije je trajalo 6 tednov, tri tedne smo opravljali vaje iz pediatrije, tri tedne pa iz ginekologije in porodništva. Vaje iz pediatrije so bile precej dolgočasne, deloma tudi zato, ker nisem znala norveško. Kljub temu da so Norvežani znani kot narod, ki zelo dobro govori angleško, so vsi pogovori med pacienti in zdravstvenim osebjem potekali v norveščini, kar je seveda razumljivo, vendar sama na to prej nisem pomislila. Nekajkrat sem sicer bila na vaje razpisana skupaj z norveškim študentom, ki mi je pomagal pri prevajanju pri jemanju anamneze in statusa, vendar je bila to bolj izjema. Poleg tega so pri njih vaje na splošno zasnovane tako, da se kot študent za nekaj ur pridružiš poljubnemu zdravniku na oddelku in mu slediš, je pa od njega odvisno, koliko se ti posveti in ti dovoli samostojno delati. Na ginekologiji so bile vaje veliko boljše. Večinoma smo študentje izvajali ginekološke preglede, jemali anamnezo in splošni status ter bili prisotni pri porodih. Po obdobju decentralizacije so se nam zopet začela predavanja in tako kot pri vajah je bila tudi tu razlika med pediatrijo in ginekologijo precejšnja. Vseeno ocenjujem, da smo bili na oba izpita, ki sta bila 14. in 16. decembra, pripravljene dovolj dobro, da smo ju opravili brez težav.

Kot večina tujih študentov sem tudi sama izbrala študentski dom *Fantoft*. Že ob sprejemu na univerzo sem dobila ponudbe za študentske domove, tako da s tem nisem imela veliko dela. *Fantoft* leži izven centra mesta, vendar je pred študentskim domom postaja za tramvaj, ki tu ustavlja vsakih deset minut in je zelo zanesljiv, tako da mi je pot do centra vzela približno pol ure. Do medicinske fakultete pa sem morala kombinirati tako tramvaj kot avtobus, vendar tudi za to pot nikoli nisem potrebovala več kot pol ure. V študentskem domu sem imela svojo sobo, kuhinjo in kopalnico pa sem si delila še z eno študentko, ki je bila prav tako na izmenjavi. Kar me je glede doma precej presenetilo, je bilo to, da je bilo stanovanje popolnoma neopremljeno. V sobi so me pričakali samo postelja, miza in stol,

vso ostalo opremo (vzglavnik, odeja, omara) pa sem morala kupiti. Prav tako sem morala kupiti tudi vso posodo, krožnike, kozarce in pribor. Kot sem kasneje izvedela, je to v skandinavskih državah ustaljena praksa in so tudi dobro organizirani, saj je avgusta od *Fantofta* do Ikee vozil brezplačni avtobus, kar je bilo v veliko pomoč. Po eni strani se mi je zdel *Fantoft* dobra izbira, saj je bila tu večina mednarodnih sošolcev s faksa in tudi drugih ljudi, s katerimi sem se družila, po drugi strani pa dom ni bil najbolje ohranjen, sem ter tja pa so se v domu pojavljale tudi stenice.

Glede na to, da od avgusta do decembra nismo imeli nobenih kolokvijev in izpitov, smo ta čas resnično lahko izkoristili za raziskovanje Bergna in okolice ter preostalih delov Norveške in Evrope. Bergen z okoliškimi hribi je idealna priložnost za preživljanje sončnih vikendov v naravi, ki jih je bilo v pregovorno vedno deževnem Bergnu v avgustu in septembru presenetljivo veliko. Pravzaprav pohodništvo predstavlja pomemben način druženja in spoznavanja ljudi – veliko študentskih društev organizira pohode na bližnje in daljne hribe, hkrati pa je to najcenejša možnost preživljanja prostega časa na Norveškem. Ima pa Bergen odlične in relativno poceni letalske povezave z ostalimi skandinavskimi in nekaterimi drugimi evropskimi državami, kar se splača izkoristiti.

Na splošno so na Norveškem cene veliko višje kot smo jih mi navajeni. Praktično vse je dražje kot pri nas, najbolj pa hrana v restavracijah, kava v kavarnah, tudi hrana v trgovini, še najbolj podobne cene našim so cene oblačil. Na žalost na Norveškem nimajo študentskih bonov in zaradi visokih cen hrane v restavracijah smo si vsi študentje kosila kuhali sami. Visoke cene so bile krivec tudi za to, da smo se študentje družili manj kot je običajno za izmenjave, saj nismo prav pogosto hodili na kave, sladice, kosila.

Vseeno sem vesela, da sem se odločila za izmenjavo, čeprav se vsa pričakovanja niso izpolnila, so me pa pozitivno presenetile nekatere druge stvari, ki jih nisem pričakovala. Precej dobro sem spoznala Norveško in skandinavski način življenja, največ pa štejejo ljudje in izkušnje, ki mi bodo zagotovo prišle prav kasneje v življenju. Za več informacij mi lahko pišeš na bolha.anja@gmail.com.

20. NORVEŠKA – UNIVERZA V BERGNU (Jelena Prijić)

Prvi semester petega letnika sem opravljala v Bergenu, na Norveškem. Skandinavija me je od nekdanj privlačila, še posebej kar se narave tiče. Zanimalo me je tudi, kakšen je tamkajšnji šolski sistem v primerjavi z našim.

SPLOŠNO

Splača se kupiti mesečno ali polletno karto za prevoze, ki velja tako za vlake kot za avtobuse. Če kupujete karto na aparatu, jo je treba na avtobusu še potrditi, da bo res veljala od tega datuma. Če vas dobi kontrola in vam napiše kazen, lahko napišete pritožbo in mogoče vam jo bodo upoštevali. Od letališča do postaje *Biklelansskiftet* pelje zastojni avtobus, tam pa lahko prvi dan na stroju za 36NOK kupite eno karto. Ker veliko dežuje, prinesite dežnik, dežni plašč in gumijaste škornje. Svojo prtljago lahko pustite na postaji, ker je pot od glavne avtobusne do študentskega centra, kamor morate iti po ključ, precej strma. Obstaja zastojni avtobus do Ikee, ki pelje cel avgust do tja tudi od *Fantofta*, drugače pa je vstopna postaja v centru mesta.

NASELITEV

V teh petih mesecih sem živela v *Fantoftu*, kamor naselijo večino Erasmus študentov. Po eni strani je to dobro, saj smo študentje na izmenjavi željni novih stikov in je študentski dom dobra priložnost za iskanje novih prijateljev. V *Fantoftu* so poleg samskih stanovanj in stanovanj za pare, še dve možnosti – svoja soba in kopalnica + deliš kuhinjo še s 7 oseb ali svoja soba in deliš kuhinjo ter kopalnico še z eno osebo. Jaz sem imela slednjo vrsto stanovanja in mi je zelo odgovarjalo, saj znajo biti skupne kuhinje precej hrupne. Hrup je stvar, ki me je najbolj motila v *Fantoftu*. Trenutno poteka izgradnja novega bloka, v naslednjih petih letih pa nameravajo obnoviti celoten študentski dom. Če si na sončni strani imaš veliko več svetlobe (ki je nadvse potrebna, ko se dnevi skrajšajo na pičlih par ur), ampak podnevi poslušáš zvoke izgradnje, ponoči pa pijane ljudi, ki žurajo v Klubu *Fantoftu*. Na drugi strani je zelo mirno, toda temno, saj je obrnjena proti gozdu. Naj tudi opozorim, da v stanovanju nismo meli posteljnine, posode, sesalca in pečice. Če pa izbereš svojo sobo in skupno kuhinjo, potem imaš posodo.

FAKS

Predavanja so se mi zdela povprečna, iz ginekologije precej boljša kot iz pediatrije. Radi predstavijo snov z zornega kota osebnega zdravnika. Vaje mi večinoma niso bile všeč, saj je bilo veliko čakanja in premalo prakse. Pogosto je celoten pogovor s pacientom potekal v norveščini in so nam potem prevedli, o čem je šlo, kljub temu da so vsi govorili zelo dobro angleško. Pohvalila bi njihov odnos do študentov. Profesorji so izjemno prijazni in jih lahko dejansko kar koli vprašáš. Všeč mi je tudi, da dajo na izpitu veliko časa, vmes lahko greš na wc, ješ in se v miru skoncentriraš.

LJUDJE IN KULTURA

Družila sem se samo z Erasmus študenti in vsi so bili zelo prijazni, zanimivi ter družabni. Ljudje so najljubši del moje izmenjave in sem žalostna, da nekaterih mogoče nikoli več ne bom srečala. Mogoče so mi manjkala kakšna skupna kosila ter pijače. Zaradi zelo visokih cen (resno, nenormalno drago je gor) smo si večinoma vsi sami kuhali in smo šli po faksu direktno domov, da si naredimo kosilo. Precej smo bili izolirani od norveških študentov. Norvežani se mi zdijo prijazni in vljudni, zelo cenijo družino ter zasebnost. So super za kakšne splošne teme, nikoli se ne pritožujejo in vedno ti bodo priskočili na pomoč. Ampak težko je predreti zid okoli njih, čez katerega spustijo zgolj redke, prave prijatelje. Zato so name pustili nekoliko dolgočasen vtis, sama imam raje vročekrvne osebe. Na Norveškem je veliko pravil in nič ni zastoj. Država je res urejena, čista, nikoli ni prometnih zastojev. Arhitektura je zelo lepa, slikovita. Vreme je zanič, veliko dežuje in novembra, decembra je zelo temno. Jemala sem vitamin D.

NARAVA, POTOVANJA, ZNAMENITOSTI

Poleg nekaterih super ljudi je narava drugi vrhunec moje izmenjave. Že samo okoli Bergena je 7 krasnih hribov, moji najljubši so *Ulriken*, *Fløyen* in *Løvstakken*. Poleg teh sem obiskala tudi *Kjeragbolten* ter *Trolltunga*. Najbolj mi je bila všeč *Trolltunga*, ta izlet vsem priporočam. Pojdite tja že avgusta ali septembra, dokler je še možno zaradi vremena. Šla sem tudi na *fjords cruise trip*, ki se mi ni zdel nič posebnega. Obiskali smo Islandijo, saj so karte do tja z Norveške precej poceni. Če še niste bili tam, bi res priporočala, saj je zelo posebna država in z avtom se vsepovsod pride. Tromso name ni naredil nekega vtisa, saj smo šli tja ravno v obdobju, ko še ni bilo snega. Je pa vredno videti sever zaradi severnega sija. Le-ta je kot ples neba, je eden najbolj čudovitih prizorov, kar sem jih videla. V bližini

Bergena je lep otok, kamor se pride tudi z mesečno *bybanen* karto – *Askoy*. Splača se prespati en večer v kakšni kabini, je tudi posebno doživetje. Pa poglejte *Gamlehagen*, to je rezidenca kraljeve družine na obrobju mesta.

21. NORVEŠKA – ARKTIČNA UNIVERZA V TROMSU (Ana Pavlič)

V jesenskem semestru študijskega leta 2016/17 sem opravila Erasmus+ izmenjavo na Univerzi v Tromsu (UiT), in sicer 8 tednov vaj iz interne medicine (v mestu Harstad) in 8 tednov vaj iz kirurgije (v mestu Tromsø).

VAJE IZ INTERNE MEDICINE (HARSTAD)

Mesto je majhno in od Tromsa oddaljeno 3 ure, zato sem za obdobje dveh mesecev zaprosila za študentsko stanovanje, ki je za študente medicine in mlade zdravnike na praksi v neposredni bližini bolnice. Najemnina znaša 600 € na mesec, stanovanje pa prostorno in popolnoma opremljeno. V hiši je pralnica, parkiranje je brezplačno.

V bolnišnici so me lepo sprejeli, čeprav sem bila prve 3 tedne edina Erasmus študentka na praksi, nato pa se mi je pridružila še ena punca iz Nemčije. Delo poteka v norveščini. V bolnišnici načeloma vsi govorijo angleško, vendar kljub temu toplo priporočam vsaj osnovno znanje norveščine. Imela sem dostop do njihovega internega računalniškega sistema z vsemi podatki do pacientov in njihovih izvidov, laboratorija, slikovnega laboratorija in radioloških posegov in operacijskih dvoran. Študenti in mladi zdravniki si v bolnici zastoj lahko sposodijo tudi kolo.

Interna medicina je razdeljena na oddelke, ki pa so zelo povezani in med seboj sodelujejo. Na jutranjem sestanku (ob 8.00) so pristotni vsi zdravniki, specializanti in zdravniki na rotaciji vseh oddelkov, kjer obnovijo razlog sprejema/potek obravnave/pričakovan potek vseh na novo sprejetih pacientih po posameznih oddelkih. Všeč mi je tudi, da se zanimajo za področja svojih kolegov. Standardno imajo trikrat na teden kratka predavanja, kjer se obveščajo o novostih oz. zanimivih člankih iz katerega koli področja interne medicine. Do 12. ure sem bila prisotna na viziti na enem izmed oddelkov (kardiologija, dihala, prebavila, hematologija, nefrologija ali nevrologija), kasneje pa sem sama izbirala, česa bi se rada naučila. Zelo je bilo uporabno, da sem 2 tedna vaj iz interne medicine opravila že v Kliničnem centru, tako da sem na izmenjavi izbirala predvsem posege, ki jih v Ljubljani nisem uspela videti v tako kratkem času npr. gastrokopije, kolonoskopije, elektrokonverzije, kontrole pacemakerjev, EEG, stresni EKG, punkcije in biopsije kostnega mozga, odvzem likvorja s spinalno punkcijo, CT-preiskave, UZ-preiskave srca in perifernih ven itd. Približno dva dni na teden sem bila v sprejemni ambulanti, kjer sem pregledala in na novo sprejela paciente (anamneza, status in morebitne dodatne preiskave, kot so jemanje arterijske krvi za PAAK, bris nazofarinksa). Všeč mi je, da sem samostojno jemala kri, jo analizirala v laboratoriju, pregledala pod mikroskopom. Podobno je bilo z analizo urina, ki ga je vsak študent sam ocenil pod mikroskopom in opravil teste z lističi. Kasneje sem najdbe poročala svojemu nadzornemu in skupaj smo se odločili za nadaljnji plan dela. Delovni dan je načeloma do 15.30, vendar sem pogosto prostovoljno ostala dlje. V bolnišnici dela veliko mladih zdravnikov in čeprav za študente na izmenjavi ni posebnega programa dela, lahko od izmenjave odnesete ogromno, če ste pripravljeni spraševati, se javiti za delo oz. ponuditi pomoč.

Harstad je sicer majhno mesto, nudi veliko možnosti za različne športne aktivnosti in zelo dobro izhodišče za tiste, ki bi radi obiskali Lofotske otoke. Jaz sem hodila na večere kvačkanja, jadralske regate, izkoristila naravo v okolici mesta za gorsko kolesarjenje in lovila ribe.

Slika 1 Laboratorij v bolnici

Slika 2 Vrh Nona v okolici mesta

VAJE IZ KIRURGIJE (TROMSØ)

Tromsø je večje mesto na severu Norveške s precej bolj živahnim mestnim središčem, kot ga ima Harstad, in študentsko življenje je pestro (organizirani pohodi, mednarodna

srečanja, tematski večeri, organizirane aktivnosti kot so plezanje, joga, dvoranski hokej, odbojka,...).

Študentkih stanovanj je veliko, jaz sem sobo dobila v naselju Mortensnes, ki je od bolnišnice oddaljeno približno 3 km. Najemnina znaša 430 € na mesec, kopalnico sem delila z eno študentko, veliko kuhinjo pa s 7 drugimi študenti. Do bolnišnice sem oktobra še kolesarila, nato pa hodila peš, ker avtobusne povezave zjutraj niso bile dobre. Bolnišnica je na kampusu, kjer je tudi menza, knjižnica, fitness, itd.

Vaje iz kirurgije sem opravljala na oddelku za abdominalno kirurgijo. Delo poteka v norveščini. Jutranji sestanek se je začel 7.30, preostanek dneva pa sem lahko počela praktično kar koli. Ponovno za študente na izmenjavi nimajo vnaprej pripravljenega plana, zato je zelo odvisno od lastne iniciative študentov, koliko bodo od te izmenjave odnesli. Jaz sem prve tedne po sestanku pogosto ostala na viziti, ker sem želela razumeti predpisovanje zdravil pri bolnikih, ki ležijo na oddelku. Naučila sem se tudi prebrizgavanja stom, oceno stanja kirurških ran in drenov in principe parenteralne prehrane. Imela sem prost dostop do operacijskih dvoran, zato sem želela videti čimveč raznolikih operacij, npr. laparoskopske holecistektomije, pankolektomije; robotske (daVinci) resekcije tumorjev v sigmi/rektumu, Whippleve resekcije; resekcije po Hartmannu, resekcije distalnega esofagusa in tumorjev v esofagogastričnem prehodu;

resekcije delov pankreasa; operacije kil; subtotalne resekcije želodca; TAMIS, resekcije jeter zaradi metastaz ali holangiokarcinomov, resekcije tankega črevesa, radiofrekvenčna ablacija jetrne metastaze. Odvisno od teže operacije in operaterja sem lahko tudi asistirala. Naučila sem se osnovnih kirurških šivov in uporabo kirurških instrumentov. Asistirala sem tako pri laparoskopskih kot odprtih posegih.

Zanimala sem se tudi za anestezijo in pogosto prišla pred samo operacijo, zato da sem lahko intubirala paciente in se naučila osnovne medikacije pri uvodu v anestezijo. Pokazali so mi uvajanje centralnega venskega katetra, vstavo epiduralne poti, nastavo venske in arterijske poti in principe ventilacije med operacijo.

Velikokrat sem bila prisotna in občasno sodelovala pri manjših posegih, npr. gastrokopijah, kolonoskopijah, ERCP s papilotomijo/vstavitvijo stentov, vstavljanju PEG, širjenju stenoz požiralnika, endoskopskih drenažah psevdocist pankreasa, različnih obravnavah analnih fistul (LIFT operacija, ekscizija, transplantacija maščobnega tkiva), rektopeksijah, vbrizganju botoksa v m. puborectalis, odstranjevanju nohtov. Opravila sem tudi precej rektoskopij in anoskopij v sklopu rotacij na polikliniki.

Približno trikrat na teden imajo po jutranjem sestanku 20–30 minutna predavanja o različnih temah s področja abdominalne kirurgije, ki so se mi zdela zelo uporabna npr. obravnava krvavečega ulkusa, kirurško zdravljenje divertiklov požiralnika, želodčni rak, ingvinalne hernije.

Udeležila sem se tudi treninga oživljanja. V skupinah po 5–6 sem z drugimi zdravniki in medicinskimi sestrami na lutkah vadila pravičen pristop k različnim kliničnim situacijam, s poudarkom na odmerjanju adrenalina/amiodarona, vstavljanju venske poti in nadomeščanju tekočin in defibrilacije. Iz snovi sem prostovoljno pisala tudi test.

Slika 3 Trening oživljanja in defibrilacije

Mislím, da sem od izmenjave veliko odnesla, tako z novo pridobljenim medicinskim znanjem, kot z novimi poznanstvi in nepozabnimi izleti in novimi izzivi. V tem času sem

se imela možnost preizkusiti v športih kot so gorsko kolesarjenje, plezanje, dvoranski hokej in tek na smučeh. Prav tako me je veselilo živeti v kraju, kjer po nočnem snežnem metežu ljudje obujejo smučarske čevlje in na smučeh tečejo v službo – nekaj česar do sedaj še nisem videla.

22. POLJSKA – MEDICINSKA UNIVERZA V GDANSKU (Špela Ozimek)

Zimski semester 5. letnika medicine sem opravila v Gdansk na Poljskem. Gdansk je čudovito mesto ob baltskem morju, ki skupaj s severno ležečima Gdynio in Sopotom tvori en velik skupek, kjer živi približno milijon ljudi. Kljub kar velikemu številu prebivalcev je Gdansk zlahka obvladljivo mesto z res impresivno arhitekturo in ljubkimi kavarnicami, ki so predvsem v zimskem času priljubljena destinacija turistov in tudi študentov. Poln je zgodovinske in kulturne dediščine, za študente, željne videti čim več sveta, pa je vabljiv tudi zaradi odličnih letalskih povezav s severno in zahodno Evropo.

Izmenjava je trajala od 26. septembra 2016 do 20. februarja 2017. Pouk se je začel 3. oktobra, prej pa smo imeli orientacijski teden. Ta je bil namenjen predvsem brucem iz tujine, ki so se vpisali na angleški odsek Medicinske fakultete, nekaj pa smo od njega odnesli tudi študenti na izmenjavi. Koristna zadeva je tečaj poljščine, a verjetno po prvem tednu ne boste imeli časa zanj, ker poteka med ostalim poukom, zato priporočam, da se vsaj malo jezika naučite že prej za lažji vsakdan. Prva dva tedna izmenjave sem urejala tudi tehnične zadeve, kot je prevzem osebne bolnišnične izkaznice, študentske izkaznice, nakup semestrskeske vozovnice za tramvaj, vpis v knjižnico, iskanje stanovanja, itd. Za študente, ki se boste odpravili v Gdansk od letos dalje, bodo na voljo tudi sobe v študentskem domu v neposredni bližini bolnišnic. Javni prevoz je navdušujoče učinkovit in poceni, kolesarjenje pa ni popularno. Za semestrsko karto za tramvaj sem plačala približno 40 evrov, ena študentska vozovnica za tramvaj stane sicer približno 50 centov. Za najemnino in stroške v stanovanju v centru mesta, kjer sem imela svojo sobo, sem plačevala povprečno 200 evrov na mesec.

Pouk je potekal v celoti v angleščini na »*English division*« *Medicinske fakultete. Ta odsek obiskujejo v 90% švedski študenti, preostali študenti pa so praktično s celega sveta. Tako*

sem imela priložnost spoznati kolege iz neverjetno raznolikih kulturnih okolij - Indije, Združenih držav Amerike, Kanade, Savdske Arabije, Norveške, Rusije, Velike Britanije, Trinidada in Tobaga in tako dalje. Študentov na izmenjavi pa je bilo največ iz Italije in Španije.

Pouk je sestavljen iz predavanj in seminarjev, med katerimi jaz nisem opazila velike razlike, saj so zdravniki vedno predavali in študenti vedno spraševali o nejasnostih, tudi še tako banalnih; in vaj, na katerih lahko mentorje tudi prosite, da vam pokaže, kar vas zanima. V skupinah na vajah smo bili običajno 3 – 4 študenti. Le pri enem predmetu smo imeli predavanja vsak ponedeljek popoldne. Večina predmetov traja en teden, nekateri pa tudi dva. Vsak dan so potekali seminarji in vaje, v petek po pouku pa izpit, kjer so običajno vprašanja z več možnimi odgovori. Pri nekaterih predmetih je del izpita tudi praktičen (Oftalmologija). Opravljala sem Kardiokirurgijo, Vaskularno kirurgijo, Kardiologijo 1, Kardiologijo 2, Nefrologijo, Urologijo, Pnevmoologijo, Oftalmologijo, Otorinolaringologijo, dodatno pa še Urgentno medicino in medicino katastrof, Toksikologijo in urgentna stanja v interni medicini, Nevrokirurgijo ter Visokogorsko in odpravarsko medicino.

Predmeti, ki jih toplo priporočam v Gdanku, so Kardiokirurgija, Kardiologija 1, Kardiologija 2, Urgentna medicina in medicina katastrof ter Viskogorska in odpravarska medicina. Pri Kardiokirurgiji sem dobila priložnost opazovati dve operaciji, eno že prvi dan pouka, drugo pa kasneje isti teden - anastomoziranje RIMA in LIMA na LAD; ta je trajala šest ur, ves čas pa mi je kirurg, tudi ljubitelj Slovenije, razlagal, kaj počne, in odgovarjal na vprašanja. To operacijo sem šla gledat na prost dan- res je veliko odvisno od vas samih in od tega, kaj si želite početi in videti. Kardiologijo 1 in 2 priporočam, ker smo imeli vsak dan praktične vaje, ene dni na oddelku, druge v mentorjevi pisarni ob branju EKG-posnetkov. Bolnišnica v Gdanku med Poljaki slovi po dobri kardiologiji, kar se pozna tudi na kakovosti predavateljev. Na oddelku za kardiologijo sem v prostem času pomagala tudi sestavljati bazo pacientov s sindromom Takotsubo. To je izgledalo tako, da sem brskala po dokumentaciji v poljščini (ki pa je vsa računalniško vodena) in vnašala podatke v tabelo. Tako sem se naučila nekaj poljščine, veliko o sindromu zlomljenega srca, intepretaciji EKG-posnetkov, perkutani intervenciji pri sumu na infarkt, nekaj farmakologije, in veliko o timskem delu.

Predmeti, ki obravnavajo urgentno medicino, so v Gdanku odlični predvsem zaradi entuziastičnih in izredno dobro izobraženih predavateljev. En od njih je tudi alpinist in himalajec, ki organizira predmet Visokogorska in odpravarska medicina – ta poteka v obliki petih srečanj s predavanji in prikazi opreme, ki jo uporablja zdravnik na odpravi v visoke gore. Odlična priložnost za vse, ki jih to področje zanima. Najbolj od vseh pa se mi je zdel koristen predmet Urgentna medicina in medicina katastrof, kjer smo štiri dni intenzivno vadili postopke BLS in ALS, tako da smo bili v petek vsi samozavestni pri reševanju zaigranih urgentnih primerov na terenu.

Hvaležna sem, da sem dobila priložnost opravljati izmenjavo Gdanku, ker sem zato postala bolj pogumna, samostojna, širokogleda, navdahnjena in nenazadnje tudi izobražena. Izmenjavo res toplo priporočam vsem, tudi tistim, ki jih je morda strah – se bo že izšlo, kar pogumno. To, kar boste dobili na izmenjavi, je neprecenljivo.

23. PORTUGALSKA – UNIVERZA V COIMBRI (Blaž Plaznik Šporin)

Na Univerzi v Coimbri na Portugalskem sem opravljal Erasmus+ prakso med koncem marca in koncem avgusta. Opravljal sem štiri tedne gastroenterologije, štiri tedne kardiologije, po dva tedna otroške kirurgije in otroške intenzivne medicine, šest tednov nevrologije in dva tedna kirurgije. Bil sem v treh različnih bolnišnicah (*Hospital da Universidade de Coimbra*, *Hospital dos Covões* in *Hospital Pediátrico*), združenih v *Centro Hospitalar e Universitário de Coimbra*.

V Coimbro sem prispel nekaj dni pred pričetkom prakse, da sem lahko uredil vse potrebne birokratske stvari – vpis na univerzo, obisk mednarodne pisarne na medicinski fakulteti za podrobnejša navodila in informacije glede prakse – in za iskanje stanovanja. Za slednje priporočam (brezplačni) spletni strani www.bquarto.pt in www.idealista.pt, kjer je ponudbe vedno veliko, v zelo različnih cenovnih rangih. Prav tako obstajajo facebook skupine, namenjene iskalcem (študentskih) stanovanj. Po nekaj dneh iskanja sem se uspešno vselil v stanovanje blizu bolnišnice in začel s prakso.

Na vsakem oddelku mi je bil dodeljen nadzorni mentor, včasih specializant, včasih specialist, ki je nato bolj ali manj koordiniral moje delo in me pošiljal okoli na oddelke, v ambulante ali na preiskave. Večinoma je bila moja zadolžitev opazovanje dela zdravnika in zdravstvenega tima, na posameznih oddelkih in pri posameznih mentorjih pa sem tudi aktivno sodelovati, bodisi z jemanjem osnovne anamneze, opravljanjem kliničnega pregleda ali opravljanju nekaterih diagnostičnih postopkov. Velja omeniti, da si je velika večina izmed mentorjev in ostalih zdravnikov vzela čas, da mi razloži stvari, ki mi niso bile jasne. Večina zdravnikov je sicer znala angleško, vendar je znanje portugalščine priporočljivo, sploh če želite slediti pogovorom s pacienti.

Na oddelku za gastroenterologijo je po jutranjem raportu sledila vizita, nato pa me je mentor razporedil ali na diagnostiko (gastroskopije, kolonoskopije, EUZ, ERCP) ali v ambulanto, kjer sem spremljal delo. Na viziti sem imel včasih priložnost opraviti osnovni klinični pregled. Moj mentor se je ukvarjal predvsem z jetri in žolčnimi vodi, tako so se v ambulanti in na diagnostiki pojavljali večinoma bolniki s temi patologijami, medtem ko so bili na oddelku sprejeti bolniki z najrazličnejšimi boleznimi prebavil.

Po gastroenterologiji sem se selil na oddelek za kardiologijo v bolj oddaljeno splošno bolnišnico *Hospital dos Covões*. Po jutranjem raportu in viziti sem preživel večino časa na ultrazvoku in na oddelku za kateterizacijo srca, kjer sem spremljal delo zdravnikov. Razen tega, da sem smel pri eni izmed zdravnic pod njenim nadzorom opraviti ultrazvok srca, je bila moja naloga tu predvsem opazovanje.

Sledila sta oddelka za otroško kirurgijo in enota intenzivne terapije v *Hospital Pediátrico*. Tu je bilo zaradi narave dela moje delo omejeno izključno na opazovanje. Na otroški kirurgiji sem spremljal delo v ambulantah, delo na urgenci in delo v operacijski dvorani. Na enoti intenzivne terapije sem prav tako izključno opazoval, vendar sem videl ogromno zanimivih primerov. Zaradi narave dela so imeli zdravniki veliko časa za posvečanje posameznim bolnikom, hkrati pa so si vzeli veliko časa, da so primere do podrobnosti razložili tudi meni.

Nato sem se vrnil v *Hospital da Universidade de Coimbra*, kjer sem najprej preživel šest tednov na oddelku za nevrologijo. Tu sem bil prve štiri tedne večinoma v ambulantah. Tako sem prisostvoval pri delu v ambulanti za splošno nevrologijo, za glavobole, za

demielinizacijske bolezni, cerebro-vaskularne bolezni, motnje gibanja, demence, za motnje v delovanju perifernega živčevja, za metabolne motnje, epilepsije in za nevrooftalmologijo. Tu sem videl ogromno različnih bolnikov, včasih sem smel narediti tudi kratko anamnezo ali klinični status. Zadnja dva tedna sem preživel na oddelku, v enoti za intenzivno terapijo kapi in na urgenci.

Prakso sem zaključil z dvema tednoma na oddelku za kirurgijo. Po zaključeni jutranji viziti sem večino časa preživel ali v operacijskem bloku ali v ambulantni kirurgiji. V operacijskem bloku sem le opazoval operacije, medtem ko sem pri ambulantni kirurgiji smel tudi asistirati in sem ter tja tudi narediti kakšen kožni šiv.

V splošnem je Coimbra študentu zelo prijazno mesto. Je poceni in relativno majhno, da se ga obvladovati peš, v primeru, da je potreben prevoz je na voljo poceni mestni avtobus (cena ene vožnje je od 0,5€ do 1,6€ - odvisno, koliko jih kupiš naenkrat; cena študentske mesečne vozovnice je 22€). Hrana in pijača sta v splošnem cenejši kot pri nas, z redkimi izjemami. Vsak kampus ima svojo menzo (ali več njih), kjer ponujajo obroke od 2,40€ naprej, ponekod tudi ob večerih in ob vikendih. Med študijskim letom aktivnosti za študentov ne manjka – od druženj, žurov do koncertov fada(njihove tradicionalne glasbe) in eno ali več dnevnih izletov, ki jih organizira lokalni ESN. Vrhunec študentskega življenja je v aprilu in maju, ko je na sporedu njihov tradicionalni študentski festival »*Queima das fitas*«, kjer zaključijo celo leto trajajoče brucovanje in kjer se na nek način poslovijo zadnji letniki. Mesto je z vlaki in avtobusi dobro povezano tudi z drugimi večjimi (in manjšimi) portugalskimi mesti.

Blaž Plaznik Šporin

24. PORTUGALSKA – UNIVERZA V COIMBRI (Nina Kajdič) / PRAKSA

Coimbra je majhno mestece, ki leži med Portom in Lizbono. Slovi po najstarejši univerzi v Evropi in že po nekaj preživetih urah v tem mestu je jasno, da se vse vrti okoli študentov. Ker nekateri študentje nosijo tradicionalne črne halje, hitro dobiš občutek, da si stopil v Bradavičarko. Halje nosijo samo študentje višjih letnikov, saj si jih bruci najprej morajo prislužiti-celo prvo leto so podvrženi krstom. Vsak bruc dobi tako imenovanega botra iz višjega letnika, ki ga nato celo leto mora »ubogati«. Krst je zanimiv predvsem za mimoidoče (sicer pa ga tudi bruci ne jemljejo za slabo), saj za vsakim vogalom lahko vidiš skupine brucov, ki pojejo, plešejo, telovadijo.

Najti dobro nastanitev v Coimbri ni problem. Mesto študentom ponuja veliko stanovanj z dobro lokacijo. Največkrat ponujajo enoposteljno sobo v stanovanju, ki ga deliš z ostalimi študenti. Cene sob se gibljejo od 140 pa do 250 eur (najbrž zgornje meje ni). Po mestu vozijo tudi avtobusi, ki se jih sama nisem posluževala, saj je vse na dosegu nog. Hrana je dobra, bonov sicer ni, vendar pa lahko študentje jejo v »kantinah«, kjer dobiš obrok (juha, glavna jed, solata, sadje/sladica) že za 2,40 eur. Cene v trgovinah so primerljive slovenskim. Tudi za nočno življenje je dobro poskrbljeno; dogaja se predvsem ob torkih in četrtek in sicer na »*Praça da República*«, kjer mrgoli študentov.

Na prakso sem se prijavila preko Medicinske fakultete. V kontaktu sem bila s koordinatorko Nicole Dourado, ki je ažurno odgovorila na vse moje maile, tako da je vse steklo brez problemov. Prakso sem opravljala 3 mesece na univerzitetni bolnišnici, ki je

največja bolnišnica na Portugalskem. Vsak mesec sem bila na drugem oddelku: na ginekologiji, interni medicini in nevrologiji. Na vsakem oddelku mi je bil dodeljen mentor, ki je poskrbel, da sem ves čas bila angažirana. Vaje sem imela od 8.00-8.30 do 13.00-14.00 (včasih manj, včasih več, odvisno tudi od lastne zagnanosti). Glede jezika je vsekakor bolje, če govoriš portugalsko, vendar tudi samo z angleščino ni bilo težav, saj večina zdravnikov govori angleško. Vaje so bile razgibane; nekaj časa sem preživela na oddelkih, nekaj pa po različnih ambulantah. Na ginekologiji sem parkrat asistirala pri operacijah, v ambulantah mi je bilo dovoljeno opravljati ginekološke preglede. Na interni sem poleg pregledov na vizitah odvezemala tudi arterijsko kri, na nevrologiji sem delala nevrološke preglede, sicer pa opazovala. Na vseh oddelkih je bilo zelo prijetno, saj so tam zdravniki v dobrih, prijateljskih odnosih.

Coimbra je tudi dobra iztočnica za vikend izlete. ☺

25. PORTUGALSKA – UNIVERZA V LIZBONI (Niki Lukšič Druškovič)

V študijskem letu 2016/2017 sem bila na celoletni izmenjavi v Lizboni. Pred samo izmenjavo sem imela nekaj problemov z usklajevanjem predmetnikov, ker sem bila prva študentka, ki se je v 4. letniku odpravila na izmenjavo na tamkajšnjo univerzo, poleg tega pa tudi portugalska koordinatorica ni bila preveč odzivna. Vendar sem s pomočjo naše mednarodne pisarne vse uredila pravočasno in tako mi je pred pričetkom izmenjave preostalo "samo" še izboljšanje znanja portugalsčine in iskanje sobe. Jezik je treba že pred prihodom znati dobro, saj vsa predavanja in vaje potekajo v portugalsčini, kot tudi večina pogovorov s koordinatorico in drugimi Erasmus študenti – kar pa ti pomaga pri hitrejšem učenju. Sama sem se udeležila tudi tečaja portugalsčine na *Faculdade de Letras*, ki glede na ceno ponuja kar dobro kvaliteto, predvsem pa ti omogoči spoznavanje drugih Erasmus študentov :).

Za iskanje namestitve obstajajo študentski domovi univerze, vendar večina študentov poišče privatno namestitev. Ponudba je velika, vendar je tudi študentov ogromno, zato priporočam, da se z iskanjem ne čaka predolgo. Obstaja več portugalskih internetnih strani (ena najbolj popularnih je *olx.pt*), priporočam tudi včlanitev v Erasmus skupine na Facebooku. Cene za sobe se gibajo med 250 in 350€, odvisno od lokacije in opreme sobe. Za uporabo mestnega prometa si je potrebno narediti mesečno vozovnico, ki stane 36€ in omogoča uporabo metroja, avtobusa in tramvajev.

V tretjem tednu septembra smo morali opraviti vpis v mednarodni pisarni, kjer smo dobili urnik in informacije o izbirnih predmetih, kateri potekajo prvi teden vsakega semestra. V kolikor izbirnega predmeta ne opravljaš, imaš tako teden dni več počitnic :). Koordinatorica Maria je zelo prijazna, vendar pa urejanje česar koli v pisarni poteka v portugalskem stilu, torej izrednooooo počasi.

Na Portugalskem sem opravljala predmete 4. letnika (Nalezljive bolezni, Duševno zdravje, Kožo in spolne bolezni ter vaje za predmeta Gibala in Živčevje – sledeča izpita bom opravljala v Sloveniji) in 5. letnika (Ginekologija in porodništvo, ORL, Okulistika) ter izbirni predmet Revmatologija. Predmeti so po večini sestavljeni iz predavanj, vaj in seminarjev. Pri nekaterih predmetih so predavanja neobvezna, pri večini pa je zahtevana

2/3 prisotnost (velja za vaje, seminarje in predavanja). Skupine so navadno sestavljene iz 6 - 8 študentov, ponavadi je v skupini samo en ali največ dva Erasmusovca – takšna razporeditev je slabša kar se tiče povezovanja z drugimi Erasmus študenti, je pa izredno dobra pri komunikaciji s pacienti, še posebno na začetku, ko je potrebno več pomoči s strani portugalskih študentov, saj je paciente ali celo zdravnike pogosto težko razumeti zaradi hitre govornice in različnih naglasov.

Z izvajanjem predmetov sem bila na splošno zadovoljna, le vaje iz infekcij so bile pod pričakovanji, saj smo več časa preživeli z zdravnico v kabinetu kot pa na samem oddelku. Pohvalila bi še posebej vaje iz nevrologije in psihiatrije, seveda pa je, kot povsod, kvaliteta odvisna od mentorjev, vendar sem sama imela res dobre izkušnje. V kolikor si samoiniciativen in imaš željo se lahko praktično povsod dogovoriš za dodatne vaje (kar pride v pomoč tudi pri predmetih, ki imajo manj ECTS kreditov kot naši, kar se da nadomestiti z dodatnimi vajami). V kopirnici na fakulteti je mogoče dobiti zapiske predavanj prejšnjih let, ki so v veliko pomoč pri spremljanju predavateljev, predstavljajo pa tudi najpomembnejšo literaturo za izpite. Pri izbiri predmetov bi odsvetovala predmet Ginekologija in porodništvo, oziroma bi priporočala opravljanje izpita doma, saj je tamkajšnji izpit zastavljen tako, da praktično onemogoča visoke ocene in na sploh predstavlja velik izziv domačim in Erasmus študentom.

Na fakulteti organizirajo kar nekaj dogodkov za študente, na katere Erasmus koordinatorji vedno povabijo tudi Erasmusovce in pomagajo pri začetni vključitvi. Poleg tega v Lizboni obstajata dve Erasmus organizaciji – ESN in ELL, ki organizirata ogleda po mestu, zabave in izlete. Družabno življenje je zelo pestro, vedno je ogromno festivalov in raznoraznih zabav. Najbolj popularna predela zvečer sta *Bairro Alto* in pa *Pink street*, v mesecu juniju pa se pleše praktično kar po celem mestu in to vsako noč!

Prednost glavnega mesta so tudi odlične povezave po celotni državi (ter s Španijo), tako da si lahko v času izmenjave ogledaš kar lep del države, sama sem skočila tudi na Azore, saj so karte izredno poceni.

Deset mesecev mine izredno hitro in to, da sem se na izmenjavo odpravila za dva semestra je bila najboljša možna odločitev. Lizbona je ravno prav velika, da ti nikoli ne more biti dolgčas, hkrati pa je dovolj majhna, da jo lahko hitro spoznaš in vzljubiš. Bližina obale, na kateri se lomijo valovi, ki kar kličejo, da vzameš surf desko in skočiš vanje po dopoldanskih vajah, neskončno število razglednih točk s katerih si ogledaš nešteto sončnih zahodov (in včasih tudi vzhodov) s kozarcem dobrega portugalskega vina, vonj pečenih sardin iz restavracij in seveda okus svežega *pastel de nata*, ki si ga deliš z novim Erasmus prijateljem ob reki Tejo, so samo nekatere izmed prednosti življenja v Lizboni, ki se izjemno hitro iz tujega mesta spremeni v dom, v katerega že komaj čakam, da se vrnem vsaj na obisk.

26. ŠPANIJA – UNIVERZA LAS PALMAS GRAN CANARIA (Tonja Mertelj)

Študijsko izmenjavo Erasmus+ sem opravljala v mestu Las Palmas na otoku Gran Canaria. V Španiji sem opravljala oba semestra 5. letnika.

PRED IZMENJAVO

Pred izmenjavo sem tako kot ostali morala zbrati vse potrebne podpise za priznanje predmetov. V Las Palmas ne dovolijo, da se predmeti na urniku prekrivajo in ker imajo bolj zapleten sistem urnikov, sem se odločila, da pridobim podpise za vse predmete 5. letnika in se naknadno odločim kaj točno bom tam opravljala. Razen maksilofacialne kirurgije in sodne medicine nisem imela težav, pri omenjenih dveh predmetih sem morala opraviti izpita še v Sloveniji.

Do določenega roka sem morala oddati prijavnico na njihovi spletni strani in priložiti potrebne dokumente. Kljub roku mi *Learning agreement*-a niso podpisali, saj so hoteli, da ga sestavim na podlagi urnika (objavijo ga nekje julija, če so točni). Redno so mi pošiljali novice glede *welcome week*a in *buddy* programa. Prijavila sem se za *buddy* program (podobno našemu tutorstvu), ki je brezplačen in ga priporočam. Prijavila sem se tudi na *welcome week*, ki stane 70€ in obsega veliko aktivnosti (srfanje, veslanje, *boat party*). Tudi zelo priporočam, saj se ga udeležijo praktično vsi. Poleg tega ponujajo tudi intenzivni tečaj španščine, ki stane 150€ in zanj dobite 1,5 ECTS. Odvija se pred *welcome week*-om in je tudi super priložnost za spoznavanje novih ljudi. Pred prihodom sem si tudi rezervirala sobo v stanovanju, preko strani "*bolsa de viviendas*". Za rezervacijo sem morala plačati eno najemnino.

PRIHOD

V Las Palmas sem prispela 17.8. na dan začetka intenzivnega tečaja jezika. Letela sem z *Ryanairom* iz Milana. Iz letališča pa sem v mesto potovala z avtobusom. Stanovanje sem že imela rezervirano, kot sem že omenila in sem se takoj vselila. Veliko študentov je prvih nekaj dni preživelo v hostlu "*Big fish*" in si medtem iskalo stanovanje. V prvih dveh tednih pred začetkom faksa sem uredila vse potrebno na občini. Prebivalci Kanarskih otokov imajo posebne ugodnosti kot so 50% popust na potovanja med otoki in na celinsko Španijo. Ta popust lahko pridobijo tudi študentje na izmenjavi, tako da vam priporočam, da si to čimprej začnete urejati, ker traja kakšen mesec. Še prej pa potrebujete pogodbo za stanovanje. Kot sem že prej omenila lokalni koordinator mojega *Learning agreement*-a pred prihodom ni potrdil, zato sva to urejala prvi teden faksa. Tako da sem se za štipendijo prijaviła šele septembra in jo prejela kmalu po tem.

UNIVERZA

Medicinska fakulteta se nahaja v "*campus San Cristobal*" v neposrednji bližini bolnišnice *Insular*. Vaje potekajo od 8:00 do 11:00 (3. letnik) ali 12:00 (4. in 5. letnik) na eni izmed bolnic (*hospital Insular* ali *hospital dr. Negrin*). Sledijo predavanja od 12:30 (3. letnik) ali 13:30 (4. in 5. letnik) in trajajo nekje do 17:30. Predavanja so večinoma obvezna, pristnost se preverja s podpisi. Predavanja potekajo v skupinah A in B, ki imajo ravno obratni urnik. Za primer: profesor 4. letnika dihal najprej predava KOPB v skupini A od 14:30-15:30 in gre po tem v drugo učilnico in predava KOPB še skupini B od 15:30 do 16:30. Koordinatorji ne pustijo, da si v različnih skupinah znotraj enega letnika, torej moraš vedno biti v 4. letniku ali A ali B. Lahko pa si v različnih skupinah med različnimi letniki. Npr. v 3. letniku si v skupini A, v 4. letniku si v skupini B in v 5. letniku v A. Skupine veljajo za oba semestra. To predstavlja tudi največji problem pri sestavljanju urnika, saj ne dovolijo, da se ti predavanja prekrivajo. Predavanja potekajo skozi celoten semester. Primere urnikov lahko najdete na: http://www.fccs.ulpgc.es/index.php/es/oa/planes-org-docente-del-centro/cat_view/10-organizacion-academica/28-medicina/317-horarios/403-curso-2016-17

Vsak predmet ima v povprečju dva tedna vaj, tako da kakšen teden tudi nimaš vaj in hodiš samo na predavanja. Vaje so v večini zelo kvalitetne, zdravniki si vzamejo čas, da učijo. Mislim, da je kvaliteta veliko boljša kot pri nas. Predavanja pa odvisno od predmeta, ampak so pri internističnih predmetih bolj zanimiva in bolj interaktivna kot pri nas. Ocene pa so slabše, saj jih Španci ne potrebujejo za specializacijo. Kot pri nas so ocene od 1 do 10, ampak pri njih je ocena 5 že pozitivna. 10 pri njih ne obstaja, zaradi težavnosti izpitov pa tudi 9 ne. Včasih kdo dobi več kot 8, večina ocen pa se giblje med 5,5, in 7,5. Predmete imajo razporejene v dva semestra. Prvi poteka od septembra do konca decembra. Izpiti so v začetku januarja in vsak predmet ima samo en rok. Izpitno obdobje traja dobra 2 tedna. Tako da se nam je zgodilo, da smo imeli 2 ali 3 izpite v enem tednu. Po izpiti se takoj začne drugi semester, ki traja do začetka maja. Izpitni rok je v sredini maja. Junija/julija imajo tretje izpitno obdobje, ko popravljajo vse izpite, ki jih niso naredili prej. To je eden izmed redkih fakssov, ki nima niti ene ugodnosti za študente Erasmus. Čeprav je čisto vse v španščini, nam nikoli niso dovolili pisati izpite dlje kot domačini ali kaj podobnega.

S faksom sem bila zelo zadovoljna. Kljub zahtevnosti sem še vedno lahko potovala in uživala, pa še veliko sem se naučila. Vseh predmetov 5. letnika se ne da opravljati tam, ker jih je preveč in so tam bolj obsežni. Ampak se kljub temu da zaključiti brez težav. Zaradi dolgih španskih počitnic in ker končajo z izpitnim obdobjem tako zgodaj, sem vse potrebne izpite opravila pred poletjem.

MESTO IN PROSTI ČAS

Las Palmas je največje mesto Kanarskih otokov, ki je polno mladih, ki so prišli zaradi študija ali v iskanju službe. Samo mesto ni zelo lepo, vendar ga intenzivno urejajo. V 60. letih je mesto zajel val priseljevanja, ki je povzročil nekontrolirano gradnjo stavb, ki nimajo praktično nobene estetske vrednosti. Poleg tega imajo zaradi pomanjkanja zelenih površin in velikega števila psov težave s smradom na ulicah. S pomankanjem zelenih površin želim povedati, da trava tam ne raste oz. raste, če jo mestni uslužbenci vsakodnevno zalivajo. V teh urejenih parkih pa hišni ljubljenci niso dovoljeni. Kljub temu ima mesto svoj čar in mene nič od zgoraj naštetega ni motilo. V Las Palmas lahko najdemo tudi veliko lepih predelov. Meni najljubši je bila plaža *Las Canteras*, ki je duša samega mesta. Nekaj kilometrov dolga plaža ponuja skoraj vse, kar si lahko zaželite. Prvi del plaže je poznan po črnem pesku in valovih za srfanje. Tu se zbirajo mladi in domačini, ki imajo radi šport na plaži ali v vodi. Sledi srednji del, ki ima mešani pesek in je priljubljena nedeljska destinacija za domačine z otroki. Konča pa se s svetlim peskom in turisti. *Las Canteras* gleda na zahod, zato lahko vse dni v letu gledate prečudovite zahode in se ure sprehajate po promenadi. Plaža se konča z *La Isleta*, predelom mesta, ki je včasih veljal za geto. Nekaj metrov naprej pa je druga plaža, ki se imuje *El confital*. *El confital* je lepa kamnita plaža z odličnimi valovi za izkušene srfarje.

Mesto ima veliko Erasmus skupnost in vsak dan se najde kaj za počet. Poleg zabav je to idealno mesto za šport. S temperaturami, ki so skozi celo leto okoli 20 stopinj in zelo malo dežja, si lahko zunaj, na plaži ali taboriš po otoku vse dni v letu. Vsi tudi surfajo. Desko si lahko kupite na začetku leta in jo prodate na koncu. Poleg Las Palmas ima otok še veliko lepih krajev in celo nekaj "gora" na katere se je vredno povzpeti.

Stanovanje je najbolje imeti v centru mesta okoli "*plaza de Espana*", ker je blizu plaže in vsega dogajanja. Nekateri so si poiskali stanovanje v *Vegueti* (star del mesta), ker je bližje fakulteti, ampak so se v večini preselili v drugem semestru.

Mesto ima urejen avtobusni prevoz. Do medicinske fakultete vozi linija 12. Jaz sem si na začetku kupila kolo, ki pa so mi ga ukradli, ker mi lastnica stanovanja ni dovolila, da ga imam v stanovanju. Zato vam priporočam, da se pred nakupom o tem pozanimate. Medicinski faks je ob morju, zato je dosegljiv s kolesom. Tako kot v Ljubljani imajo tudi mestna kolesa, ki si jih sposodite za eno uro s kartico za avtobuse. Imenujejo se *ByBike*. Račun si lahko naredite brezplačno preko interneta in se nato še oglasite v njihovih pisarnah v mestu.

Ljudje so zelo prijazni in topli. Bolj so podobni prebivalcem Južne Amerike kot Špancem iz celine. So neverjetno sproščeni in pozitivni. S svojim "*no pasa nada*" in "*tranquilo/a*" ti zlezejo pod kožo in kar naenkrat se ti zdi nemogoče vrniti v evropski tempo življenja. Tudi njihova španščina je malo drugačna, ampak se je po kakšnem mesecu navadiš. Angleško ne govorijo, razen izjem. Špansko sem govorila tudi s sostanovalci in z vsemi študenti na izmenjavi. Tako smo se brez težav družili tudi z domačini. Hodila sem tudi na tečaj španščine v privatno šolo NikaTeacher, ki jo vodi Slovenka Nika Torej. Moj učitelj je bil Hector in je domačin. Šolo vam zelo priporočam in še dodaten plus, saj podprete Slovenko v tujini.

Na otoku je ogromno festivalov in prireditev, ki jih zelo priporočam. Večina je zelo posebnih od lovljenja rib z rokami v mlaki do obmetavanja s tradicionalnim "*gofio*" ob spremstvu žive glasbe. V februarju poteka karneval, ki spremeni življenje vsakega prebivalca. Vse kitajske trgovine se spremenijo v bleščeča, pisana skladišča in trgovine namenjena samo karnevalu pridejo na svoj račun. Vsak dan potekajo prireditve in zabave po celem otoku. Karneval doseže vrh s parado in se konča s pogrebom sardine, ko veliko leseno sardino odplujejo v morje in jo zažgejo. Temu sledi ogromen ognjemet, ki je eden izmed največjih kar sem jih kdaj imela priložnost videti.

Med tednom potekajo tudi različne zabave s salso. V klubu *Pequena Havana* in *Malicon* ob ponedeljkih in ob torkih potekajo brezplačni tečaji salse in *bachate*. V baru *Aloha* pa ob sredah organizirajo večer jezikov, kjer se zberejo mladi, ki bi se radi naučili novega jezika ali se le družili ob ugodnem pivu. Ob četrtek je večer vina in tapasov v starem delu mesta, ko vse restavracije v ulici ponujajo prigrizke in pijačo za 2€. Po celem mestu potekajo jam sessions, ki so popolnoma odprtega tipa. Meni najljubši je bil v baru *Bambalínon*, kjer so se ob sredah in nedeljah zbrali ljubitelji glasbe in igrali, kar so želeli. Tudi sam bar ima super vzdušje in dobro pivo. Ob sobotah pa smo se dobivali na *Plaza de la musica*, kjer se malo oddahneš od reaggetona, saj se predvaja predvsem tehno glasba.

Klubov je v Las Palmas kar nekaj, vendar niso prav veliki. Večina ljubiteljev dobrih klubov je odhajala v *Maspalomas*, na jug otoka, kjer so klubi kot je *Pacha* in podobno. Srede so bile rezervirane za *Urban*, manjši klub, ki je organiziral večere za Erasmus. S soslednjim barom *Limbo* sta bila privlačna destinacija študentov, saj v baru ponujajo "*cubalítro*" za 4€ in brezplačen vstop v klub. Ostali klubi stanejo okoli 10-15€. Ker pa smo vsi imeli svoja stanovanja, smo večkrat organizirali večerje ali zabave doma in tako pričakali jutra. Velikokrat smo tudi večerni "*botellón*" naredili kar na plaži, čeprav je prepovedano pitje alkoholnih pijač na ulicah.

V centru mesta se nahaja *Mercado central*, zaprta tržnica v dveh nadstropji. Sama sem jo obiskovala vsaj 1x na teden, ker v drugem nadstropju ponujajo svežo lokalno sadje in zelenjavo za smešno nizko ceno. Glede na to, da je Gran Canaria otok, je že samoumevno, da so lokalne stvari cenejše kot uvožene. Na otoku se v večini dobi le sezonsko sadje in zelenjavo. Otoki so poznani po svoji proizvodnji banan, Španci iz celine jih celo kličejo "plataneros". Pohvalijo pa se lahko tudi z odličnim tropskim sadjem kot sta mango in marakuja. Avokadi pa so najboljši kar sem jih kdaj jedla.

STROŠKI

V Las Palmas sem letela iz Milana z *Ryanair*-om v avgustu in za enosmerno karto s prtljago plača okoli 140€. Vrnila sem se domov med božičnimi prazniki in za povratni let odštela 90€. V maju pa sem plačala okoli 100€ za enosmerni let z dvema kovčkoma. Goopti do Milana je od 30€ do 50€. Cene v Las Palmas so primerljive z našimi. Soba v deljenem stanovanju stane okoli 200€ - 300€ s stroški. Živila so približno enako in se kot pri nas cene nihajo od trgovine do trgovine. Spar je med dražjimi, mercadona pa med cenejšimi. V restavracijah se za topel obrok odšteje približno 10€. V menzi na fakuleti pa okoli 4€. Študentje si hrano ponavadi prinesejo s sabo, ker imajo na voljo sobo z mizami in mikrovalovkami. Mesečna vozovnica za avtobus stane 28€. Najem surfa za 1h stane 5-10€, mesečna neomejena izposoja v klubu California stane 40€, učne ure surfanja 2x tedensko pa 55€ z *University surf school*.

Za raziskovanje otoka je dobro najeti avto, ki stane 35€/dan pri *Cicar*. Ga zelo priporočam, ker ne zahtevajo depozita, avti so kvalitetni in nikoli nismo imeli težav z zavarovanjem. Leti med otoki so od 10€ do 50€. Trajekti do sosednjih otokov okoli 20€. Leti na celino Madrid, Barcelona ali Sevilla okoli 50€. Sama sem letela do Madrida za 30€. Vse to s popustom prebivalcev Kanarskih otokov. Poceni leti so tudi do Porta, okoli 50€.

VRNITEV DOMOV

Po vrnitvi domov sem opravila še predmet ginekologijo in izpite za imunologijo, pediatrijo, mafo in sečila (predavanja in vaje za sečila sem opravila med božičnimi prazniki, ker imajo v Španiji prosto še prvi teden januarja). V 6. letniku ali že septembra bom opravila še vaje in izpit iz sodne medicine. Priznali so mi tudi nekaj vaj pediatrije 2, tako da moram naslednje leto opraviti le še 2 tedna vaj.

Vrnitev domov ni bila lahka, saj sem si v 10 mesecih, ki sem jih preživela na otoku, ustvarila nov dom z družino iz cele Evrope in Latinske Amerike. Las Palmas ima izjemen čar in "*Los canarios*" neverjetno ljubezen do življenja, ki je zelo nalezljiva. In tako sem se vrnila malo bolj izobražena, bolj samostojna in veliko srečnejša, polna novih doživetij in ljubezni. In seveda bi izmenjavo ponovila!

Za ostala vprašanja sem vam na voljo na tonja.mertelj@gmail.com

27. ŠPANIJA – HOSPITAL VITHAS SAN JOSE (Veronika Zore / PRAKSA

V Vitoriji-Gasteiz v Španiji sem 20.2.2017 začela z Erasmus+ prakso. Vaje iz kirurgije opravljam v bolnišnici *Hospital Vithas San Jose* na oddelku za travmatologijo. Pod

mentorstvom dr. Mikela Sancheza, predsednika Združenja artroskopske kirurgije (*Unidad de Cirugia Artroscopica - UCA*), sodelujem pri številnih zanimivih posegih.

Dan se začne ob devetih. Ob ponedeljkih, sredah in četrtek poteka delo v operacijski dvorani, ob torkih in petkih pa v ambulantni. Z medicinskimi sestrami sodelujem pri pripravi bolnika na operacijo, opravljam odvzeme krvi, pripravljam plazmo, in še zadnjič pregledam bolnika pred operacijo. Z anesteziologom sodelujem pred in po sami operaciji. Odvisno od posega in bolnika, se uporablja spinalna anestezija, splošna, ali pa kombinacija obeh. Pogosto pomagam pri uvodu v splošno anestezijo, predihavanju in intubaciji. Temu sledi umivanje rok, oblačenje v kirurški plašč in sterilne rokavice. S specializantom pripraviva operacijsko polje. Pri operacijah kolena se uporablja Esmarchova priveza v obliki napihljive blazine. Preden jo napihnemo, je potrebno z elastičnim trakom okončino tesno oviti za nekaj sekund. Ko pride glavni kirurg začnemo s posegom. Pri operaciji asistiram, sodelujem pri vstavljanju drenov, na koncu pa s specializantom rano zašijeva in povijeva. Bolnike spremljam do sobe za okrevanje. V tem času sem se veliko naučila tudi o uporabi antibiotične profilakse in protibolečinskega zdravljenja.

Dr. Sanchez in njegova ekipa dela veliko raziskav na področju plazme in njene učinkovitosti pri hitrejšem zdravljenju ran po operacijah in kakršnem koli vnetju. To pomeni, da plazmo, ki jo pred posegom izolirajo iz vzorca bolnikove krvi, vbrizgavajo v številna področja. Med operacijami v tkivne defekte, pri artrozi v kost, pri raznih bolečih tetivah v tetive, pri zvinih sklepov v sklep, pri utesnitvi medianusa v živec itd.. Poleg klasičnih operacij sodelujem tudi pri teh krajših posegih - infiltracijah plazme. Intraosalne injekcije plazme se v nekaterih primerih opravljajo pod rentgensko kontrolo, bolnika pa vedno v operacijski sobi tudi uspavajo.

Ker prakso opravljam na oddelku, kjer ima sedež Združenje za artroskopsko kirurgijo, je veliko operacij tudi artroskopskih. Pri teh večinoma držim kamero in opazujem delo kirurga na ekranu.

V ambulantni delam z različnimi zdravniki. Po anamnezi bolnika skrbno pregledamo. Naučili so me veliko trikov, kako hitro in učinkovito pregledati različne sklepe, ne da pri tem porabiš preveč moči (pregled kolena in kolka je bil zame včasih fizično zahteven). Pregledujemo številne MR in rentgenske slike. Glede na vse najdbe se skupaj s pacientom odločajo za najboljši načrt zdravljenja. Pri bolečini zaradi obrabe sklepa se pogosto pred operacijo odločijo za vbrizgavanje plazme, na katerega zelo dobro odgovori kar 80% bolnikov. Na tak način lahko operacijo odložijo za več let. Delo pogosto poteka do večera. Odmor za kosilo je ob različnih urah, odvisno od operacij in pregledov. Kosilo za vse osebje naročijo zjutraj. Vsak dan je na mizi list z različnimi meniji med katerimi lahko izbiram.

Vsi zdravniki, medicinske sestre in vse ostalo osebje je zelo prijazno. Takoj so me lepo sprejeli in me vsak dan veliko naučijo. Vzdušje na oddelku je prijetno, med sabo se vsi zelo dobro razumejo. Zame je delo z njimi res veliko zadovoljstvo in velik privilegij.

28. TURČIJA – ANKARA (Daša Muženič) / PRAKSA

Izmenjavo sem opravljala v zimskem semestru dodatnega leta (6.letnik). V Ankari sem ostala od začetka oktobra do začetka februarja. Opravljala sem 7 tednov vaj iz interne

medicine in 8 tednov vaj iz pediatrije. Oddaja prijave je potekala elektronsko, dobili smo uporabniško ime in geslo ter povabilo za dostop do spletne strani prijav, kamor je bilo potrebno naložiti vse zahtevane dokumente. Čeprav na spletni strani piše, da je potrebno dokumentacijo poslati v Ankaru do določenega datuma, to (vsaj zame) na koncu ni veljalo in je dovolj spletna prijava. Prav tako je bilo na začetku kar nekaj zmede s koordinatorji, saj so nam poslali seznam koordinatorjev vseh univerz in oddelkov, in na primer meni koordinator za 6.letnik ni odgovarjal na e-maile. Je pa gospa Tuba Yildirim, ki dela v Erasmus pisarni (za vse Erasmus študente) zelo ažurna v odpisovanju in pomoči, tako da sem prek nje potem dobila kontaktne e-mail osebe, ki mi je odgovorila na vsa morebitna vprašanja pri pripravi *Learning Agreement*-a in ga tudi na koncu podpisala.

Za prijavo za sobo v študentskem domu so imeli poseben razpis, dokaj hitro po elektronski prijavi. Informacij s prve roke nimam, saj sem sama našla stanovanje izven kampusa. Kontakt študentskega tutorja sama nisem dobila, moja tutorica me je kontaktirala šele januarja.

V Turčijo sem prispela v drugi polovici septembra, izmenjavo pa sem uradno začela v začetku oktobra z orientacijskim tednom za vse mednarodne študente. Na uvodnem sestanku so bile podane informacije o pridobitvi dovoljenja za bivanje (*Residence Permit*) ter zavarovanja, turške davčne številke, odprtja bančnega računa v Turčiji itd. Pri vstopu v Turčijo imamo Slovenci brezplačno trimesečno vizo. Pred iztekom je potrebno urediti tako imenovan *Residence Permit*, ki ti dovoljuje bivanje v Turčiji za daljši čas in vstop iz ter v državo. Za pridobitev tega dokumenta je potrebno kar nekaj dokumentacije- uradno pismo (*official letter*) iz fakultete, ki dokazuje, da dejansko študiraš tu (z datumi začetka in konca izmenjave), zavarovanje, izpolnjena spletna prijava na njihovi strani, dokazilo o bivanju (*proof of accommodation*). Tu bi omenila, da stvari pri meni osebno niso potekale ravno brez problemov. Pred prihodom v Ankaru sem se z go.Tubo dogovorila, da me bo uradno pismo čakalo ob prihodu na fakulteti, v dekanatu. Vendar ko sem prišla tja, nihče ni točno vedel kdo sem in kaj želim. Po malo manj kot mesecu dni in približno sedmih obiskih sem to pismo končno dobila (tajnice v dekanatu namreč večinoma ne govorijo angleško in je komunikacija potekala prek *google translate*). Za zavarovanje bi omenila, da kakršno koli turistično zavarovanje ne bo dovolj, ampak je potrebno skleniti zavarovanje v Turčiji (pred tem moraš po turško davčno številko), ki pokriva tako »*outpatient*« kot »*inpatient*« stroške. S spletno prijavo sem imela tudi težave, saj se moraš po izpolnitvi prijave naročiti na sestanek na Migracijskem uradu. Ta naročanja niso delovala do konca novembra, tudi osebni obisk na uradu ni pomagal, da bi dobila datum (še poudarek, da tudi tam nihče ne govori angleško). Za dokazilo o bivanju velja notarsko overjena najemna pogodba. Ko dobiš datum, se potem ob uri oglasiš v uradu z vso dokumentacijo, plačaš še neko administrativno takso za izdajo *Residence Permita* (60 TL) in ga potem dobiš.

OPIS DELA NA ODDELKU :

Pri dogovarjanju za vaje vam svetujem, da pišete čim več ljudem. Na začetku z organizacijo vaj sicer nisem imela težav, vendar so se kasneje med mojim bivanjem menjali koordinatorji, ki urejajo zadeve za Erasmus študente, in o tem nisem bila ravno obveščena. Ampak so večinoma zdravniki potem ažurni v odpisovanju in organizirajo vaje tako kot je potrebno (čeprav ni ravno njihovo delo). Najprej sem opravljala 7 tednov vaj iz interne medicine. Prve 4 tedne sem bila na endokrinološkem oddelku, preostale 3 tedne pa na kardiološkem oddelku. Na endokrinologiji sem večino časa preživela v ambulantah

(*outpatient clinic*) z občasnimi vizitami na bolnišničnih oddelkih, nekaj krat tedensko. Delovni dan se je začel ob 8.30 v ambulanti. Spoznala sem vse pristojne, vendar sem večino časa preživela v ambulanti z ostalimi študenti 6 letnika (v Turčiji imajo namreč 6. letnik kot nekakšno kroženje oziroma *intern year*), ki so mi tudi pomagali pri prevajanju in razlagi. Ob poldnevu je sledil čas kosila. Popoldne potekajo vaje od 13.30 do 17 ure. Med vizito smo obiskali bolnike z endokrinološkimi težavami na različnih oddelkih, kjer smo se pogovorili o različnih boleznih, diagnostiki, diferencialnih diagnozah in predvidenem poteku zdravljenja. Endokrinološki oddelek velja med turškimi študenti za enega bolj zahtevnih, vendar bi ga sama priporočila saj je bila organizacija res dobra. V času vaj so bili predstavljeni tudi različni seminarji in tudi sama sem pripravila svojega. Na kardiološkem oddelku sem čas preživela v enoti intenzivne terapije, dogovorjeno je bilo, da bi si ogledala tudi nekatere invazivne preiskave, vendar do tega na koncu ni prišlo. Na oddelku nisem imela veliko dela, potrebno je bilo narediti EKG preiskave nekaterim bolnikom, preostanek časa pa sem preživela v zdravniški sobi. Ob popoldnevih na tem oddelku nisem bila prisotna na vajah, saj »tam zame ni bilo veliko za početi«.

Sledilo je 8 tednov vaj na pediatriji – v ambulantnem delu. 4 tedne vaj sem opravljala na kardiološkem oddelku, 2 tedna na hematološkem in 2 tedna na gastroenterologiji. Urnik vaj je bil enak kot pri interni medicini. Na kardiološkem oddelku sem večino časa preživela na ehokardiografiji, kjer so mi zdravniki in asistenti podrobno opisali način izvedbe ehokardiograma, prepoznavanje struktur, pogovorili smo se tudi o različnih boleznih. Prisotna sem bila na angiografskih preiskavah. Na hematološkem oddelku so bile vaje manj zanimive, predvsem ker si nihče izmed zdravnikov ni vzel preveč časa zame in za prevajanje, saj so imeli kar veliko zasedenost ambulant. V dveh tednih sem videla eno biopsijo kostnega mozga, večino časa pa sem presedela v ambulanti in opazovala delo. Na gastroenterologiji so bile vaje zelo zanimive, sodelovala sem pri pregledu bolnikov, prav tako so mi opisali njihove težave, diagnostiko in potek zdravljenja. Ob 8. uri imajo ponavadi sestanek, na katerem se pogovorijo o posebnih pacientih oziroma predstavijo kakšne nove smernice ali primerne teme. Ob sredah imajo učni dan, namenjen pridobivanju novega znanja in naj ne bi imeli pacientov, vendar to večinoma ne velja. Prisotna sem bila tudi na endoskopskih preiskavah in na viziti na oddelku in v ambulanti urgentne pediatrije.

OPIS NASTANITVE

Živela sem v stanovanju, kjer sem najemala sobo. Cimro sem našla prek Facebooka (imajo posebno skupino – *Erasmus Ankara Flat Share*). Stanovanje je bilo v bližini kampusa z bolnišnicami (Kurtulus park), 15 minut hoje. Sicer pa je katera koli lokacija okoli centra Ankare dobro povezana z metro linijami. Za sobo sem plačevala okoli 150 eur.

OPIS KRAJA IMENJAVE

Ankara je glavno mesto Turčije. Je milijonsko mesto (skoraj 5 milijonov prebivalcev), kar veliko za slovenske standarde. Velja tudi za bolj administrativno oziroma študijsko mesto, za razliko od veliko bolj turistično usmerjenega Istanbula. Ima kar dobre povezave z metro linijami in pa tudi avtobusi, čeprav je včasih težko najti zelen avtobus. Večinoma je potrebno voznika vprašati ali pelje mimo zelenega naslova oziroma ulice. Mesečnih kart za metro ali avtobuse nimajo, za vožjo uporabljajo *Ankara card* (nekateri avtobuse je potrebno plačati z gotovino). S študentsko izkaznico je možno dobiti posebno študentsko metro kartico, s katero so potem vožnje cenejše (okoli 1.5 TL, brez nje pa je cena 2.50 TL). Okoli mesta je možno potovati tudi s taksiji, ki niso zelo dragi (na daljše relacije se

predhodno dogovoriš za ceno). V času mojega bivanja sem zelo redko videla kolesarje, prav tako ne bi priporočala voženj s kolesom in svetujem previdnost že pri hoji, saj večinoma pravilo da ima pešec prednost (tudi na prehodu) tam ne velja, kolesarskih stez pa tudi nimajo urejenih. Glede trenutnih razmer v Turčiji bi pripomnila, da se sama nisem počutila v nevarnosti ali kakor koli drugače ogrožene. Predel, kjer se nahajajo bolnišnice je po mojem mnenju precej varen, za sam center pa menim, da je varen večino časa. Sicer so imeli v drugi polovici izmenjave poostrene razmere (kontrolne na metrojih, več policije), definitivno se protestov ne udeležujte oziroma na njih ne zadržujte iz radovednosti.

OPIS DRUŽABNEGA PROGRAMA

Lokalne organizacije so skrbele, da se je vedno kaj dogajalo in ni bilo nikoli dolgčas. Med tednom in ob vikendih so bile organizirane različne zabave, prav tako so bili organizirani izleti v različne druge regije v Turčiji (Cappadocia, Pamukkale, itd). Sama sem pred izmenjavo prepotovala velik del Turčije, tako da se izletov nisem udeležila.

O celotni izmenjavi imam deljena mnenja. Veliko težav sem imela pri administrativnih zadevah (*residence permit*, dogovarjanje za vaje, obisk bank, itd), saj veliko ljudi v Ankari ne govori angleško in gre brez osnovnega znanja turščine oziroma turškega prijatelja težko. Kot sem že omenila, je bila tudi organizacija vaj malce raztresena in na koncu mi je vaje, končne ocene ter *Transcript of records* pomagal organizirati koordinator, ki sicer skrbi za turške študente, ki odhajajo v tujino. Delo na oddelkih je bilo tudi kar v redu, vendar odvisno od volje pristojnih zdravnikov /asistentov/ drugih turških študentov. Glede same Ankare kot mesta, bi rekla da je zanimivo le malo časa, saj ni veliko stvari (z izjemo druženja) za početi – mesto ima nekaj znamenitosti, parkov in center.